

Vergaderjaar 1987–1988

Rijksbegroting voor het jaar 1988

20 200

Vaststelling begroting van uitgaven

Hoofdstuk VII
Ministerie van
Binnenlandse Zaken

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
I Inleiding	2
II Hoofdpunten van beleid	4
III Constitutionele zaken en wetgevingsaangelegenheden	9
IV Openbare orde en veiligheid	12
V Management en personeelsbe- leid	17
VI Openbaar bestuur	29
VII Civiele verdediging	41
VIII Departementaal beheer	43
IX Capita selecta	47

I. INLEIDING

Ook in onze tijd staat de rol van de overheid in het proces van de maatschappelijke ontwikkeling en vernieuwing ter discussie. Een tweetal onderling nauw verbonden elementen zijn in die discussie dominerend: de vermaatschappelijking van processen waarin voorheen de taak van de overheid eenzijdig werd benadrukt en de vraag naar de kwaliteit van de dienstverlening door de overheid. Beide elementen zijn van wezenlijke betekenis voor het beleidsterrein van Binnenlandse Zaken door de vele relaties met het gecompliceerde en verfijnde netwerk van instituties waarin het maatschappelijk systeem gestalte heeft gekregen.

De zorg voor de instandhouding en verbetering van onze democratische rechtsstaat en de daarmee samenhangende wetgeving vormen de kern van mijn beleidsverantwoordelijkheid.

De relatie tussen burger en het openbaar bestuur staat in alle produkten van mijn departement centraal. In de jaren zeventig en tachtig is gebleken dat deze relatie niet zonder problemen is. Sommigen menen dat er een grote kloof bestaat tussen de wijze waarop de verschillende departementen de maatschappelijke werkelijkheid zien en hoe de burger deze dagelijks ervaart. Zij signaleren een spanning tussen wat de Haagse overheid biedt en wat de burgers vragen. «De overheid» komt op deze burgers over als ondoelmatig, onpersoonlijk, omslachtig, langzaam en weinig efficiënt.

Anderen wijzen op de paradox van een terugtrekkende overheid – afslanking, privatisering – die echter tegelijkertijd op velerlei terreinen diep ingrijpt in de samenleving. Vast staat dat veel vraagstukken bestuurlijk uiterst complex zijn, waarbij zowel bestuursorganisatorische als financiële en informatorische aspecten gezamenlijk aan de orde komen. De indruk heerst wel dat de (rijks-)overheid op onderdelen overbelast is geraakt. Bestuursinstrumenten van het Rijk werken soms averechts of zijn bot in plaats van effectief en klantgericht.

Hoe het beeld ook precies uit mag vallen, voor de staatssecretaris en mij staat buiten kijf dat inrichting en functioneren van het openbaar bestuur noodzakelijk en blijvend een hoofdpunt van het kabinetsbeleid is. Essentieel voor Binnenlandse Zaken is het streven naar democratisch, doeltreffend en doelmatig bestuur. De kwaliteit van het openbaar bestuur wordt er door bepaald; de legitimiteit van de beslissingen – zoals deze door de burger worden ervaren – staat of valt hiermee.

Samenvattend staat mij – gezien de op onderdelen zorgwekkende situatie – een beleid voor ogen dat streeft naar vergroting van de samenhang in het rijksbeleid. Belangrijk is dat daarbij door cliëntgericht te werken de afstand tussen burgers en uitvoerders van beleid enerzijds en de Haagse beleidsbepalers anderzijds wordt overbrugd. Juist in tijden van bezuinigingen moet de vraag naar de effectiviteit van het openbaar bestuur alert worden beantwoord. Bij een kwalitatief goed bestuur mogen we de burger wijzen op de tweezijdigheid van de democratische rechtsstaat: naast de rechten van de burger om zich met het beleid in te laten (inspraak), zijn of haar vertegenwoordigers te kiezen (kiesrecht) of in beroep te gaan, is de burger immers gehouden democratisch genomen beslissingen te respecteren.

Zoals gezegd ben ik van mening dat Binnenlandse Zaken bij deze onderwerpen een cruciale rol heeft te vervullen.

Vanuit die zorg staat onder meer het beleid op het gebied van de openbare orde (politie) en de openbare veiligheid (brandweer en rampenbestrijding) nadrukkelijk in de aandacht. Een goed functionerend openbaar bestuur is daarbij een belangrijke voorwaarde. De organisatie en de informatievoorziening van de overheid moeten bijdragen aan een grotere doelmatigheid. De relatie tot de lagere overheden wordt gekenmerkt door het overdragen van activiteiten ter versterking van het lokale bestuur en de vergroting van de beleidsruimte van de provincies en gemeenten. Het management- en personeelsbeleid behelst de zorg voor een goed

functionerend ambtenarenapparaat. Daarbij heeft een meer evenredige vertegenwoordiging van leden van kansarme groepen mijn speciale aandacht. Kortom: Binnenlandse Zaken staat midden in de maatschappij en bevindt zich als het ware op het snijvlak van bestuur en samenleving. Minder centralistische regelgeving, het terugtrekken van de overheid, de eigen verantwoordelijkheid van lagere overheden en burgers zijn daarbij steeds meer richtinggevend.

Het voorgaande betekent, zoals gezegd, een enorme uitdaging voor Binnenlandse Zaken. De interne organisatie van het ministerie dient op die uitdaging te zijn toegesneden.

Met «BiZa verzet de Bakens» is vorig jaar een eerste aanzet gegeven tot een heroriëntatie van het departement. De reorganisatie van de hoofdstructuur van het departement zal dit jaar worden afgerond. Daarna volgt de verdere structurering van de onderdelen (doorstructurering). Binnenlandse Zaken streeft er naar een meer slagvaardig, dienstverlenend en bedrijfsmatig functionerend departement te worden. Met betrekking tot de interne bedrijfsvoering wordt gewerkt aan de invoering van zelfbeheer. Per 1 januari 1988 zal bij twee onderdelen van Binnenlandse Zaken een beperkte vorm van zelfbeheer worden ingevoerd. Langs deze weg wordt geprobeerd, o.a. via contract-management, een meer zakelijke bedrijfsvoering en een meer resultaatgerichte wijze van werken te realiseren.

II. HOOFDPUNTEN VAN BELEID

In dit hoofdstuk wil ik kort stil staan bij enkele hoofdpunten van beleid zonder daarbij tot in details te gaan. Bijzonderheden zijn per beleidsonderdeel uitgewerkt in aparte hoofdstukken.

Arbeidsvoorwaardenbeleid

De noodzakelijke versterking van onze economie en het herstel van de werkgelegenheid vereisen in deze jaren een uiterst terughoudende loonontwikkeling. Ook het overheidspersoneel zal aan deze beheersing een bijdrage moeten blijven leveren, zoals het dat ook in voorgaande jaren heeft gedaan. Daarmee draagt het tevens in niet geringe mate bij aan het tot staan brengen van de collectieve uitgavengroei en aan de vermindering van het financieringstekort. Naarmate de loonmatiging ook in de marktsector gestalte krijgt zullen de arbeidsvoorwaarden steeds minder negatief gaan afwijken van die in de collectieve sector en zal in toenemende mate sprake kunnen zijn van een gelijkwaardige inkomensontwikkeling. In de afgelopen jaren zijn de verschillen in koopkrachtontwikkeling tussen beide sectoren reeds aanzienlijk geringer geworden.

1984:	-2,3
1985:	-1,5
1986:	-0,8
1987:	-0,3

De urgentie van de werkgelegenheid noopt ertoe een aanzienlijk deel van de beschikbare middelen voor arbeidsvoorwaarden aan te wenden voor werkgelegenheidsbeleid in brede zin.

In het werkgelegenheidsbeleid neemt verdere arbeidsduurverkorting een belangrijke plaats in. Arbeidsduurverkorting zal afhankelijk van de gekozen vorm kunnen leiden tot een vergroting van het aantal arbeidsplaatsen en in elk geval de instroommogelijkheden bij de overheid doen toenemen. In dit kader bereid ik een verlenging van de VUT-gerechtigde leeftijd naar 60 jaar.

Daarnaast zullen de beschikbare middelen vooral moeten worden ingezet voor een kwalitatieve verbetering van het overheidsapparaat. Met name daar waar de beloningsverschillen met de marktsector zeer groot zijn geworden werd reeds in 1986 een begin gemaakt met een gedifferentieerde verhoging van netto inkomens, terwijl dit jaar ruimere mogelijkheden worden geschapen om acute arbeidsmarktknelpunten op te heffen. Dit jaar zullen tevens maatregelen worden ontwikkeld om door differentiatie in beloning deze beter af te stemmen op het functioneren van de individuele ambtenaar – een systeem dat aansluit op de uitkomsten van de pakketvergelijking. Langs deze weg kan een kwalitatief optimale besteding plaatsvinden van de beschikbare middelen.

Het is van grote betekenis – zeker in tijden waarin die middelen zeer beperkt zijn – dat het ter zake gevoerde beleid kan steunen op een zo breed mogelijk draagvlak. Het is daarom van belang dat het overleg over de arbeidsvoorwaarden met de Centrales voor Overheidspersoneel zoveel mogelijk inhoud heeft. Het streven blijft daarom gericht op een overlegstelsel waarin meer gelijkwaardigheid van de overlegpartners tot uiting kan komen. De kans daarop zal groter zijn naarmate er meer overeenstemming is over de uitgangspunten en doelstellingen van het arbeidsvoorwaardenbeleid tussen de deelnemende partijen. In de afgelopen jaren is dat niet het geval geweest en ook dit jaar bleek het nog niet mogelijk met alle centrales overeenstemming te bereiken over de grote lijnen van het beleid zoals hierboven uiteengezet.

Afslankingsoperatie

Aan de afslankingsoperatie is een dubbele doelstelling gekoppeld. Ten eerste is het een component van de bezuinigingsoperatie die dit kabinet voor ogen staat. Verder moet de afslanking dienen om te komen tot een kleinere rijksdienst die beter kan functioneren. De invulling van de gehele operatie leidt, naar ik verwacht, tot een organisatie met meer kwaliteit. Dat betekent minder bureaucratie, minder papieren, minder vergaderen. Het aantal adviesgroepen en het aantal adviescommissies zal moeten worden teruggebracht. Door vereenvoudigen van procedures en consequent bestrijden van uitdijende overlegstructuren is afslanking mogelijk zonder essentiële taken in te leveren. Andere wegen die naar hetzelfde doel leiden zijn: deregulering, decentralisatie en privatisering. Daarnaast kan ook de automatisering bijdragen aan een kleinere maar beter functionerende organisatie.

In het kader van de afslanking zal een flankerend beleid worden gevoerd, dat erop gericht is de gevolgen voor het personeel zoveel mogelijk op te vangen. Door middel van dit flankerend beleid worden de mogelijkheden tot afvloeiing verruimd. Tevens wordt een grotere inspanning geleverd om personeel te herplaatsen en bij te scholen.

Versterken van de autonomie van de lagere overheden

Het decentraliseren van taken en het verminderen van de rijksbemoeyenis met gemeenten en provincies vormt, zoals gezegd, één van de wegen waarlangs de kwaliteit van het openbaar bestuur kan worden verhoogd. Dat is tegelijkertijd een eerste voorbeeld van bestrijden van bureaucratie.

Uitgangspunt van mijn beleid ten aanzien van gemeenten en provincies is de gedecentraliseerde eenheidsstaat. Hierin komt de autonomie van alle overheden tot haar recht en krijgt het decentrale element meer inhoud. In het streven naar vergroting van de autonomie van gemeenten en provincies en versterking van het lokaal bestuur zal samenwerking centraal staan. De algemene bestuursakkoorden tussen Rijk enerzijds en Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) in Interprovinciaal Overleg (IPO) anderzijds bevatten vooral omgangsregels en afspraken die zullen moeten leiden tot meer begrip en overeenstemming tussen het Rijk en de lagere overheden.

De deelakkoorden die per departement worden afgesloten zullen meer concrete afspraken per beleidsterrein bevatten. Het deelakkoord van de VNG met mijn departement zal de staatssecretaris binnenkort aan de Tweede Kamer aanbieden.

Een tweede voorbeeld van een concrete verbetering van de efficiency is het vereenvoudigen van het toezicht op belastingverordeningen.

Via standaardisatie van die procedure ontstaat meer duidelijkheid voor bestuursorganen en minder bemoeienis van het Rijk. Efficiency-verbetering is ook te bereiken door meer overheidstaken zoveel mogelijk te automatiseren. Veel taken kunnen sneller en eenvoudiger worden uitgevoerd. De invoering van de geautomatiseerde gemeentelijke basisadministratie (GBA) zal bijdragen aan een snelle, actuele en betrouwbare informatievoorziening over persoonsgegevens. Binnenlandse Zaken speelt hierbij een coördinerende en stimulerende rol.

Ook de uitvoering van een experiment (Videotex Informatie over Algemene en Specifieke Uitkeringen, kortweg VIASU) om met behulp van moderne datacommunicatie-techniek informatie over specifieke uitkeringsregelingen op een gebruikersvriendelijke manier aan provincies, gemeenten en anderen aan te bieden leidt tot een grotere doelmatigheid.

In het experimentele stadium gaat het nog om een interbestuurlijke geautomatiseerde informatie-uitwisseling op een specifiek terrein. Voor de toekomst zal worden onderzocht in hoeverre deze technologie mogelijkheden biedt om ook andersoortige informatie over te dragen. Zo verschaft de informatietechnologie nieuwe mogelijkheden voor verbetering van de kwaliteit van het openbaar bestuur.

Een hoofddoelstelling van het regeringsbeleid is het terugdringen van de werkloosheid. Vooral onder de minderheden en woonwagenbewoners is de werkloosheid onaanvaardbaar groot.

Het is dan ook van groot belang dat uitvoering gegeven wordt aan het beleidsplan «Etnische minderheden bij de overheid» en het «1000 banenplan voor Molukkers». Dit is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van het Rijk, de provincies en de gemeenten. Alleen door een gezamenlijke inspanning kunnen genoeg arbeidsplaatsen beschikbaar komen.

Ik verwacht dat in 1990 het overheidsperoneel voor ten minste 3% uit minderheden zal bestaan.

Verder wil ik bevorderen dat dit beleid zich in de toekomst eveneens tot de marktsector zal uitstrekken.

Specifiek personeelsbeleid is er ook voor gehandicapten en vrouwen. Voor de overheid als geheel geldt dat in 1989 het percentage gehandicapte werknemers op 5% moet liggen. Zoals bekend wordt thans de in- en uitstroom van gehandicapte werknemers geregistreerd. Ik verwacht hierdoor meer inzicht te krijgen in de problemen die met de verwezenlijking van dat doel verband houden. Het overleg met de Centrales van Overheidsperoneel over de invulling van de taakstelling van de WAGW (Wet Arbeid Gehandicapte Werknemers) is inmiddels volop aan de gang. Verdere voortgang op de weg naar evenredige vertegenwoordiging van vrouwen op alle plaatsen binnen de arbeidsorganisatie blijft hoofddoel binnen het emancipatiebeleid. In een nieuw BiZa-emancipatieplan zal het in- en externe emancipatiebeleid nog eens duidelijk geformuleerd worden. Een bijzonder punt van aandacht is daarbij het ouderschapsverlof, waarvoor een wettelijke regeling in voorbereiding is.

In het regeerakkoord is afgesproken om de verantwoordelijkheid voor emancipatie in toenemende mate te leggen bij de afzonderlijke departementen. Vanuit Binnenlandse Zaken reken ik het vooral tot mijn taak de deelname van vrouwen in bestuurlijke en politieke functies te bevorderen. Om dit te stimuleren heb ik dit jaar twee subsidies gegeven. Een subsidie aan de Vereniging voor Vrouwenbelangen die bij de provinciale verkiezingen van 1987 een actie hield om meer vrouwen op de kandidatenlijsten geplaatst te krijgen en voorts aan een initiatief om te komen tot een netwerk van vrouwen in de politiek. Bij het benoemingsbeleid ten aanzien van burgemeesters en commissarissen van de Koningin geef ik daar waar mogelijk alle aandacht aan de sollicitaties van vrouwen. Het afgelopen begrotingsjaar zijn tot en met 16 augustus 1987 vier vrouwen tot burgemeester benoemd.

Voor de gemeentepolitie werk ik op dit moment aan een Politie Emancipatie Plan. Binnen mijn eigen departement wordt gewerkt aan een project voor vrouwen in automatiseringsfuncties.

Openbare orde en veiligheid

De afgelopen maanden is opnieuw en intensief aandacht besteed aan het vraagstuk van de normvervaging en het ontbreken van voldoende functionele en sociale controle. Gesproken wordt inmiddels van «veel voorkomende criminaliteit». In de aanpak van dit vraagstuk kiezen mijn ambtgenoot van Justitie en ik voor een brede bestuurlijke en preventieve aanpak: de verantwoordelijkheid voor het voorkomen van (kleine) criminaliteit moet bij de samenleving zelf liggen, bij hen die opvoedend en toezichhoudend bezig zijn, bij zowel ouders, leerkrachten, beheerders van flats als bij politie en justitie. Mede naar aanleiding van de rapporten van de Commissie Kleine Criminaliteit en de afspraak in het regeerakkoord is het in januari 1987 gepubliceerde actieplan een belangrijke basis voor een gezamenlijke aanpak ter beheersing van de criminaliteit. Speerpunt

bij het actieplan is niet de repressie, maar de preventie en wel via het lokale bestuur.

Inmiddels is mij gebleken dat dit beleidsconcept goed ontvangen is door het lokale bestuur. Nu in het afgelopen jaar de speciaal hiervoor beschikbaar gestelde middelen – tot een bedrag van 45 miljoen gulden – reeds voor een deel over projecten zijn verdeeld, komt het thans aan op een optimale begeleiding van de maatregelen. Het komende jaar is dan ook van grote betekenis voor de doorwerking van de (eerste) resultaten. De VNG, het WODC (Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum) en mijn departement zijn hierop bijzonder alert.

Ik stel mij voor in de komende maanden te beslissen over de nieuwe lokale voorstellen om bepaalde veelbelovende projecten te subsidiëren. Overigens zal een deel van de financiering van andere departementen en de lokale overheden zelf komen.

De politie vervult een centrale rol bij de criminaliteitsbestrijding. De stijgende criminaliteit heeft de politie echter onder grote druk gezet. Gaandeweg is het inzicht gegroeid dat maatregelen moeten worden getroffen om de effectiviteit en de efficiency van het functioneren van de politie te vergroten, zodat de politie beter tegen haar taken is opgewassen. Een effectieve aanpak van de criminaliteit kan slechts dan lukken als organisatie en werkwijze van de politie haar in staat stellen om adequaat en dicht bij de burger haar taak uit te oefenen. In dit verband noem ik hier een aantal uiterst belangrijke zaken: het herijken van taken en budgetten van de politie en de regionale samenwerking. Het herijken van de taken en budgetten van de politie zal in 1988 velen bezighouden. Naast de noodzaak om de structurele tekorten te dekken, heeft het in juni 1987 gepresenteerde kabinetsstandpunt over het rapport van de Werkgroep Politiebudget nadrukkelijk ook het oogmerk via herverdeling van taken en budgetten tot een beter functionerende politie te komen. Kennis en ervaring van de politie op het gebied van de preventie mogen niet onbenut blijven. Daarnaast zijn tegelijkertijd verschuivingen in het politietakenpakket mogelijk: minder serviceverlening bij commerciële evenementen om meer aandacht te kunnen geven aan hulp aan slachtoffers; soms minder verkeerspolitie als de opsporing van strafbare feiten beneden een aanvaardbaar minimum komt. In de komende periode zal op diverse fronten hard gewerkt moeten worden om deze heroriëntatie van de politie te sturen en te begeleiden. Dat betekent inzet van de voor het politiebeleid verantwoordelijke departementen, de korpsen en het lokale bestuur.

Verder zal effectieve politiezorg ook bereikt moeten worden via regionale samenwerking. In vervolg op intensieve besprekingen in de politieregio's hebben mij deze zomer vele regionale samenwerkingsplannen bereikt. Thans worden de plannen getoetst aan de criteria die mijn ambtgenoot van Justitie en ik medio 1986 bekend hebben gemaakt. Het budget voor 1987 tot en met 1990 bedraagt ruim 84 miljoen gulden en zal binnenkort aan de regio's die aan die criteria voldoen, worden toegedeeld.

Voorts zal de wijziging van het sterktestelsel, waarbij overeenkomstig het regeerakkoord met name de criminaliteitsfactor wordt betrokken, veel aandacht krijgen.

Ook ten aanzien van de integratie van een aantal politie-opleidingsinstituten en de ontwikkeling van een geïntegreerd opleidingsbestel voor de Nederlandse politie hopen de minister van Justitie en ik het komende jaar goede vordering te maken.

III. CONSTITUTIONELE ZAKEN EN WETGEVINGSAANGELEGENHEDEN

Wetgeving algemeen

Het wetgevingsprogramma¹ illustreert het feit dat Binnenlandse Zaken bij uitstek een wetgevingsdepartement is.

In dit begrotingsjaar zal zodanige voortgang van het wetgevingsprogramma moeten worden gerealiseerd dat in deze kabinetsperiode zoveel mogelijk kan worden geogst. Een gezamenlijke inspanning van regering en parlement is daarvoor noodzakelijk.

De zaak is deze inspanning waard.

Het is goed om in aansluiting op hetgeen in de Inleiding over de democratische rechtsstaat is vermeld, te benadrukken dat het merendeel van de wetgeving van Binnenlandse Zaken door haar constitutionele en infrastructurele karakter de bevordering van de democratische rechtsstaat dient. De uitvoeringswetgeving van de Grondwet, de herziening van Gemeente- en Provinciewet, de algehele herziening van de Kieswet en de wijzigingen van de Politiewet zijn enkele sprekende voorbeelden.

Het specifieke karakter van de wetgeving van Binnenlandse Zaken vergt bijzondere aandacht voor het wetgevingsproces. De ervaring leert dat wetgeving, uitzonderingen daargelaten, een zaak van lange adem is. Met name bij de wetgeving van Binnenlandse Zaken, waarin keuzes worden gemaakt die lang doorwerken op de inrichting van het staatsbestel en de positie van de lagere overheden en van de burgers daarin, kan dit het geval zijn. Onze bijzondere aandacht is daarbij gericht op een optimale organisatie van de wetgevende functie van het ministerie; het advies van de Raad van State over mogelijkheden tot versterking van de wetgevingsfunctie op de ministeries² zal hierbij mede een richtlijn zijn. Een zo exact mogelijke planning van de wetgeving, waarover in voorkomend geval overleg met het parlement kan worden gevoerd, kan verder een belangrijk instrument betekenen voor de bevordering van de voortgang van de wetgeving.

Constitutionele Zaken

Grondwetsherziening

Bij de Tweede Kamer ligt nog het voorstel tot herziening van de Grondwet betreffende onderwijs (wetsvoorstel 19032). Dit voorstel zal overeenkomstig de afspraak in het regeerakkoord moeten worden gewijzigd in die zin dat delegatie van regelgeving ten aanzien van eisen van deugdelijkheid niet alleen voor wat betreft het bijzonder onderwijs wordt voorbehouden aan de Kroon of minister zoals het voorstel thans luidt, maar ook voor wat betreft het openbaar onderwijs. De betreffende nota van wijziging zal zo spoedig mogelijk voor advies naar de Raad van State gezonden worden.

Algemene wet gelijke behandeling

Het voorstel voor een Algemene wet gelijke behandeling, die bescherming zal bieden tegen discriminatie op grond van godsdienst, levenswijze, politieke gezindheid, ras, geslacht, burgerlijke staat en seksuele geaardheid, zal binnenkort ter advisering aan de Raad van State worden voorgelegd. Het streven is erop gericht het wetsvoorstel begin 1988 bij de Tweede Kamer in te dienen.

¹ Bijlage IX biedt een overzicht van alle in voorbereiding zijnde en bij het parlement aanhangige wetsvoorstellen.

² Tweede Kamer, 1985-1986, 19621, nrs. 1-2

In februari 1986 is in de Eerste Kamer de vraag aan de orde gesteld of de positie van de Eerste Kamer in de procedure van grondwetsherziening niet aan heroverweging toe is. De toenmalige minister van Binnenlandse Zaken zegde daarop toe over dit onderwerp een notitie op te stellen. Deze notitie zal binnenkort aan de beide kamers der Staten-Generaal worden gezonden. Het kabinet zal het op prijs stellen over deze notitie en de daarin opgenomen voorlopige conclusies met de beide kamers van gedachten te wisselen.

Relatie kiezers-beleidsvorming

Over de voorstellen van de Staatscommissie van advies inzake de relatie kiezers-beleidsvorming, de Commissie-Biesheuvel, zal het kabinet gaarne met het parlement overleg voeren. De voorstellen, die zijn opgenomen in het eindrapport van de commissie van 4 december 1985, zijn gericht op de invoering van een vorm van beslissend referendum, raadplegend referendum en volksinitiatief. Het kabinet stelt zich voor het overleg te voeren aan de hand van een notitie, die binnenkort aan de kamers zal worden toegezonden.

Uitvoeringswetgeving

De voorbereiding van wetgeving ter uitvoering van de herziene Grondwet vordert gestaag. Voor de stand van zaken, voor zover Binnenlandse Zaken een belangrijke bijdrage levert aan de voortgang hiervan, wordt verwezen naar het wetgevingsprogramma.

In mijn brief d.d. 8 mei 1987 aan de voorzitters van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer heb ik in het bijzonder de aandacht gevraagd voor de uitvoeringswetgeving die binnen de termijn van vijf jaar na de totstandkoming van de nieuwe Grondwet moet zijn gerealiseerd. Ik heb het vertrouwen dat deze termijn door een gezamenlijke krachtsinspanning van regering en parlement zal worden gehaald.

Algemene wet bestuursrecht

Op 19 januari 1987 heeft de Commissie wetgeving algemene regels van bestuursrecht haar eerste voorstellen inzake een wettelijke regeling van het algemeen deel van het bestuursrecht aangeboden aan de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken. Deze voorstellen zijn nadien om commentaar gezonden aan een groot aantal instanties. De commentaren worden in het najaar van 1987 verwacht. Daarna zal een wetsvoorstel aan de ministerraad worden voorgelegd. Ingevolge een besluit van de ministerraad van 10 juli 1987 is begonnen met de voorbereidende werkzaamheden voor de aanpassing van de wetgeving in formele zin aan het voorontwerp van de commissie. Het ligt in de bedoeling de voortgang van de werkzaamheden aan de invoeringswetgeving zo nauw mogelijk te laten aansluiten met de voortgang van de verdere activiteiten met betrekking tot de Algemene wet bestuursrecht.

Commissie criteria steunverlening genootschappen op geestelijke grondslag

De in 1986 ingestelde Commissie van advies inzake de criteria voor steunverlening aan kerkgenootschappen en aan andere genootschappen op geestelijke grondslag heeft in december 1986 een interimrapport uitgebracht over de verdeling van de geestelijke verzorgers in de krijgsmacht. Het eindrapport zal naar verwachting in het najaar van 1987 verschijnen. Dit rapport zal in het bijzonder betrekking hebben op de categoriale geestelijke verzorging en het onderhoud van gebouwen die de genootschappen ten dienste staan.

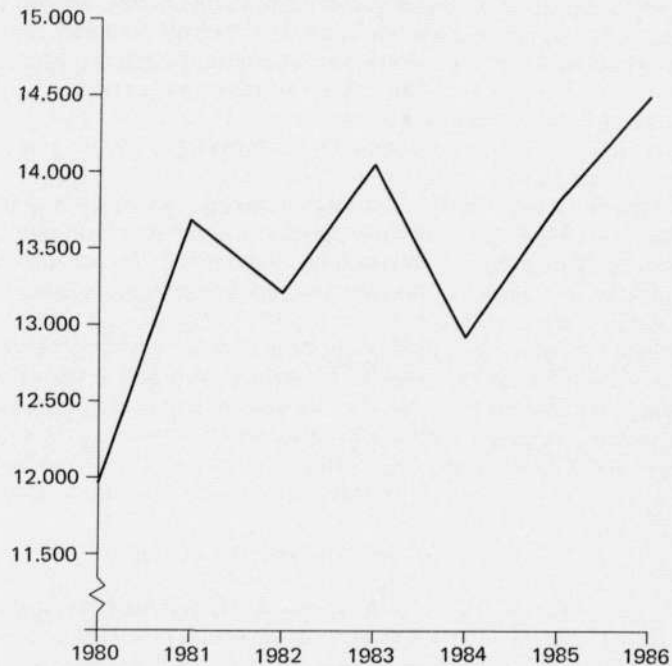
Werklast van de Raad van State

Een van de mogelijke oplossingen voor verlichting van de werklast van de Raad van State is het invoeren van Arob-rechtspraak in twee instanties.

Bij gezamenlijk besluit van de minister van Justitie en van mij van 15 januari 1987 werd ingesteld de Projectgroep invoering Arob-rechtspraak in twee instanties, bestaande uit vertegenwoordigers van de beide betrokken ministeries, van de Raad van State en van de raden van beroep. De eerste taak van deze projectgroep was in een interimrapport te rapporteren over de financiële, organisatorische en personele consequenties van Arob-rechtspraak in twee instanties. Dit rapport is in mei 1987 uitgebracht. De regering zal met nadere voorstellen ter zake komen.

Daarnaast worden in het kader van genoemde projectgroep nadere mogelijkheden onderzocht om tot beperking van de werklast van de Raad van State te komen.

Beroep op de Afdeling rechtspraak van de Raad van State

Aantal ingekomen zaken sedert 1980
(inclusief schorsingszaken)

IV. OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Algemeen

De burger verwacht van de overheid dat orde en veiligheid worden gehandhaafd; de overheid heeft de plicht aan die verwachtingen te voldoen. Het is immers een essentiële taak van de overheid om burgers die bescherming te bieden, waartoe zij zelf niet bij machte zijn.

De openbare orde en veiligheid staan onder druk door de toenemende criminaliteit en verschijnselen als maatschappelijke onverschilligheid en verminderde sociale controle; aan deze situatie draagt ook bij het feit dat het niet langer vanzelfsprekend wordt geacht dat éénmaal vastgestelde normen worden nageleefd. Daarnaast is er het gegeven dat in ons hoog geïndustrialiseerde en dichtbevolkte land de kans op grootschalige ongevallen en rampsituaties toeneemt. De ramp met de kerncentrale in Tsjernobyl heeft ook de westerse samenleving aan het denken gezet.

Door deze ontwikkelingen gaat de burger zich onveilig en onbeschermd voelen: het vertrouwen in de overheid neemt af. Het is dan ook zaak dat de overheid wegen vindt om deze ontwikkelingen die zo bepalend zijn voor het niveau van orde en veiligheid, terug te dringen.

Daarvoor is het nodig dat het openbare orde- en veiligheidsbeleid wordt verbreed. De laatste jaren is men binnen de verschillende bestuurslagen tot het inzicht gekomen dat voor handhaving van orde en veiligheid niet volstaan kan worden met repressieve maatregelen, waarmee wordt beoogd verstoringen van orde en veiligheid en de gevolgen daarvan ongedaan te maken. In het beleid vindt nu een accentverschuiving plaats naar een preventieve benadering: de overheid probeert de bedreigingen van de veiligheid van de burger te voorkomen en te beperken, zodat de burger zich met recht veilig en beschermd kan voelen. Behalve aan beleid dat gericht is op repressie en preventie, wordt ook veel aandacht geschonken aan preparatief beleid: dit beleid is gericht op het treffen van voorzieningen die een optimaal repressief optreden mogelijk maken.

De verbreding van het openbare orde- en veiligheidsbeleid vraagt grote inspanningen van bestuur, politie, brandweer en rampenbestrijdingsorganisatie. Het bestuur op de verschillende niveaus moet vorm geven aan de nieuwe benadering in het beleid. De operationele diensten moeten aan die beleidsontwikkeling vanuit hun deskundigheid en ervaring bijdragen.

Voorts zal het niveau van openbare orde en veiligheid toenemen als effectiviteit en efficiency van organisatie en functioneren van politie, brandweer en rampenbestrijdingsorganisatie worden vergroot. Daartoe is een aantal maatregelen nodig. Voor wat betreft de politie wijs ik op de noodzaak dat bij vaststelling van de sterkte voor de gemeentepolitie meer rekening wordt gehouden met aard en omvang van de criminaliteit. Daarnaast moet het intern functioneren van de politie verbeteren. De effectiviteit van het optreden van de brandweer kan toenemen door optreden in het grotere verband van intergemeentelijke regionale brandweren, door een andere wijze van financiering van de regionale brandweren, door verdergaande professionalisering (opleiding), door intensivering van de internationale samenwerking. De brandweer vervult op regionaal niveau ook een belangrijke rol bij de rampenbestrijding. Kenmerk van de rampenbestrijdingsorganisatie is dat zij duidelijk effectiever is dan de oude organisatie, doordat zij uitgaat van bestaande diensten en niet uitsluitend is gericht op de rampenbestrijding in buitengewone omstandigheden.

In het voorgaande zijn de achtergronden en doelstellingen van het te voeren beleid beschreven. De staatssecretaris en ik rekenen het ons tot taak deze beleidsontwikkelingen te initiëren en te begeleiden waarbij voorop staat dat alleen resultaten kunnen worden geboekt als er een draagvlak voor is. De verantwoordelijkheid voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid ligt bij de gemeenten. Rechtdoende aan die

verantwoordelijkheid en daarmee samenhangende lokale bevoegdheden wordt de rol van de staatssecretaris en mij beperkt tot het aangeven van wettelijke kaders, het verdelen van de financiële middelen en het verlenen van ondersteuning bij beleidsprocessen die op gemeentelijk en regionaal niveau gaande zijn. Daarnaast heeft de minister van Binnenlandse Zaken op grond van de Politiewet, de Rampenwet en de Brandweerwet een aantal taken en bevoegdheden bij (dreigende) verstoringen van de openbare orde en veiligheid.

Hoofdpunten van het beleid

a. op het terrein van het bestuur

- bestuurlijke preventie van criminaliteit

Ter uitwerking van het beleidsplan Samenleving en Criminaliteit hebben de minister van Justitie en ik op 27 januari van dit jaar het Actieplan voor de aanpak van veel voorkomende criminaliteit aan de Tweede Kamer aangeboden. Dit actieplan beschrijft ontwikkelingen die uit een oogpunt van openbare orde- en veiligheidsbeleid belangwekkend zijn. Het concept van bestuurlijk-geïntegreerd beleid ter preventie van veel voorkomende criminaliteit heeft op lokaal niveau een goede ontvangst gekregen. Steeds meer gemeentebesturen gaan er toe over nieuwe benaderingen en werkwijzen toe te passen om deze criminaliteit te voorkomen en te beheersen. De van rijkswege gesubsidieerde proefprojecten op dit gebied zullen de komende jaren duidelijk maken van welke bestuurlijk-preventieve benaderingen het meest effect is te verwachten. Dit projecten-beleid zal de komende tijd worden bestendigd en uitgebouwd.

- beteugeling voetbalvandalisme

Op 13 juli van dit jaar heeft de voorzitter van het Landelijk Overleg Voetbalvandalisme mij het LOV-eindrapport aangeboden. In dit eindrapport wordt een aantal aanbevelingen gedaan, die op dit moment worden bestudeerd ter voorbereiding van het regeringsstandpunt. De Tweede Kamer zal schriftelijk in kennis worden gesteld van dit standpunt.

Binnen het LOV alsmede bij de aanbidding van het eindrapport is van de kant van de regering in het bijzonder aangedrongen op de realisering van een passensysteem, dat in een eerste fase zal kunnen worden gehanteerd bij de zogenaamde risicovolle wedstrijden. Van een dergelijk passensysteem wordt veel verwacht. Om die reden heeft de staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiging van de KNVB, om na te gaan op welke wijze de overheid een bijdrage aan de introductie daarvan kan leveren.

Op 16 juli van dit jaar is een ambtelijke projectgroep ingesteld onder voorzitterschap van de plaatsvervangend directeur-generaal voor Openbare Orde en Veiligheid, die de activiteiten van de centrale overheid ter beteugeling van het voetbalvandalisme moet coördineren. Zeker na de ontbinding van het LOV zal een dergelijk afstemmingsinstrument vereist zijn.

- invoering landelijk uniform alarmnummer

Het projectplan voor de landelijke invoering van het uniform alarmnummer voor politie, brandweer en ambulancediensten is in de loop van 1987 gereed gekomen en in uitvoering genomen. In 1988 zal een achttal regionale alarmcentrales operationeel worden. De ingebruikneming van deze centrales, die steeds in aangrenzende gebieden zullen worden gerealiseerd, zal gepaard gaan met intensieve op de burger gerichte publiciteitscampagnes; begeleidingscommissies met vertegenwoordigers van bestuur en hulpverleningsdiensten zullen de eerste operationele fase van een centrale volgen, opdat zonodig nog wijzigingen in functioneren daarvan kunnen worden aangebracht. Het projectplan is er op gericht dat nog binnen deze kabinetsperiode het uniform alarmnummer landelijk zal zijn ingevoerd.

– totstandkoming coördinatiestructuren en afspraken ten aanzien van (dreigende) verstoringen van de openbare orde en veiligheid
Bij (dreigende) verstoringen van de openbare orde en veiligheid kunnen verschillende departementen betrokken zijn; het is van belang dat er tussen die departementen goede coördinatiestructuren en heldere afspraken tot stand komen opdat bij (dreigende) crisissituaties snel en effectief kan worden opgetreden. Hierover is interdepartementaal overleg gestart. Dit overleg zal in de loop van 1988 kunnen worden afgerond.

b. op het terrein van de politie

In het regeerakkoord is een geïntegreerd beleidsplan, waarin prioriteitsafwegingen worden opgenomen ten aanzien van investeringen, sterkteverdelingen, automatisering en rechtspositie, in het vooruitzicht gesteld. In het gezamenlijke beleidsplan van mijn collega van Justitie en mij voor het begrotingsjaar 1988, dat heden aan de voorzitter van de Tweede Kamer is gezonden, is in het inleidende hoofdstuk ingegaan op het rapport van de werkgroep politiebudget (WPB). De voorstellen uit dit rapport vormen een leidraad voor de beleidsontwikkeling voor de komende jaren.

Uit het WPB-rapport is naar voren gekomen dat de budgettaire ontwikkeling van de politiebegroting niet meer op haar beloop kon worden gelaten. Immers, ondanks jaarlijkse groei van het budget bleef de wens om te komen tot een verbetering van de efficiency en doelmatigheid bij de politie levend, terwijl het antwoord hierop ook vanwege het algemene financiële beleid van de regering niet kon blijven bestaan in een verruiming van het budget.

De regering ziet veel mogelijkheden voor de verbetering van het management van de korpsen door een betere bewerktuiging, met name op het gebied van de automatisering. Ook op het gebied van andere materiële voorzieningen is een verhoogde inspanning geboden. Daar ook op het politiebudget bezuinigd moet worden dient bij het wegnemen van structurele tekorten een en ander te worden gerealiseerd door verschuivingen binnen het budget, meer in het bijzonder door inkrimping van de sterkte. Los van deze operatie zal in de sterkte worden geschoven als gevolg van de uitvoering van het voornemen – ontleend aan het regeerakkoord – om de factor criminaliteit beter te laten meewegen in de toedeling van de sterkte aan de politiekorpsen.

Omdat een goed deel van de WPB-voorstellen op het terrein van de beheersbevoegdheid van de korpsbeheerders ligt zal een nauwe samenwerking met het lokale bestuur als voorwaarde voor het welslagen van de WPB-operatie en daarmee voor een verantwoorde beleidsontwikkeling vereist zijn. Ook de onderlinge samenwerking tussen de korpsen, vooral op regionaal niveau, zal de komende jaren van eminent belang zijn. Vandaar dat de regering veel waarde hecht aan een voorspoedig verloop van de verschillende deelprojecten in het kader van het project Intensivering Samenwerking Politie (ISP). Voor nadere informatie over de beleidsvoorstellen op het terrein van de politie verwijs ik naar meergenoemd beleidsplan.

c. op het terrein van de rampenbestrijding

Bij brief van 22 april 1987 (Kamerstukken II 1986/87, 19 700 Hoofdst. VII, nr. 51) heeft de staatssecretaris het vierde Voortgangsrapport reorganisatie rampenbestrijding aan de Tweede Kamer aangeboden. In dat rapport is de stand van zaken met betrekking tot de herplaatsing van personeel van de voormalige organisatie Bescherming Bevolking en met betrekking tot de vorming van regionale brandweren beschreven. Het is de bedoeling in het komend najaar een vijfde voortgangsrapport naar de Tweede Kamer te zenden; in dat rapport zal de tweede ondergetekende uitvoerig op de afbouw van de organisatie Bescherming Bevolking en de opbouw van de nieuwe rampenbestrijdingsorganisatie ingaan. Tevens

zal worden aangegeven in hoeverre de doelstelling dat de nieuwe organisatie op 1 januari 1989 operationeel zal zijn, kan worden gerealiseerd. Vooruitlopend op het vijfde voortgangsrapport kan het volgende worden meegedeeld.

Het zwaartepunt van de uitvoering van de reorganisatie ligt nu bij de regionale besturen en bij het Rode Kruis. Ik ben verheugd te kunnen constateren dat de betrokkenen bij het reorganisatieproces hun verantwoordelijkheid ten volle waar maken. De rijksoverheid zal ook in het komende begrotingsjaar er alles aan doen om binnen het vastgestelde budget de voorwaarden te scheppen voor een succesvolle afronding van het reorganisatieproces.

Op enkele deelterreinen van de reorganisatie heeft inmiddels een heroriëntatie van het beleid plaatsgevonden. Zo zal de waarschuwings- en verkenningdienst van de regionale brandweren ingrijpend worden gemoderniseerd op basis van de aanbevelingen, gedaan in het door TNO uitgebrachte en de Tweede Kamer inmiddels aangeboden rapport. Daarnaast is het schuilgelegenhedenbeleid aan herwaardering toe; dit beleid zal aan de veranderde inzichten op dit terrein worden aangepast. Op beide onderwerpen zal in het vijfde voortgangsrapport uitvoerig worden ingegaan. Ten slotte is vermeldenswaard, dat de adviezen over het rapport «Het brandweeronderwijs in modulen» thans beschikbaar zijn. Nog dit jaar zullen in goed overleg met allen die voor het brandweeronderwijs verantwoordelijkheid dragen, beslissingen worden genomen die zullen worden neergelegd in een nieuw te sluiten convenant tussen het Rijk, de KNBV en de Stichting Brandweeropleidingen in Nederland.

d. op het terrein van de brandweer

– Regionalisatie

Samenwerking tussen gemeenten terzake van de brandweezorg is op vrijwillige basis ontstaan. Hierdoor werd een kader geschapen voor het *optreden van de brandweer in groter verband en een draagvlak gecreëerd* voor voorzieningen die door gemeenten afzonderlijk niet opgebracht konden worden (specifieke voertuigen + personeel; alarmcentrales). Deze samenwerking is van rijkszijde gestimuleerd door de interimregeling rijksbijdragen regionale brandweren en heeft een wettelijke basis gekregen in de Brandweerwet 1985.

Op grond van de Brandweerwet 1985 zijn inmiddels in bijna geheel Nederland de gemeenten aangewezen die samen dienen te werken met betrekking tot de brandweer. De desbetreffende gemeenschappelijke regelingen zijn in het merendeel der gevallen reeds tot stand gebracht respectievelijk aangepast. Dit proces zal eind 1987, begin 1988 geheel zijn afgerond.

– Financiering

De interimregeling rijksbijdragen regionale brandweren zal per 1 januari 1988 worden opgeheven. Een bedrag van 9,4 mln. gulden zal worden overgeheveld naar het Gemeentefonds. Een bedrag van 4,5 mln. gulden dat nodig is voor het instandhouden van de infrastructuur van het verbindingensysteem, de automatiseringsapparatuur en verbinding-/commandowagens zal op de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken blijven staan. Daarmee zal het Rijk de infrastructuur (lijnverbindingen) en een aantal voorzieningen in bruikleen aan de brandweerregio's ter beschikking stellen (verbindingsnetwerk, automatiseringsapparatuur, verbinding-/commandowagens). Op deze wijze wordt een effectieve en efficiënte integratie van de verbindingsnetwerken van de voormalige organisatie Bescherming Bevolking met het verbindingsnetwerk van de brandweer mogelijk. Dit is mede in verband met de rampenbestrijdingstaak van de brandweer van vitaal belang.

In het deelakkoord dat, ter uitwerking van het algemeen bestuursakkoord Rijk-VNG, tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken en de VNG wordt gesloten, is dit punt opgenomen.

– Opleidingen

In samenwerking met de Stichting Brandweeropleidingen in Nederland, waarin de regionale opleidingsinstituten met elkaar samenwerken, en de Koninklijke Nederlandse Brandweervereniging wordt thans door het Rijk invulling gegeven aan een nieuwe structuur van het brandweeronderwijs. Deze structuur beoogt een betere afstemming van het brandweeronderwijs op de taken en functies die in de brandweerorganisatie «nieuwe stijl» moeten worden vervuld. Extra aandacht wordt gegeven aan de beginselen van doelmatigheid, flexibiliteit en algemene inzetbaarheid alsmede aan de effecten van de opleidingsbelasting voor de vrijwilligers teneinde zowel de vrijwillige als beroepsbrandweerlieden in eenzelfde opleidingssysteem op een verantwoorde en effectieve wijze naar eenzelfde professioneel niveau op te leiden. Volgens de gemaakte plannings wordt in het najaar van 1988 een begin gemaakt met de invoering van de nieuwe structuur.

– Internationale samenwerking

Voor een goede bestrijding van ongevallen, branden en rampen is samenwerking tussen brandweer en andere hulpverlenende instanties van essentieel belang. Dit geldt niet alleen binnen Nederland, maar ook internationaal.

Eind 1987 zal naar verwachting een overeenkomst met de Duitse Bondsrepubliek en de betrokken deelstaten kunnen worden gesloten inzake de wederzijdse hulpverlening bij ongevallen en rampen. Wat betreft de internationale bestrijding van kernongevallen merk ik op dat bij het parlement goedkeuringswetten zullen worden ingediend voor verdragen met betrekking tot vroegtijdige kennisgeving van kernongevallen en de wederzijdse bijstandsverlening bij kernongevallen die tot stand zijn gekomen in het kader van het Internationaal Atoomenergie Agentschap (IAEA). De internationale bijstandsverlening op grond van het tweede verdrag zal worden gecoördineerd onder verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken die hiertoe gebruik maakt van het landelijk coördinatiecentrum.

V. MANAGEMENT EN PERSONEELSBELEID

1. Algemeen

1.1. Vernieuwingen in het personeelsbeleid

1.1.1. Verbetering van de overheidsorganisatie

De verbetering van de overheidsorganisatie is vooral gericht op het vergroten van de slagvaardigheid, de efficiëntie, en het vermogen tot aanpassing aan snel veranderende omstandigheden. Het management en personeelsbeleid spelen daarin een belangrijke rol. Het management moet voldoende mogelijkheden hebben om beleid en middelen op elkaar af te stemmen en het moet over adequate informatie kunnen beschikken. De motivatie en betrokkenheid van het personeel zijn ook van groot belang. Op deze punten zijn de vernieuwingen in het management en personeelsbeleid gericht.

1.1.2. Cultuurverandering

De manager is de spil in het veranderingsproces dat van de overheid een aan de eisen van de tijd aangepaste, flexibele en doelgerichte arbeidsorganisatie moet maken. Meer dan in het verleden worden managers aangesproken op hun verantwoordelijkheid voor het tot stand brengen van produkten en diensten die met markt- en klanteneisen overeenstemmen. Kwaliteit is daarbij een sleutelbegrip. Aan de meest doelmatige (onderlinge) afstemming van beschikbare middelen (personeel, materieel, financiën), een van de kerntaken van de manager, worden steeds hogere eisen gesteld. Het denken in termen van kwaliteit, het extern gericht functioneren van de gehele organisatie en het betrekken en mobiliseren van allen daarin, is een vraagstuk waar het management zich dagelijks voor gesteld ziet. Meer en meer breekt het besef door dat het leveren van kwaliteit in belangrijke mate een mentaliteitskwestie is; een kwestie van kunnen en willen van medewerkers in de organisatie.

Mensen staan dan ook centraal in het denken en handelen, gericht op verbetering van kwaliteit. Op de plek waar het werk wordt uitgevoerd weet men het beste hoe de kwaliteit van de eigen produktie kan worden verbeterd. Optimalisering van de relaties met de klanten kan een belangrijke drijfveer zijn voor verbetering van de kwaliteit.

Een noodzakelijke maar niet voldoende voorwaarde voor het activeren en doelgericht inzetten van deze kennis is de toepassing van het harmonie-model, dat wil zeggen: samenwerking, gedeelde verantwoordelijkheid, aanwezigheid van communicatiestructuren zoals werkoverleg, het houden van functioneringsgesprekken en het maken van werkplannen (zowel op het niveau van de organisatie als op het niveau van individuele medewerkers). Op de schouders van het management in de rijksdienst rust de uitdagende taak om deze cultuurverandering tot stand te brengen, met andere woorden deze extern en op kwaliteit gerichte wijze van werken tot een gemeenschappelijk gedragen visie binnen de organisatie te maken. Deze taak is extra zwaar als men bedenkt dat hij moet worden uitgevoerd binnen de zeer strakke financiële en personele randvoorwaarden waarbinnen de overheid moet werken. Het bewaren van een goed arbeidsklimaat is in deze situatie essentieel.

1.1.3. Betere toerusting van het management

– *Bevoegdheden*

Binnen het harmonie-model moet ruimte zijn voor delegatie van bevoegdheden naar een zo laag mogelijk niveau in de organisatie, opdat ondernemerschap, inventiviteit en verantwoordelijkheid van elk individu

ten volle tot ontplooiing kunnen komen. Het management moet daarom worden toegerust met op maat gesneden bevoegdheden. Het proces van delegatie van bevoegdheden op het terrein van het personeelsbeleid is reeds enige jaren aan de gang. Het staat bekend onder «Herinrichting van het Personeelsbeleid». De hierin beschreven delegatie van bevoegdheden van het bovendepartementale (BiZa-) niveau naar dat van de afzonderlijke departementen zal in 1988 zijn formele afronding krijgen door de herziening van het Besluit Coördinatie Rijkspersoneelsaangelegenheden, in de wandeling Coördinatie-besluit genoemd. Verdere delegatie van bevoegdheden op personeelsgebied is daarna een zaak van de departementen (zie ook 3.3.1.).

De totstandkoming (en gedeeltelijk formalisering) van deze nieuwe bevoegdhedenverdeling op personeelsgebied op een zo laag mogelijk niveau in de organisatie, sluit nauw aan bij de experimenten die momenteel bij de rijksoverheid onder de naam «Zelfbeheer» plaatsvinden. In het kader van zelfbeheer wordt geëxperimenteerd met een zover mogelijk doorgevoerde delegatie van bevoegdheden op alle beheersterreinen, waarvan personeel en financiën de belangrijkste zijn. Deze experimenten zullen in 1988 worden geëvalueerd. Aan de hand hiervan zal het kabinet besluiten over ruimere toepassing van zelfbeheer binnen de rijkdienst. Mijn streven is erop gericht om de eventuele belemmeringen op personeelsgebied die een ruimere toepassing van zelfbeheer in de weg staan op dat moment te hebben weggewerkt. Ik zal met kracht bevorderen dat hetzelfde beleid gevoerd wordt op het terrein van de andere beheersinstrumenten (met name financiële middelen voor zover deze tot mijn beschikking staan), die immers onlosmakelijk met het te voeren personeelsbeleid verbonden zijn. Ik ben ervan overtuigd dat zelfbeheer een effectief instrument is op weg naar een meer zakelijke bedrijfsvoering bij de overheid.

– *Zo min mogelijk regels*

Naast de delegatie van bevoegdheden en verantwoordelijkheden is het evenzeer van belang dat de manager zoveel mogelijk ruimte heeft om zijn taken te kunnen uitoefenen. Vermelding van het continue proces van deregulering van beheersregels is dan ook op zijn plaats.

– *Instrumenten*

De managers zullen met goede instrumenten moeten zijn toegerust. Op het terrein van het personeelsbeleid betreft dat ten eerste een goede informatie-voorziening. Momenteel wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een systematiek met behulp waarvan een integrale personeelsbegroting per onderdeel kan worden opgesteld. Hierbij gaat het om een ramingsmethodiek die het niet alleen mogelijk maakt om de verwachte uitgaven bij ongewijzigd beleid te begroten, maar daarenboven ook de te verwachten veranderingen in de uitgaven bij formatie-aanpassingen en wijzigingen in de financiële rechtspositie te berekenen. Voorts biedt de beoogde systematiek de managers de informatie die zij ten minste nodig hebben om hun personele uitgaven binnen hun begroting te houden. Ook deze ontwikkeling past in de decentralisatie die is ingezet op het gebied van het management.

1.1.4. Meer differentiatie en flexibiliteit in de arbeidsvoorwaarden

Teneinde de efficiency van de overheidsorganisatie te vergroten en de concurrentiepositie van de overheid op de arbeidsmarkt zoveel mogelijk te versterken, is een verdergaande differentiatie in de arbeidsvoorwaarden van het personeel nodig.

1.2. Doelstellingen en randvoorwaarden voor de vernieuwingen

De vernieuwingen van het personeelsbeleid vinden plaats tegen de achtergrond van een aantal doelstellingen en randvoorwaarden, waarvan met name de volgende een belangrijke directe invloed hebben op de inhoud en vormgeving van het management en personeelsbeleid.

1.2.1. De afslanking van het overheidsapparaat

Na de ontstuwige groei van het overheidsapparaat met name in de 60er en 70er jaren, is thans een fase ingetreden waarin de overheidsorganisatie aan een heroriëntatie toe is. Die heroriëntatie is nodig om twee redenen. Een te grote overheidsorganisatie kan de maatschappelijke ontwikkelingen remmen. Bovendien dient elke organisatie zich keer op keer af te vragen of haar inspanningen wel de gewenste resultaten opleveren. Beide overwegingen hebben ertoe geleid dat in het regeerakkoord een grote afslanking van het overheidsapparaat is opgenomen. De afslanking betekent daarom niet het zonder meer schrappen of overhevelen naar de private sector van een groot aantal arbeidsplaatsen. Daaraan moet een kritische beschouwing van de geleverde overheidsdiensten en een bezinning op de vraag hoe de te leveren diensten zo efficiënt mogelijk kunnen worden voortgebracht, voorafgaan. Kwaliteitsverlies bij de vervulling van essentiële taken mag niet optreden. Het betekent van hoog tot laag een herijking van de uitgeoefende taken en het zich eigen maken van nieuwe werkwijzen. Helaas leidt het tevens tot een periode van onzekerheid bij velen; een periode die daarom alleen al zo kort mogelijk moet zijn.

De afslanking stelt hoge eisen aan alle betrokkenen, aan hen die betrokken zijn bij de besluitvorming en aan hen die de beoogde veranderingen in de overheidsorganisatie daadwerkelijk gestalte moeten geven. Vanzelfsprekend heeft de afslanking dan ook verreikende gevolgen voor het te voeren management- en personeelsbeleid (zie ook 3.3.).

1.2.2. Een nieuw overlegstelsel

Reeds lang is de behoefte gesignaleerd om het overlegstelsel te schoeien op een leest van meer gelijkwaardigheid van de overlegpartners. Enerzijds betreft dit de positie van de Centrales van Overheidspersoneel, anderzijds ook de medebetrokkenheid van de andere overheidswerkgevers bij de voorbereiding van het Centraal Georganiseerd Overleg. Realisatie van de op dit terrein bestaande voornemens zal de werkwijze van het directoraat-generaal management en personeelsbeleid in belangrijke mate beïnvloeden (zie verder 3.2.)

1.2.3. Werkgelegenheid voor kansarme groepen

Van de overheid worden belangrijke bijdragen gevraagd in het scheppen van zoveel mogelijk werkgelegenheid voor kansarme groepen. Tegen de achtergrond van de afslanking en de beperkte financiële middelen vergt het realiseren van doelstellingen op dit terrein een extra inspanning van zowel de beleidsmakers als de uitvoerders (zie verder 3.3.4.).

1.2.4. Zeer beperkte financiële mogelijkheden

De budgettaire problematiek van de overheid heeft ertoe geleid dat sedert 1977 het overheids personeelsbeleid in het teken van bezuinigingen is komen te staan. Dit heeft een belangrijk stempel op het te voeren beleid gedrukt. Ook de komende jaren zal de arbeidsvoorwaardenontwikkeling van het overheids personeel gemiddeld genomen beperkt zijn. Daarmee zullen de problemen die de overheid heeft met het aantrekken van bepaalde beroepsgroepen eerder toe- dan afnemen. Ook de bijdrage

die de overheid als werkgever kan leveren aan de herverdeling van arbeid en de ontwikkeling van het management en de informatie-voorziening zullen dientengevolge bescheiden zijn.

2. De rol van het ministerie van Binnenlandse Zaken

2.1. Vormgeving van het beleid

De vormgeving van het beleid kan niet worden gerealiseerd door een gedetailleerde sturing vanuit Binnenlandse Zaken. Daarvoor is de overheidsorganisatie te divers. Wat dan wel? Twee uitgangspunten.

1. Decentralisatie tenzij
2. Gezamenlijke beleidsontwikkeling.

2.1.1. Decentralisatie tenzij:

Het uitgangspunt is dat de verschillende arbeidsorganisaties binnen de overheid tot maatoplossingen moeten kunnen komen bij hun personele en organisatorische inrichting. Het management en personeelsbeleid wordt dus zoveel mogelijk aan de departementen overgelaten. Binnenlandse Zaken moet in die situatie twee belangrijke functies vervullen:

- a. Het scheppen van voorwaarden.

Decentralisatie tenzij betekent eerst het scheppen van voorwaarden waaronder de verschillende departementale overheidsorganisaties ook daadwerkelijk de hun toe te vertrouwen taken kunnen vervullen.

Binnenlandse Zaken zal een aantal produkten en diensten moeten leveren ten dienste van die organisaties. Zonder uitpuittend te willen zijn volgen er hier een aantal. Zo moeten voldoende informatie-systemen ter beschikking staan. Een aantal daarvan kunnen het beste centraal, dat wil zeggen gezamenlijk, worden ontwikkeld (maar dan wel zodanig, dat specifieke gevoelde behoeften ook zoveel mogelijk met die systemen kunnen worden gedekt). De organisaties hebben dringend behoefte aan een vraagbaak voor de meer specialistische onderwerpen van het personeelswerk, zoals de methodiek van de functiewaardering. Zo'n vraagbaakfunctie is een belangrijke voorwaarde voor de decentralisatie.

Over de hantering en de interpretatie van de regelgeving moeten gezamenlijke afspraken worden gemaakt zodat de vrijheden die de verschillende organisaties hebben duidelijk is. Een verdergaande deregulering doet hieraan niets af. Nieuwe managementtechnieken (waaronder mede verstaan kan worden de toepassing van meer zelfbeheer) worden ontwikkeld. Binnenlandse Zaken kan ervoor zorgen dat de ervaringen gebundeld en uitgewisseld worden, en kan mede op grond hiervan de verdere ontwikkeling stimuleren.

- b. Het stellen van grenzen.

Decentralisatie tenzij betekent echter niet dat er geen centrale sturing van het management en personeelsbeleid meer nodig is.

Daar waar de minister van Binnenlandse Zaken door het parlement ter verantwoording wordt geroepen voor het beleid ten aanzien van de gehele rijksdienst, zal een centrale sturing nodig zijn en dientengevolge ook het stellen van grenzen aan de vrijheid die de onderscheiden dienstonderdelen op het terrein van het management en personeelsbeleid hebben. Hetzelfde doet zich voor wanneer er centrale afspraken gemaakt worden met de organisaties van overheidspersoneel, en wanneer de gezamenlijke belangen van de overheidswerkgevers het gewenst maken om één lijn te trekken (bijvoorbeeld om te voorkomen dat men personeel bij elkaar wegkoopt), of om de kosten te drukken (bijvoorbeeld bij het ontwikkelen van informatie-systemen, of door een gezamenlijk optreden de kostprijs per eenheid geleverd produkt te verlagen).

2.1.2. Gezamenlijke beleidsontwikkeling

In het beeld van de decentralisatie tenzij past ook een gezamenlijke beleidsontwikkeling. Zowel bij de voorbereiding van nieuwe maatregelen, de vaststelling van de te volgen interpretatie van de regelgeving, alsmede de ontwikkeling van instrumenten van management- en personeelsbeleid, zullen de verschillende overheidsorganisaties zo nauw mogelijk worden betrokken.

3. Beleidsthema's

Arbeidsvoorwaarden

3.1.1. *Financiële arbeidsvoorwaarden*

– Algemeen

Ondanks de bereidheid van de regering om voor het arbeidsvoorwaarden- en werkgelegenheid in 1987 en 1988 f 795 mln. beschikbaar te stellen, heeft het overleg daarover tot nu toe niet tot overeenstemming geleid. Ik ben voornemens de Centrales nu, in aansluiting op het voorlopige akkoord dat ik met één centrale, de CMHA bereikte, een aantal concrete beleidsvoornemens voor te leggen. Daarbij zal de nadruk liggen op bevordering van de werkgelegenheid en op een aantal niet-generieke maatregelen in de inkomenssfeer teneinde een betere aansluiting te vinden bij de resultaten van de pakketvergelijking en bij de verschillen in functioneren – maatregelen die hierna meer in detail zullen worden besproken.

Nadat in 1986 de nadruk sterk heeft gelegen op (semi) generieke maatregelen in de inkomenssfeer (verhoging van de vakantie-uitkering en partiële verlaging van het pensioenbijdrageverhaal), ligt het – gezien de voortdurend hoge werkloosheid en de over het geheel genomen niet ongunstige koopkrachtontwikkeling – voor de hand in de jaren 1987 en 1988 prioriteit te geven aan het werkgelegenheidsbeleid. Gunstige effecten op de werkgelegenheid op betrekkelijk korte termijn kunnen worden bereikt door een tijdelijke verlaging van de VUT-leeftijd van 61 tot 60 jaar voor de ambtenaren en corresponderende maatregelen voor politie, defensie en onderwijs. Ik heb deze maatregelen al in het overleg met de Centrales gebracht opdat deze met ingang van 1 januari 1988 kunnen worden geëffectueerd. In aanvulling daarop zal de minister van Onderwijs worden uitgenodigd onderwijsspecifieke voorstellen te ontwikkelen voor een deel van de financiële ruimte, die ik vervolgens zal inbrengen in het Centraal Georganiseerd Overleg.

Ten einde het financiële beslag van deze werkgelegenheidsmaatregelen op de ruimte voor het overleg enigszins te beperken en een bijdrage te leveren aan de budgettaire problematiek voor 1988 waarvan de omvangrijke overschrijdingen van de incidentele loonontwikkeling in de onderwijssector deel uitmaken, zal de huidige VUT-financiering worden gewijzigd. Door middel van een horizonneringssysteem worden thans de kosten van de VUT uitgaande van het uitgavenpeil in een recent jaar op tienjaarbasis via kapitaaldekking afgedekt. Door over te gaan op een horizonnering van zeven jaar kan de pensioenbijdrage van het rijk aan het Abp worden verlaagd. Door een deel van de daarmee vrijkomende middelen te betrekken bij de financiering van de hierboven beschreven tijdelijke VUT-maatregel blijft van de ruimte voor het arbeidsvoorwaardenbeleid een groter deel beschikbaar voor differentiatie in de beloningen. Daardoor zal beter kunnen worden aangesloten bij verschillen in individueel functioneren, bij acute knelpunten op de arbeidsmarkt en bij de resultaten van de pakketvergelijking. Doorbreking van het automatisme in de toekenning van periodieken, verruiming van de mogelijkheid extra periodieken en toeslagen toe te kennen en variatie daarin al naar gelang de salarishoogte bieden daartoe de mogelijkheid.

Voorstellen terzake zullen op korte termijn worden voorgelegd aan de centrales. Voorts valt te overwegen, binnen de grenzen van de beschikbare middelen, in de nabije toekomst een aanvang te maken met de invoering van een weduwnaarspensioen en de beloning voor onregelmatige diensten aan te passen. De middelen beschikbaar voor bovengenoemde beleidsvoornemens zouden kunnen worden verruimd door een benedenwaartse aanpassing van de jeugdsalarissen.

– *Jeugdsalarissen*

Het voorstel aan de Centrales van Overheidspersoneel de zogenaamde staffeling van de jeugdsalarissen bij de overheid en de leeftijd vanwaaraf eveneens bij de overheid het volwassenensalaris wordt genoten meer te doen aansluiten bij de situatie in de marktsector, kon tot nu toe niet de instemming verwerven van de meerderheid van de centrales. Alleen de Centrale van de Middelbare en Hogere Ambtenaren zou bereid zijn er mede akkoord te gaan, mits de opbrengst van deze maatregel specifiek zou worden aangewend voor gedifferentieerde salarismaatregelen in relatie tot de uitkomsten van de pakketvergelijking.

Het voorstel is nog in het CGOA in behandeling.

– *Arbeidsvoorwaarden bij opleidingen (zakgeldmaatregel)*

In 1981 heeft in het kader van de Heroverweging Arbeidsvoorwaarden Collectieve Sector (rapport werkgroep HAC, mei 1981) een doorlichting plaatsgevonden van de salarisregeling voor ambtenaren die direct aansluitend op hun indiensttreding een dienstopleiding dienen te volgen.

De conclusie daarvan luidde, dat door toekenning van salaris ook voor opleidingsdagen in bepaalde gevallen een ongerechtvaardigde salarisvoorsprong kan ontstaan voor de ambtenaar ten opzichte van de schoolverlater die op een reguliere vervolgopleiding inschrijft. Deze situatie zou kunnen worden gecorrigeerd d.m.v. de invoering van een zakgeld i.p.v. salaris als vergoeding van de opleidingsperiode. De maatregel zal overigens slechts worden toegepast bij die dienstopleidingen die vergelijkbaar zijn met reguliere vervolgopleidingen. Het kabinet heeft het voornemen een dergelijke regeling in te voeren, en wel voor de gehele rijkdienst. De ontwerp-maatregel komt erop neer dat het personeel beneden de 25 jaar voor opleidingsdagen een vergoeding in de vorm van zakgeld ontvangt, terwijl overigens een normaal salaris zal worden toegekend.

3.1.2. Pensioenvoorzieningen

Het regeerakkoord spreekt uit dat het premiesysteem van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds zodanig flexibel moet worden gemaakt, dat de premie een betere afspiegeling vormt van de balanspositie dan nu het geval is. Daartoe zullen de desbetreffende bepalingen van de Algemene burgerlijke pensioenwet moeten worden aangepast. Het ligt in de bedoeling de desbetreffende wetswijziging in 1988 tot stand te brengen.

Als uitvloeisel van een door de Tweede Kamer aanvaarde motie van de leden Oomen-Ruijten en Leijnse is een rapport uitgebracht met betrekking tot de invoering van een systeem van flexibele pensionering. Dit rapport is op 26 maart 1987 aan de voorzitter van de Tweede Kamer aangeboden. Het rapport is op dezelfde datum naar de Centrale Commissie voor Georganiseerd Overleg gezonden. Ik verwacht dat het overleg hierover eind 1987 zal kunnen zijn afgerond, waarna het kabinet zijn standpunt zal bepalen.

Een ambtelijke werkgroep heeft in het begin van dit jaar rapport uitgebracht inzake mogelijke deregulering van de Algemene burgerlijke pensioenwet. Dit rapport, dat op 9 april 1987 ter kennis van de Tweede Kamer is gebracht, biedt naar mijn mening een goede basis voor discussie over een wettelijke regeling van de pensioenvoorziening op hoofdlijnen en

een nadere uitwerking daarvan in een door het hoofdbestuur op te stellen pensioenreglement. Zodra de adviezen van de betrokken instanties, aan wie het is voorgelegd, zijn ontvangen zal het kabinet een voorlopig standpunt bepalen, waarover met de Centrales van Overheidspersoneel overleg zal worden gevoerd. Ik ga ervan uit dat dit overleg in dit parlementaire jaar zal kunnen worden afgerond.

3.1.3. Sociale zekerheid

Met de Centrales van Overheidspersoneel vindt overleg plaats over de vraag, of de ambtenaren onder de werking van de nieuwe Werkloosheidswet moeten worden gebracht en, zo ja, op welke wijze dit moet geschieden en met ingang van welke datum. Het kabinet is van oordeel dat er geen principiële redenen zijn die ertoe dwingen de ambtenaren buiten de wettelijke voorzieningen bij werkloosheid te houden. Met het oog op de risicoverevening ter zake van werkloosheid acht het kabinet het wenselijk dat de ambtenaren onder de werking van de Werkloosheidswet worden gebracht. Het kabinet heeft echter zijn aanvankelijke voornemen om de datum van ingang te bepalen op 1 januari 1988 laten varen. De voorbereiding, zowel op het gebied van de regelgeving als op het terrein van de uitvoering, zal veel tijd vergen. Het streven is er thans op gericht om het overheidspersoneel met ingang van 1 januari 1989 onder de werking van de Werkloosheidswet te brengen.

3.1.4. Decentralisatie arbeidsvoorwaardenbeleid

Op het terrein van de financiële arbeidsvoorwaarden voor het rijkspersoneel is het afgelopen jaar een forse aanzet gegeven voor een meer gedecentraliseerd beleid, waarbij voorwaarden zijn geschapen voor de departementen om meer invulling te geven aan de eigen verantwoordelijkheid. Er zijn beloningsmaatregelen genomen die het mogelijk maken dat de departementen flexibeler kunnen inspelen op de arbeidsmarkt.

Per 1 januari 1988 zullen de maatregelen ingaan die het mogelijk maken om – naast de al bestaande differentiatie in beloning op grond van arbeidsmarktknelpunten – te differentiëren in de beloning op grond van individuele verschillen in functioneren. Hierdoor, en door een wijziging van salarisstructuur wil ik komen tot een stelsel, waarin sprake is van een nauwere band tussen het functioneren van individuele ambtenaren enerzijds en hun beloning anderzijds en waarin de interne beloningsverhoudingen meer in overeenstemming worden gebracht met hetgeen in het bedrijfsleven gebruikelijk is. Daarbij zullen tevens bevoegdheden op het punt van het Gratificatiebesluit worden overgedragen aan de departementen.

Tenslotte zullen in 1988 voorstellen aan het Centraal Georganiseerd Overleg in ambtenarenzaken worden voorgelegd ter vereenvoudiging en deregulering van het Verplaatsingskostenbesluit, het Reisbesluit, de Verblijfskostenvergoeding voor buitenlandse dienstreizen en de Hypotheekgarantieregeling. Ook is het Rijkskledingbesluit en -reglement afgeschaft en de regeling voor kledingaftrek sterk vereenvoudigd. Het komend jaar zal op deze weg worden voortgegaan.

Ook op het terrein van de algemene arbeidsvoorwaarden is een aanzet gegeven om te komen tot een meer gedecentraliseerd beleid. Zo zijn er voorstellen gedaan de Richtlijn keuzewerktijden in te trekken, evenals de Richtlijn overneming personeel. Voorts zijn er voorstellen voorbereid om te komen tot stroomlijning van de bevoegdheidstoedeling in het Algemeen Rijksambtenarenreglement.

De lagere overheden hebben een eigen verantwoordelijkheid bij het voeren van hun personeelsbeleid. De hoofdlijnen van het arbeidsvoorwaarden- en werkgelegenheidsbeleid worden gecoördineerd. Dat is een gezamenlijk overheidswerkgeversbelang. Binnen die coördinatie op hoofdlijnen moeten de lagere overheden zo goed mogelijk kunnen aansluiten bij de eigen, specifieke situatie.

In het licht hiervan zal in het deel-bestuursakkoord met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten een aantal uitgangspunten worden geformuleerd, die het reguliere overheidswerkgeversoverleg in het Bestuurlijk en het Ambtelijk Beraad verdere gestalte moeten geven. Voorts ben ik voornemens de wijze van toezichtsuitoefening ex artikel 126 Ambtenarenwet 1929, met name door de provincies op de gemeenten, nader te bezien. Ik stel mij voor dat ter zake tot een zekere stroomlijning en een verdere beperking tot essentiële zaken vanuit een oogpunt van gecoördineerd beleid kan worden gekomen.

3.1.5. Management en personeelsbeleid internationale organisaties

In de memorie van toelichting bij de begrotingen van de afgelopen jaren is het regeringsbeleid ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden van internationale ambtenaren in relatie tot de efficiency van die organisaties uiteengezet. Het begrotingsjaar 1988 zal internationaal in het teken staan van het zoeken naar middelen die een beheersbare ontwikkeling van salarissen van het personeel van internationale organisaties mogelijk maken. Een probleem dat sedert de verschijning van het 5e Heroverwegingsrapport over internationale organisaties (Deelrapport nr. 72 van december 1985) extra aandacht krijgt is, dat de stijging van de salariscomponent in de begrotingen van internationale organisaties niet past binnen de reële nulgroei (begrotingsnorm voor internationale organisaties). De (meestal reële) stijging van de bezoldiging is o.m. het gevolg van automatismen in het internationale «trend»-mechanisme. Indien de nu bestaande internationale trend wordt gecontinueerd, terwijl tegelijkertijd de reële nulgroei als begrotingsnorm gehandhaafd blijft, dreigt bij een aantal organisaties een taakuitholling. Teneinde die ontwikkeling tegen te gaan wordt in de Coordinating Committee of Government Budget Experts (CCG) momenteel door de vertegenwoordigers van de diverse lid-staten getracht overeenstemming te bereiken over salarissystemen die kunnen functioneren binnen passende kaders.

3.2. Overlegstelsel

In de memorie van toelichting op de begroting voor het jaar 1987 gaf ik te kennen het gewenst te achten de discussie met de Centrales over een nieuw overlegstelsel te hervatten, nadat deze discussie begin 1985 was vastgelopen op een drietal vraagpunten. (Zie mijn brief aan de Tweede Kamer van 30 mei 1985, Tweede Kamer 1984-1985, 19 009, nrs. 1 en 2.) In het regeerakkoord zijn enkele lijnen uitgezet langs welke de regering zich voorstelt tot een gelijkwaardiger overleg met de Centrales van Overheidspersoneel te geraken. Sprake is van een «ruimte-model» à la de WAGGS. Voor het overleg over de verdere ontwikkeling van de arbeidsvoorwaarden voor ambtenaren. In dit model onderhandelen de overheidswerkgevers met de Centrales van Overheidspersoneel over verbeteringen in de arbeidsvoorwaarden, arbeidstijdverkorting en herbezetting in onderlinge samenhang. Centrale afspraken dienen ruimte te laten voor verschillen in invulling per deelsector. De werkzaamheden welke ten behoeve van een herziening van het overlegstelsel zijn verricht, hebben aanzet gegeven tot uitvoerig interdepartementaal overleg. Na afronding van dit overleg zal zo spoedig mogelijk een voorstel aan de Centrales van Overheidspersoneel en aan het Bestuurlijk Beraad worden voorgelegd, teneinde de discussie over het overlegstelsel opnieuw te entameren.

3.3. Afslanking

Met betrekking tot de afslanking van de rijksoverheid zijn inmiddels plannen per departement gemaakt, op basis van de in december jl. door het kabinet vastgestelde uitgangspunten van de operatie. In dit stadium

moeten de plannen vooral worden gezien als een fase in een proces dat zich in de komende jaren zal ontwikkelen en waarbij de verantwoordelijkheid voor de operatie zich vanuit een centraal punt naar alle delen van de organisatie vertakt.

Mede vanuit de tweeledige doelstelling van een kleinere en betere overheid is besloten in dit stadium op enkele punten enigszins af te wijken van de eerder gekozen uitgangspunten. Als gevolg hiervan is het mogelijk dat de afslanking tijdelijk afwijkt van het in december veronderstelde tijdpad. Voorzien blijft echter dat de invulling in ieder geval in 1990 overeenstemt met hetgeen eerder is besloten ten aanzien van personele en financiële taakstellingen. Daarnaast geldt dat niet in alle gevallen de verwachting bestaat dat de uitgangspunten van de operatie kunnen worden vertaald in het schrappen van functies met gemiddeld hogere loonkosten.

De indruk bestaat dat bij een zo omvangrijke operatie die tevens tot doel heeft de kwaliteit te verbeteren geen invulling wordt gevonden waarbij lagere functies kunnen worden ontzien.

Tegenvallers bij de invulling van de in december 1986 vastgestelde financiële taakstellingen zullen in het licht van de verantwoordelijkheid van de afzonderlijke ministers voor de invulling van de operatie worden gecompenseerd op het desbetreffende begrotingshoofdstuk.

Ook met betrekking tot het flankerend beleid staat de verantwoordelijkheid van de afzonderlijke ministers centraal. Dit geldt zowel de benodigde investeringen, de extra stijging van de incidentele loonontwikkeling als het sociaal beleidskader. Met behulp van het sociaal beleidskader hebben de departementen de mogelijkheden om een optimaal flankerend beleid bij de afslanking te voeren. Tot de verantwoordelijkheid van de departementen behoort – naast de vormgeving – ook de financiering van het flankerend beleid. Binnen de begrotingshoofdstukken zal hiervoor ruimte worden gemaakt. Bij het flankerend beleid is uitgangspunt gedwongen ontslagen zoveel mogelijk te vermijden. Als extra inspanning in dit verband zal bovendien een intensivering plaatsvinden van het door de Rijks Psychologische Dienst uitgevoerde interdepartementale herplaatsingsbeleid. Daarvoor is een bedrag uitgetrokken dat oploopt tot f 2,7 mln. in 1990, ten laste van de centrale reservering voor flankerend beleid. Naast het beleid, dat erop is gericht om ambtenaren binnen de overheid te herplaatsen, wordt ook de mogelijkheid van herplaatsing in het bedrijfsleven bekeken.

3.4. Werkgelegenheid

3.4.1. Naar een optimale personeelsbezetting bij de overheid

Het kabinet streeft ernaar om, ondanks de afslanking en de voornemens tot privatisering, langs een aantal wegen ook in zijn rol als werkgever een positieve impuls aan de werkgelegenheid te geven. In de komende jaren zal dit niet meer kunnen gebeuren door uitbreiding van het personeelsvolume. Het kabinetsbeleid is daarom toegespitst op enerzijds het herverdelen van arbeid, anderszijds op het vergroten van scholingsinspanningen teneinde de overheidsdienst voor een grotere groep werkzoekenden toegankelijk te maken.

3.4.2. Herverdeling van arbeid

In het regeerakkoord wordt uitgegaan van een arbeidsduurverkorting tijdens de kabinetsperiode, langs een veelheid van wegen, van in totaal 3%, met een gemiddelde herbezetting van 75%. Daarnaast blijft het kabinet streven naar vergroting van het aantal deeltijdbanen bij de overheid. Er vindt de laatste jaren een aanzienlijke en zelfs toenemende

groei van het aantal deeltijdbanen bij de overheid plaats. Voor de komende jaren wordt gestreefd naar 50.000 extra deeltijdbanen in de markt- en collectieve sector bovenop de door het Centraal Planbureau (CPB) geplande trendmatige groei tot en met 1990. Op 10 maart 1987 ontving u van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) over dit onderwerp de in samenwerking met Binnenlandse Zaken opgestelde «Beleidsnota Deeltijdarbeid» (kamerstuk nr. 19 902 nr. 1). Met de Vaste Tweede-Kamercommissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid werd daarover op 22 juni jl. reeds van gedachten gewisseld.

Voor de resultaten van het jeugdwerkplan voor de overheid «Tegenstroom door instroom» verwijs ik u naar het u begin juni toegezonden rapport over de tweede evaluatie. Naar aanleiding van deze evaluatie wordt overleg gevoerd met de Centrales van Overheidspersoneel.

3.4.3 Onderwijs en arbeidsmarkt

De activiteiten van Binnenlandse Zaken op het raakvlak van leren en werken spitsen zich toe op 2 projecten: de bevordering van het leerlingwezen bij de overheid en het oprichten van een Stichting Arbeidsmarkt- en Opleidingsfonds voor de overheid. De bevordering van het leerlingwezen bij de overheid, gericht op verdubbeling van het aantal leerarbeidsplaatsen in ca. 3 jaar tijds, maakt goede voortgang. Thans bedraagt het aantal leerlingwerknemers bij de overheid circa 6000 (in 1984 nog circa 4000). Tevens vindt belangrijke voortgang plaats bij de ontwikkeling van voor het werk bij de overheid relevante leerprogramma's. De komende twee jaar zal de bevordering van het leerlingwezen nog verder geïntensiveerd worden door een aantal over het land verspreide, daartoe aangestelde consulenten.

Ik heb het voornemen nog in 1987 de stichting arbeidsmarkt- en opleidingsfonds voor de overheid op te richten. Een daartoe strekkende ontwerp-machtigingswet zal u binnenkort bereiken. Uit dit fonds, dat gezamenlijk wordt beheerd door de overheid als werkgever en de Centrales van Overheidspersoneel, kunnen subsidies aan overheidswerkgevers verstrekt worden ten behoeve van additionele scholingsprojecten. Voor 1988 is daarvoor f44,7 mln. beschikbaar. Vooruitlopende op de formele instelling van het fonds is in 1987 reeds een begin met deze subsidiëring gemaakt. Tot nu toe werd in totaal circa f30 mln. aan subsidies toegekend voor een breed scala aan scholingsprojecten.

3.4.4 Emancipatie, etnische minderheden, gehandicaptenbeleid

– *Emancipatie*

De hoofddoelstelling van het emancipatiebeleid voor het overheidspersoneel is binnen de rijksoverheid vrouwen evenredig op alle niveaus vertegenwoordigd te doen zijn. In hoofdstuk IX.3 wordt hierop nader ingegaan.

– *Etnische minderheden*

Het werkloosheidspercentage onder etnische minderheden is circa 45%. Als bijdrage aan de bestrijding van die werkloosheid beoogt het beleidsplan «Werkgelegenheid voor etnische minderheden bij de rijksoverheid», dat op 2 april jl. aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal is aangeboden, de werkgelegenheid voor deze groep door het treffen van specifieke maatregelen bij de rijksoverheid te vergroten. De regering is in dit kader van mening, dat de samenstelling van het personeel in de rijksdienst een afspiegeling moet worden van de samenstelling van de bevolking in Nederland. De departementen zullen zich in de periode 1987–1990 inspannen het percentage bij het rijk werkzame leden van deze groep te doen toenemen van 2% naar 3%. De departementen zullen daartoe

programma's voor positieve actie opstellen. Bij de opstelling en uitvoering van deze programma's zullen de departementen ondersteund worden door het ministerie van Binnenlandse Zaken. Jaarlijks, te beginnen in 1988 zal aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal gerapporteerd worden over de uitvoering van het beleidsplan werkgelegenheid van etnische minderheden.

Het plan «Werk voor Molukkers» dat gelijktijdig met het beleidsplan is verschenen, richt zich op de rijksoverheid, maar ook op de lagere publiek-rechtelijke lichamen en de semi-overheid. Het beoogt gedurende twee jaar een instroom van totaal 1000 werkloze Molukkers te bewerkstelligen, waarvan 300 bij de rijksoverheid.

– *Gehandicaptenbeleid*

De Wet Arbeid Gehandicapte Werknemers (WAGW) is op 1 juli 1986 van kracht geworden. Inzet is dat voor de overheid als geheel in 1989 een gemiddeld percentage van 5% gehandicapte werknemers in het personeelsbestand is bereikt. Ik heb de departementen gevraagd gegevens over het aantal gehandicapte werknemers in het personeelsbestand te verzamelen en de in- en uitstroom van gehandicapte werknemers te registreren. Naar verwachting zullen voor eind 1987 de eerste gegevens kunnen worden gerapporteerd. Het overleg met de Centrales van Overheidspersoneel over de wijze waarop de taakstelling van de WAGW zal worden ingevuld is van start gegaan. Daarbij is het huidige personeelsbeleid bij de rijksoverheid ten aanzien van gehandicapten in kaart gebracht en worden enkele mogelijkheden overwogen om instrumenten in het kader van de WAGW optimaal in te zetten.

3.5. *Personeelsvoorziening*

3.5.1. Wervingskracht van de rijksoverheid

Uit diverse onderzoeken zijn signalen gekomen die wijzen op een onvoldoende wervingskracht van de rijksoverheid juist ten aanzien van die functiegroepen waarin sprake is van concurrentie met de private sector.

Er zijn aanwijzingen dat – naast in vergelijking met andere werkgevers ongunstiger arbeidsvoorwaarden – een negatief beeld van het functioneren van de overheidsorganisatie en van de ontplooiingsmogelijkheden voor het individu daarin een belangrijke rol spelen. In verband hiermee zullen interne en externe voorlichting over de positieve ontwikkelingen in het functioneren van de overheidsorganisatie worden geïntensiveerd.

3.5.2. Assessment center (management simulatietests)

De zorg voor de kwaliteit van het management kan niet beperkt blijven tot de ontwikkeling en toepassing van assessment centers ten behoeve van de selectie van topmanagers. De overheid moet haar managementpotentieel tijdig onderkennen en daarbij niet alleen afgaan op incidentele beoordelingen van het functioneren. Assessment center is een techniek bij uitstek waarmee het potentieel aan managementkwaliteiten van ambtenaren die geen ervaring hebben in leidinggevende functies kan worden beoordeeld. Door middel van systematische vergelijkende onderzoeken is de kans gering dat managementpotentieel onderbelicht en dus ongebruikt blijft. De potentiële kandidaten voor topmanagementfuncties worden op objectieve wijze geselecteerd.

3.5.3. Privatiseringsonderzoek werving en selectie en doorberekening kosten psychologisch onderzoek

De werkgroep privatisering werving en selectie heeft haar rapport op 30-11-86 aan mij en aan de Interdepartementale Begeleidingscommissie Privatisering (IBP) aangeboden. Het onderwerp is in december 1986 en in

mei 1987 behandeld door de IBP. De IBP heeft in juli 1987 aan mij advies uitgebracht. De ministerraad heeft onlangs besloten werving en selectie niet te privatiseren. De RPD wordt als overheidsorganisatie met de huidige taken op het gebied van mobiliteitsbevordering, interdepartementale herplaatsing en psychologisch onderzoek gehandhaafd. De werving wordt gedecentraliseerd naar de departementen.

Sinds 1 januari 1986 wordt de helft van de kostprijs van het psychologisch onderzoek doorberekend aan de departementen. Dit heeft niet geleid tot een vermindering van het aantal onderzoeken in 1986. In verband met de afslankingsoperatie is door een aantal departementen in 1987 een vacaturestop ingesteld. Dit heeft ertoe geleid dat in dit jaar de wervingsopdrachten en dienstengevolge ook het aantal selectie-onderzoeken afnam.

Het aantal onderzoeken ten behoeve van herplaatsing en outplacement neemt daarentegen toe. Tevens wordt verwacht dat de intensiteit weer zal toenemen op het moment dat de plannen ter realisering van de afslankingsoperaties gereed zijn en de herverdeling van arbeid gestalte krijgt. Het huidige systeem van gedeeltelijke doorberekening van kosten van psychologisch onderzoek wordt gehandhaafd.

3.5.4. Mobiliteitsbevordering.

Op 17 juli 1986 werd de Mobiliteitsadviesraad (MAR) en het daaronder ressorterend Mobiliteitsadviesbureau (MAB) geïnstalleerd. In overleg met de verschillende departementen heeft de MAR in de afgelopen periode inhoud gegeven aan het pakket van mobiliteitsbevorderende maatregelen dat medio 1986 van kracht werd. De MAR heeft in juli 1987 het eerste jaarverslag uitgebracht waarin nader is ingegaan op de resultaten van het gevoerde beleid. Het jaarverslag zal in het najaar aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

VI. OPENBAAR BESTUUR

1. Algemeen

De kwaliteit van het openbaar bestuur wordt bepaald door de mate waarin sprake is van doelmatig, doeltreffend en democratisch bestuur. Vanuit deze invalshoek bepaal ik mijn beleid. De inrichting en het functioneren van het openbaar bestuur moeten afgestemd zijn op concrete vragen die zich in de samenleving voordoen. Door de toenemende complexiteit van maatschappelijke en bestuurlijke vraagstukken is een geïntegreerde benadering noodzakelijk. In deze benadering moeten bestuursorganisatorische, financiële en informatie-technologische aspecten gezamenlijk aan de orde komen. Van mij zullen niet alleen bijdragen kunnen worden verwacht voor een minder omvangrijke overheidsorganisatie. Ik zal ook kritisch aandacht besteden aan factoren die het goed functioneren van het openbaar bestuur belemmeren. Zinloze c.q. schadelijke overlappings in de organisatie en mogelijk onbedoelde zo niet negatieve effecten van overheidsop treden zullen aangepakt moeten worden.

Ik verwacht dat met name toepassing van informatietechnologie in het openbaar bestuur kan bijdragen aan doelmatigheid en doeltreffendheid. Met de nieuwe mogelijkheden die deze technologie biedt zal in samenwerking met andere bestuurslagen worden geëxperimenteerd, waarbij onder andere de bestuurlijke condities en gevolgen zullen worden onderzocht.

Gemeenten en provincies worden op vele manieren geconfronteerd met rijksbemoeienis hetgeen de beleidsvrijheid van deze bestuursorganen beperkt. Vergroting van de autonomie van gemeenten en provincies zal in mijn beleid centraal staan. Op verschillende fronten trachten de staatssecretaris en ik daaraan invulling te geven. Naast het terugdringen van de bestuursinstrumenten van het Rijk zal het bestuursinstrumentarium van het lokaal bestuur worden versterkt. Waar de hierboven geschetste benadering van het openbaar bestuur terugtreden van de (rijks)overheid mogelijk maakt, dient tegelijkertijd te worden gewaakt voor onaanvaardbare ongelijkheden tussen diverse groepen van de Nederlandse samenleving als gevolg van dit terugtreden. De uiterst verontrustende ontwikkeling van de werkloosheid onder etnische minderheden en woonwagengewoners vraagt een extra inspanningsverplichting van de overheid. Samen met andere ministeries en andere overheden heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken een belangrijke taak – en naar het bedrijfsleven toe ook een voorbeeldfunctie – om een verhoogde toetreding van personeel van etnische herkomst tot stand te brengen. De organisatie van het zogenaamde EMO-project (Etnische Minderheden bij de Overheid) kan model staan voor de wijze waarop Binnenlandse Zaken over kwesties van openbaar bestuur in overleg treedt met andere organisaties: zusterdepartementen, gemeenten, provincies, adviesraden, belangenverenigingen etc.

Het verzetten van de bakens heeft gevolgen voor de wijze waarop Binnenlandse Zaken het openbaar bestuur benadert. Vanuit de erkenning van ieders eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden is het de taak van mijn ministerie waar het gaat om problemen inzake het openbaar bestuur, knelpunten te signaleren, mogelijke oplossingen aan te dragen en tot actie aan te sporen.

2. Informatiebeleid

Algemene doelstelling

Bestaande waarden en doelstellingen binnen het openbaar bestuur kunnen worden bevorderd door toepassing van informatietechnologie.

Daartoe zullen voorwaarden, waaronder standaarden, worden ontwikkeld waaronder succesvolle toepassingen mogelijk worden. Ik zal deze ontwikkeling stimuleren door vooral in overleg met de betrokken bestuursorganen deze vorm van innovatie in het openbaar bestuur te versterken.

2.1. Algemene overheidsinformatievoorziening

Evenals de particuliere sector maakt het openbaar bestuur op steeds ruimere schaal gebruik van informatietechnologie. Die technologie kan de kwaliteit van de informatievoorziening en van het openbaar bestuur verhogen. Ik reken het tot mijn taak voorwaarden te scheppen die het gebruik van informatietechnologie in het openbaar bestuur en het realiseren van de voordelen daarvan zoveel mogelijk bevorderen. Waar dat nodig is zullen bijvoorbeeld bestaande en nog te ontwikkelen informatiesystemen van departementen en bestuurslagen op elkaar afgestemd moeten worden. Afspraken zullen nodig zijn over het gebruik van standaarden, over gezamenlijk gebruik van infrastructuur, over de toerekening van kosten en over het beschikbaar zijn van de benodigde expertise.

Het spreekt vanzelf dat ik met deze activiteiten niet beoog de verantwoordelijkheden van mijn ambtgenoten of van andere overheden voor de informatievoorziening op hun terrein over te nemen. Ik beoog hiermee vooral de kaders aan te geven waarmee de afzonderlijke toepassingen van de informatievoorziening toch de voordelen van een gezamenlijke strategie kunnen realiseren. Mijn coördinerende bevoegdheden op dit terrein, zoals onder andere geformuleerd in het Besluit Informatievoorziening in de Rijksdienst (IVR), zal ik dan ook op deze activiteiten toespitsen. Ik zal de nadruk leggen op interdepartementale en interbestuurlijke besluitvorming en het maken van afspraken inzake afstemming van interdepartementale en interbestuurlijke informatiesystemen. Daarnaast zal ik *in kaart laten brengen hoe op termijn een informatiestructuur kan worden ontwikkeld die datacommunicatie tussen departementen en bestuurslagen mogelijk maakt voor verschillende toepassingen*. Hiermee wordt een begin gemaakt met een netwerkontwikkeling voor het openbaar bestuur dat moet uitmonden in de realisatie van een interdepartementaal en een interbestuurlijk netwerk.

Om het hiervoor beoogde te realiseren zijn studies en goede adviezen nodig. In de bijlage van deze memorie van toelichting zijn de onderzoeken vermeld die in opdracht van Binnenlandse Zaken op dit terrein worden verricht. Vanwege de bestuurlijke en inhoudelijke complexiteit van de problematiek staat een aantal commissies mij bij de vormgeving van het beleid terzijde:

- De Bestuurlijke Overleg Commissie Overheidsinformatievoorziening (BOCO) richt zich met name op aspecten van de interbestuurlijke informatievoorziening.

- De Centrale Commissie Overheidsinformatievoorziening (CCOI) is een jaar geleden ingesteld. In dit adviescollege dat door een externe voorzitter wordt geleid, hebben vertegenwoordigers van vijf departementen en enkele externe deskundigen zitting. De commissie heeft tot nu toe adviezen uitgebracht over een aantal deelonderwerpen, waaronder een voorstel voor een expertise-orgaan. Voorts is een interim-rapport uitgebracht waarin de commissie inzicht geeft over haar taakopvatting en informatie over de stand van de werkzaamheden. Prioriteiten daarbij zijn het opstellen van een datacommunicatieplan voor de gehele overheid en adviezen over standaarden die moeten worden gehanteerd bij het gebruik van informatietechnologie. Het expertise-orgaan zou zorg moeten dragen voor deskundige ondersteuning bij het gebruik van informatie-technologie bij de overheid. Het orgaan zou volgens de commissie een

technische en commercieel-juridische adviesfunctie moeten vervullen voor overheidsorganen, alsook kennis op het bestuurlijk-organisatorische vlak moeten bezitten. Over dit expertise-orgaan en het interim-rapport zal binnenkort het regeringsstandpunt worden geformuleerd.

2.2. Informatietechnologische toepassingen

De in de vorige paragraaf genoemde activiteiten zijn vooral gericht op de toekomst. Ik heb echter stappen ondernomen die reeds op korte termijn zichtbaar kunnen maken wat de voordelen zijn van concrete innovatieve acties op het terrein van informatietechnologie en openbaar bestuur. Uit de reeds opgestarte toepassingen van informatietechnologie op het terrein van het openbaar bestuur blijkt dat een projectgewijze aanpak samen met de direkt betrokkenen een zo groot mogelijke kans van slagen biedt. In dit verband beperk ik mij hier tot de toepassingen op het terrein van het directoraat-generaal Openbaar Bestuur. De bouw en invoering van de geautomatiseerde Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (GBA) in de komende jaren is een structurele en concrete toepassing van informatietechnologie in het openbaar bestuur. Rond de jaarwisseling zal het GBA-wetsvoorstel aan de Tweede Kamer worden aangeboden. De gemeenten treffen onder begeleiding van het GBA-projectteam inmiddels de nodige voorbereidingen om het mogelijk te maken per 1 januari 1989 daadwerkelijk met de GBA te gaan werken. De staatssecretaris en ik hopen dat we voldoende steun zullen weten te verkrijgen om die datum te halen. Deze vorm van informatisering zal bijdragen aan actuele en betrouwbare informatievoorziening over persoonsgegevens.

Met betrekking tot persoonsinformatiebeleid in het algemeen heb ik vorig najaar de Voorlopige Raad voor de Persoonsinformatievoorziening gevraagd mij van advies te dienen voor het structureren van de informatievoorziening bij de overheid over natuurlijke personen. Dit begrotingsjaar zal ik een beleidsplan aan de Tweede Kamer voorleggen waarin criteria worden gegeven voor het verzamelen, opslaan, verstrekken en gebruik van persoonsgegevens door bestuursorganen. Ten behoeve daarvan is reeds onderzoek in opdracht van Binnenlandse Zaken verricht (zie de bijlage).

In de vorm van een experiment is een nieuwe interbestuurlijke informatiseringstoepassing gestart: Videotex Informatie over Algemene en Specifieke Uitkeringen (VIASU). Het project beoogt met behulp van de moderne technieken informatie over uitkeringsregelingen op gebruikersvriendelijke manier aan te bieden aan provincies, gemeenten en anderen. VIASU is een vooralsnog relatief bescheiden experiment maar kan een begin betekenen van een ruimere toepassing door de vele andere vormen van informatie over het beleid bij dit systeem te betrekken. Daarmee zou een bijdrage geleverd kunnen worden aan een doelmatiger en doeltreffender openbaar bestuur.

In het huidige project zijn naast Binnenlandse Zaken ook vier andere departementen, een provincie en zes gemeenten betrokken. Het project levert onder andere een operationeel demonstratiesysteem dat 1 oktober 1987 «de lucht in gaat». De rapportage over het project die in het voorjaar van 1988 verschijnt bevat een beschrijving van het informatiesysteem, de beheersorganisatie en het invoeringsplan. Verdere besluitvorming zal aan de hand van dit rapport en de adviezen die daarover worden uitgebracht in de loop van 1988 plaatsvinden. De ontwikkeling van met name interbestuurlijke documentaire informatiesystemen in het algemeen zal de komende tijd aandacht vragen. Met de VNG en het IPO zal ik als geregeld in het kader van het overleg over het deelakkoord afspraken maken over gezamenlijke activiteiten op het gebied van de geautomatiseerde informatieuitwisseling. Eventuele toekomstige projecten zal ik samen met de betrokken organisaties opzetten. Ook de relatie en samenwerkingsmogelijkheden met de particuliere sector krijgen daarbij aandacht.

2.3. Rijks Computercentrum

Het Rijks Computercentrum (RCC) vervult een intermediaire functie tussen rijksoverheid en de informaticamarkt. Ten behoeve van een aantal departementen zijn, met inschakeling van het bedrijfsleven, belangrijke systemen ontwikkeld die door het RCC beheerd en onderhouden worden. De computercapaciteit van het RCC, die steeds uitgebreid moet worden voor dit onderhoud van groeiende gegevensbestanden, realiseert belangrijke schaalvoordelen. Gegeven de taak van het RCC en de zuigkracht van de markt op schaarse deskundigheid overweeg ik een privatisering van het RCC dat op basis van contracten diensten verleent ten behoeve van de rijksoverheid.

2.4. Centrale Archief Selectiedienst

De Centrale Archief Selectiedienst (CAS) te Winschoten begint op stoom te komen en een stijgende bijdrage te leveren aan de selectie en inventarisatie van archieven van de rijksdienst. Hoewel het aantal verwerkte kilometers voor 1986 op ruim vijf kilometer is gekomen zal naar een nog hogere produktie gestreefd moeten worden om enigszins tegemoet te komen aan de achterstand die zich op dit terrein voordoet. De staatssecretaris bezint zich thans op de vraag hoe deze deskundigheid in Groningen ingezet kan worden ten behoeve van het gehele openbaar bestuur. Daartoe wil zij de CAS meer bedrijfsmatig laten werken om de waarde van de CAS voor het openbaar bestuur te vergroten en de toekomst van de CAS en daarmee de werkgelegenheid in Groningen een beter perspectief te kunnen bieden.

3. Gemeenten en provincies

Algemene doelstelling

Het streven van de staatssecretaris en mij is erop gericht het doeltreffend en doelmatig functioneren van gemeenten en provincies te bevorderen door versterking van deze bestuursorganen.

3.1. Gedecentraliseerde eenheidsstaat

In het regeerakkoord is de decentralisatie-operatie bevestigd. In het Decentralisatie-overzicht 1987 dat een dezer dagen aan de Staten-Generaal wordt aangeboden ga ik in op de intensivering van deze operatie. Tevens is in dit overzicht de stand van zaken weergegeven op de afzonderlijke beleidsterreinen. Het beleid van de staatssecretaris en mij is erop gericht decentralisatie te bevorderen, niet alleen door het leggen van bevoegdheden en verantwoordelijkheden bij gemeenten en provincies en bij zelfstandige bestuursorganen (territoriale én functionele decentralisatie), maar ook heel nadrukkelijk door het verminderen van rijksbemoeienis door het saneren van bestuursinstrumenten van de rijksoverheid. Niet alleen het grote aantal van deze instrumenten, maar vooral de mate waarin deze de beleidsvrijheid van gemeenten en provincies beperken vraagt om concrete acties.

Ik beperk mij hier tot een aantal zeer wezenlijke ontwikkelingen. Binnenkort zal een saneringswet Toezicht aan de Tweede Kamer worden aangeboden waarin wordt voorgesteld om toezichtsbepalingen uit verschillende wetten te saneren. Voor wat betreft de sanering en vereenvoudiging van planprocedures zal eveneens binnenkort een wetsvoorstel worden ingediend. In de Aanwijzingen voor de rijksdienst zijn overigens regels opgenomen die moeten voorkomen dat te lichtvaardig tot het instellen van planverplichtingen wordt overgegaan. Ook met betrekking tot de circulaires hebben saneringsacties tot succes geleid. De specifieke uitkeringen ten slotte zijn en worden drastisch in aantal teruggebracht. De extra taakstelling van 25% van het kabinet heeft tot gevolg dat er aan het

einde van deze kabinetsperiode nog maar net 200 uitkeringen over zullen zijn (zie tabel). De bijbehorende regelgeving zal dan tevens vereenvoudigd zijn of vervallen. In de eerdergenoemde decentralisatienotitie is tevens opgenomen het verslag van de saneringsoperatie van de specifieke uitkeringen over het afgelopen jaar.

Maximum-aantallen specifieke uitkeringen per departement in 1990

Ministerie	1987	Aantal uitkeringen 1990 (maximaal)
AZ	—	—
BZ	—	—
Justitie	2	1
BiZa	31	18
O & W	99	54
Financiën	1	1
Defensie	3	2
VROM	49	30
V&W	28	16
EZ	21	14
LaVi	21	8
SZW	31	16
WVC	84	42
Totaal	370	202

Een extra impuls om de rijksbestuursinstrumenten te saneren is het versterken van het bestuursinstrumentarium van gemeenten en provincies zelf. Daartoe en eveneens mede naar aanleiding van een motie van het lid Mateman over meerjarenbegrotingen en planprocedures, heeft de staatssecretaris een project Beleids- en beheersinstrumentarium gestart. Het project beoogt in nauwe samenwerking met gemeenten, provincies en betrokken departementen, de presentatie van beleidsinformatie (begroting, rekening, meerjarenbegroting, accountantsverslag) van gemeenten en provincies zodanig te verbeteren dat de betrokken besturen de beschikking krijgen over een modern administratief en beleidsmatig kader. Dit algemene instrumentele kader zou tevens een alternatief kunnen zijn voor de versnipperde interbestuurlijke informatie-uitwisseling: gemeenten en provincies kunnen gevraagde informatie zoveel mogelijk direct vanuit hun eigen instrumentarium opleveren, zodat het Rijk haar beleid kan baseren op reële financiële gegevens. Uiteindelijk zal dit project moeten leiden tot kwaliteitsverbetering, tot vereenvoudiging van specifieke regelgeving van het Rijk.

Een belangrijke ontwikkeling voor het decentralisatiebeleid, voor versterking van het lokaal bestuur, is het experiment dat het kabinet in overleg met VNG en IPO wil gaan starten met zogenaamde 'D'-gemeenten en 'D'-provincies (decentralisatie en deregulering), waar vorm kan worden gegeven aan decentralisatie en deregulering van onderop. Dit idee, dat afkomstig is van de Stuurgroep ontwikkelingsprojecten, zal nader uitgewerkt moeten worden.

De grootste vier steden van ons land vragen in verschillende opzichten speciale aandacht van het Rijk. Met name hier doet zich de noodzaak voor van vergaande decentralisatie op verschillende beleidsterreinen. In overleg met mijn collega-bewindslieden zullen verdere mogelijkheden hiertoe worden onderzocht. De zogenaamde projectenaanpak biedt ook in dit opzicht nieuwe perspectieven.

In het kader van de uitwerking van de Structuurschets stedelijke gebieden wordt getracht een impuls aan grootstedelijke voorzieningen te geven in samenwerking tussen steden, Rijk en particulier initiatief. Verder noem ik als onderdeel van het grote-stedenbeleid het achterstandsgebiedenbeleid dat inmiddels is gedecentraliseerd door middel van een

algemene maatregel van bestuur. Met de betrokken gemeenten is afgesproken in 1988 na te gaan welke structurele gevolgen de gemaakte bestuursafspraken voor de financiën van de gemeenten hebben. Het experiment met het achterstandsgebiedenbeleid in de gemeente 's-Gravenhage zal begin 1988 leiden tot een gezamenlijk door het Rijk en 's-Gravenhage ontwikkelde beleidsnotitie.

Met betrekking tot burgemeestersbenoemingen verwijs ik naar de bijlage bij deze memorie van toelichting. Nog in dit kalenderjaar zal ik voorbereidingen treffen ten behoeve van een opzet voor onderzoek naar het functioneren van vertrouwenscommissies bij burgemeestersbenoemingen.

Het functioneren van gemeenten in het algemeen heeft bijzondere aandacht. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten die sinds jaar en dag de belangen van gemeenten behartigt, is niet meer weg te denken in het openbaar bestuur. Het 75-jarig jubileum van deze vereniging was daarom voor de regering reden een jubileumcadeau te schenken in de vorm van een bijdrage van f 125 000 ten behoeve van de Thorbecke-leerstoel die de VNG aan de Rijksuniversiteit te Leiden wil creëren. Aangezien deze leerstoel zich met name zal richten op het functioneren van de gemeente als systeem in haar maatschappelijke context heeft de regering hiervoor van harte een bijdrage willen leveren.

3.2. Samenwerking

Doelmatig, doeltreffend en democratisch bestuur zijn niet alleen doelstellingen voor afzonderlijke bestuursorganen, maar ook voor de overheid als geheel. Vandaar dat de staatssecretaris en ik veel willen investeren in nieuwe samenwerkingsvormen, in het bijzonder de bestuursakkoorden. De algemene bestuursakkoorden met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO) bevatten duidelijke uitspraken over de wijze waarop bestuursorganen met elkaar omgaan; de gemeenten en provincies worden hier expliciet door het Rijk als mede-overheden erkend. Een belangrijke afspraak is de wijze waarop gemeenten en provincies geïnformeerd zullen worden over en betrokken worden bij de beleidsvoorbereiding. Daarmee is een extra voorwaarde geschapen voor nieuwe impulsen voor onder andere het decentralisatiebeleid en is een stap gezet naar betere bestuurlijke verhoudingen.

De deelakkoorden die per departement met de VNG en het IPO zullen worden afgesloten geven hieraan uitwerking voor de afzonderlijke beleidsterreinen. Het deelakkoord van de VNG met mijn departement zal de staatssecretaris zeer binnenkort aan de Tweede Kamer kunnen aanbieden. Dit deelakkoord zal onder andere een afspraak bevatten over de interbestuurlijke informatievoorziening. Met name op dit terrein hoop ik tot intensieve samenwerking met de VNG te komen. Het is de bedoeling over dit onderwerp tot een vrij gedetailleerde uitwerking van de samenwerking te komen en daarover ook nog een apart deelakkoord af te sluiten.

Het doelmatig en doeltreffend functioneren van mede-overheden is gebaat bij versterking van het eigen bestuursinstrumentarium. Het deelakkoord zal daarom eveneens afspraken bevatten over het gezamenlijk optrekken bij het verbeteren van dit instrumentarium en bij het samen met betrokken departementen verkennen van de mogelijkheden om tot sanering van allerlei specifieke instrumenten te komen. Het deelakkoord zal verder bijvoorbeeld bepalingen bevatten over vereenvoudiging van het toezicht op belastingverordeningen. Naast samenwerking van het Rijk met bestuursorganen zal ik ook nadrukkelijk de mogelijkheden bezien op welke wijze de particuliere sector door middel van public-private-partnership bij samenwerking kan worden betrokken. In dat kader zal een onderzoek worden opgezet (zie de onderzoeksbijlage).

Een speciale bestuursafspraken verdient hier genoemd te worden; met de provincie Friesland is overleg gevoerd over het aangaan van een bestuursafspraken inzake de Friese taal en cultuur. Bestuursorganen van en in de provincie Friesland zullen in de toekomst onder bepaalde voorwaarden kunnen kiezen voor het gebruik van de Nederlandse of Friese taal voor het opstellen van overheidsdocumenten. De belangen van niet-Friestaligen zullen daarbij veilig gesteld worden. De bestuursafspraken bevat ook passages, gewijd aan het Fries in het onderwijs en de cultuur. De Commissie Friese taal bereidt een advies voor over het Fries in het rechtsverkeer.

3.3. Wetgeving

Er is een aantal concrete wetgevingsprojecten op mijn departement in voorbereiding (zie het bijgaande wetgevingsoverzicht). Een aantal wetsvoorstellen die op korte termijn kunnen worden ingediend, of reeds in de Tweede Kamer worden behandeld, zal de voorwaarden aangeven waaronder bestuursorganen kunnen functioneren binnen een aan de eisen van deze tijd aangepast kader.

De staatssecretaris en ik hechten veel belang aan een spoedige totstandkoming van de nieuwe Gemeente- en Provinciewet en zetten alle zeilen bij om een afronding van de parlementaire behandeling nog in deze kabinetsperiode mogelijk te maken. Deze wetten zullen naar wij verwachten een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan een beter functioneren van de vertegenwoordigende lichamen binnen de gemeenten en provincies: de gemeenteraden en de provinciale staten. Wij streven ernaar de memorie van antwoord nieuwe Gemeentewet nog in 1987 gereed te hebben. Een duidelijke verbetering van de bestuurlijke verhoudingen is de terugdringing van de veelheid en verscheidenheid van informatiebepalingen en de in beide wetsvoorstellen opgenomen regeling van het toezicht: vermindering van het toezicht in het algemeen en met name van het financiële toezicht. Het streven naar meer gelijkwaardigheid krijgt ook vorm door de voorgestelde wettelijke bepaling met betrekking tot overleg en de coördinerende rol van de minister van Binnenlandse Zaken op dit terrein. Voorts kan decentralisatie van bevoegdheden een nieuwe impuls krijgen door de voorgestelde bepaling dat tussen gemeenten en provincies kan worden gedifferentieerd.

Gemeentelijke herindeling vormt in onze visie op het binnenlands bestuur een belangrijk middel voor het scheppen van voorwaarden voor een krachtig lokaal bestuur. Bij de concretisering van dat beleid is door ons, op basis van het geldend regeerakkoord, gekozen voor een ondogmatische, knelpuntgerichte benadering van de problemen die gemeenten (en daarmee ook de gemeentelijke bestuurslaag) ondervinden bij hun taakbeooging. De hoofdlijnen van het herindelingsbeleid zijn geschetst in de memorie van antwoord aan de Eerste Kamer bij het wetsvoorstel tot gemeentelijke herindeling van de Midden-Betuwe (Kamerstukken I, 1986-1987, 19 138, nr. 67a). De essentie van deze visie ten aanzien van gemeentelijke herindeling wordt, zien wij het wel, door een meerderheid in de kamers der Staten-Generaal niet weersproken. Bij de uitwerking van dat beleid lopen, naar de recente parlementaire geschiedenis leert, de opvattingen evenwel uiteen. Gelet op het feit dat een groot aantal provinciale voorstellen tot gemeentelijke herindeling in een vergevorderd stadium van voorbereiding is, is het zeer noodzakelijk dat op korte termijn meer duidelijkheid over de uitwerking van het beleid in concreto ontstaat. De ingetreden situatie mag er naar ons oordeel namelijk niet toe leiden dat de periode van onzekerheid voor de bij herindeling betrokken gemeenten extra lang gaat duren.

Die duidelijkheid kan mede worden verschaft tegen de achtergrond van de resultaten van de recent aan ons uitgebrachte rapporten «De bestuurskracht van kleine gemeenten» van Derksen c.s. en «Gemeentegrootte en ambtelijke organisatie» van Bleker & De Koningh. Op korte termijn zullen wij, mede naar aanleiding van een daartoe strekkend verzoek van de Vaste commissie voor Binnenlandse Zaken, nader onze visie op deze rapporten geven. De eventueel nadere procedurele en inhoudelijke afspraken kunnen gevolgen hebben voor het wetgevingsprogramma met betrekking tot het beleidsterrein gemeentelijke herindeling (zie bijlage).

Zoals eerder aan het parlement is medegedeeld kan de effectiviteit bij de voorbereiding van gemeentelijke herindeling toenemen als de procedure wordt gestroomlijnd en verkort. In dat kader past een herziening van de Wet algemene regelen gemeentelijke indeling (Argi; Stb. 1984, 475). De Raad van State heeft inmiddels over het voorstel van de nieuwe Wet algemene regelen herindeling (Arhi) een advies uitgebracht. Een spoedige indiening van het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer zal worden bevorderd.

De staatssecretaris zal de indiening bevorderen van een wetsvoorstel tot algehele herziening van de Kieswet. Dit wetsvoorstel is gebaseerd op een voorontwerp van wet dat de Kiesraad in maart 1985 heeft uitgebracht en waaromtrent vervolgens advies is gevraagd aan verschillende instanties (onder andere het IPO, de VNG, en de in de Tweede Kamer vertegenwoordigde politieke partijen). Het betreft in hoofdzaak een technische herziening, gericht op een vereenvoudiging van de procedures en formaliteiten bij verkiezingen. Het Kiesbesluit zal moeten worden aangepast als gevolg van de herziening van de Kieswet. Gestreefd wordt naar inwerkingtreding van de voorstellen vóór de in 1990 te houden gemeenteraads- en Tweede-Kamerverkiezingen.

De eerste fase van de invoering van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is afgesloten; de samenwerkingsgebieden zijn vastgesteld. In de tweede en laatste fase, die volgens de wet loopt tot 1990, gaat het voor de gemeenten in hoofdzaak om aanpassing van hun regelingen aan het regime van de nieuwe Wgr, onder andere via bundeling en integratie van gemeenschappelijke regelingen. Voor de provincies is de aanpassing van hun regelingen aan de orde, evenals het toezicht op de aanpassing van intergemeentelijke regelingen en de afstemming van provinciale regio's op de samenwerkingsgebieden. Voorts zullen de relevante door het Rijk gehanteerde regio's en rayons voor gedeconcentreerde rijksdiensten eveneens moeten worden afgestemd op de indeling in samenwerkingsgebieden. Het gaat daarbij met name om die gebiedsindelingen welke een nauwe relatie hebben met de gemeentelijke taakbehoefte. Het overleg met de vakdepartementen hierover is dit jaar, nu de indeling in samenwerkingsgebieden voor het hele land bekend is, geïntensiveerd. In het periodieke overleg met IPO en VNG met betrekking tot de invoering van de Wgr is duidelijk geworden dat de wet op een beperkt aantal onderdelen bijstelling behoeft. Een voorstel tot wijziging van de Wgr zal nog in 1987 in procedure worden gebracht. In dat kader wordt tevens een standpunt bepaald over het door de Raad voor het binnenlands bestuur uitgebrachte advies «Wgr-werk-in-uitvoering».

Recent zijn de mogelijkheden vergroot om te komen tot intensievere grensoverschrijdende samenwerking tussen Nederlandse gemeenten, provincies en waterschappen en Belgische en/of Luxemburgse lagere overheden. Daartoe is door de regeringen van de drie betrokken landen de Benelux-Overeenkomst grensoverschrijdende samenwerking ondertekend; naar verwachting treedt de Overeenkomst nog in 1987 in werking, wanneer ook het Belgische parlement goedkeuring heeft verleend. Intussen wordt gewerkt aan een soortgelijk verdrag met Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen; bij de huidige stand van zaken zal met de totstandkoming daarvan waarschijnlijk nog 1 à 2 jaar gemoeid zijn.

Eind juli 1987 is een voorontwerp van Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens ter advisering toegezonden aan de Voorlopige Raad voor de Persoonsinformatievoorziening, de Raad voor het binnen-

lands bestuur en de Raad voor de Gemeentefinanciën. Dit voorstel van wet zal de huidige Wet bevolkings- en verblijfsregisters en het daarop gebaseerde Besluit bevolkingsboekhouding gaan vervangen. De wet heeft tot doel een regeling te treffen voor een geautomatiseerd stelsel van bevolkingsadministratie ten einde instanties met een publiekrechtelijke taak via een datacommunicatienetwerk te voorzien van actuele en betrouwbare gegevens, die noodzakelijk zijn voor de vervulling van hun taak.

Er wordt naar gestreefd het nieuwe stelsel van de Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens per 1 januari 1989 in te voeren. Daartoe zal het wetsvoorstel rond de jaarwisseling aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

3.4. Financiën

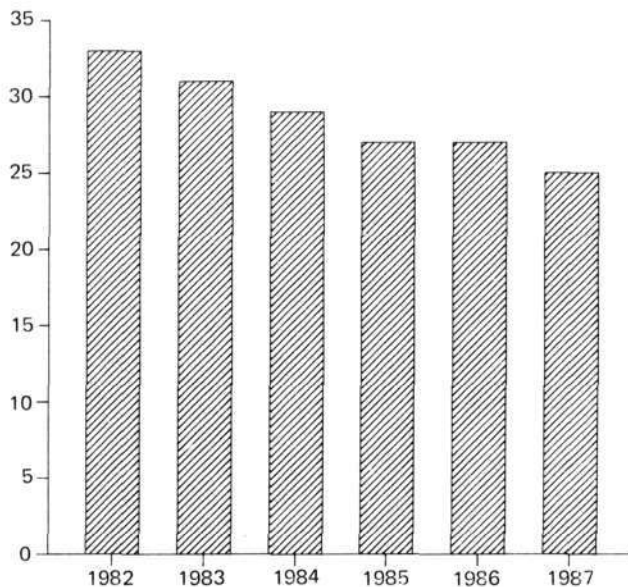
De wijze van regeling van financiën van gemeenten en provincies zal in dit begrotingsjaar geen grote wijzigingen ondergaan. Voor een meer uitgebreide beschouwing over de financiën van deze bestuursorganen verwijs ik naar de memories van toelichting bij de begrotingen 1988 van het Gemeente- en Provinciefonds. De gemeenten zijn in het verleden geconfronteerd met een zware ombuigingslast. De staatssecretaris en ik zijn ons hier terdege van bewust. Niet alleen deze bezuinigingen zelf, maar ook de termijn waarop ze moesten worden gerealiseerd heeft de gemeenten voor zware opgaven gesteld. Er is een aantal afspraken gemaakt die in meerdere opzichten een verbetering betekenen. Naast de investeringsimpuls bevat het algemene bestuursakkoord met de VNG een aantal meer structurele afspraken over de financiën. Het evenredigheidsbeginsel zoals neergelegd in de Evenredigheidsnota is verder uitgewerkt in de bestuursakkoorden met de VNG en het IPO. In de Voorjaarsnota 1988 wordt op basis van de gerealiseerde ombuigingen op de rijksbegroting in enge zin en op het Gemeentefonds vastgesteld of het aandeel van het Gemeentefonds ook achteraf evenredig is geweest en of alsnog een correctie dient plaats te vinden. Daarnaast is het beginsel ook van toepassing verklaard op eventuele beleidsintensiveringen: evenredigheid in lusten en lasten. Met betrekking tot de compensatie van de bijstandslasten is afgesproken dat gedurende deze kabinetsperiode de huidige compensatieregeling zal worden gecontinueerd. Aan de Raad voor de Gemeentefinanciën zal advies worden gevraagd over de wijze van uitname uit het fonds van eerder verleende compensaties bij een daling van de bijstandskosten.

Binnen het Gemeentefonds zullen in 1988 geen belangrijke beleidsmatige wijzigingen plaatsvinden. In het kader van de overgang naar de verdeelsystematiek van de Financiële-Verhoudingswet 1984 vinden geringe herverdelingen plaats. Ook voor het Provinciefonds geldt dat, afgezien van de herverdeling als gevolg van de overgang naar een vernieuwd verdeelstelsel van dat fonds, geen belangrijke beleidsmatige wijzigingen plaatsvinden.

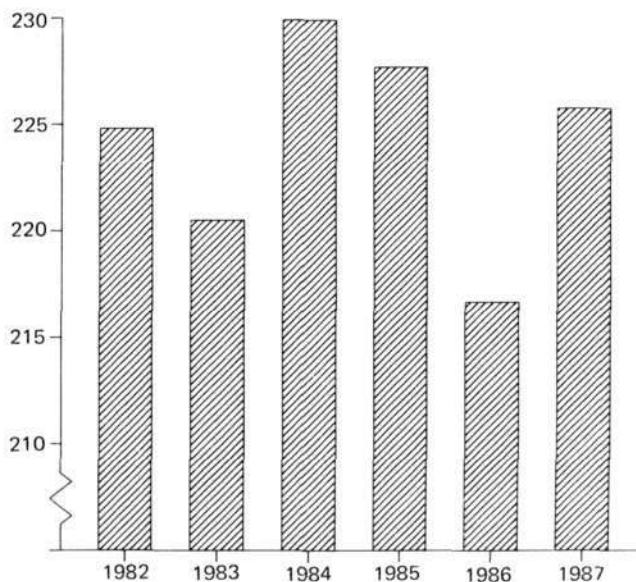
De staatssecretarissen van Binnenlandse zaken en van Financiën zullen in 1988 een wetsvoorstel indienen met betrekking tot herziening van de formele bepalingen inzake de provinciale belastingen en van enige formele belastingbepalingen in de gemeentewet en in de Bevoegdhedenwet Waterschappen. Ook zullen genoemde staatssecretarissen in 1988 voorstellen doen om de materiële bepalingen betreffende gemeentelijke belastingen te herzien. Vooruitlopend hierop wordt in overleg met de VNG getracht de goedkeuring van gemeentelijke belastingverordeningen te stroomlijnen. In 1988 zullen voor het eerst zogenaamde standaardverordeningen worden toegepast, waardoor de kans op omissies bij de vaststelling van verordeningen zo klein mogelijk wordt en de goedkeuringprocedure wordt verbeterd.

Het aantal artikel 12-gemeenten is de afgelopen jaren gedaald tot onder de 30: voor het uitkeringsjaar 1987 bedraagt het aantal naar de situatie per 1 januari 25. Uit deze daling kan overigens niet worden

afgeleid dat de financiële positie van gemeenten in het algemeen is verbeterd. De ombuigingen stellen veel gemeenten voor pijnlijke keuzen om een sluitende begroting te kunnen realiseren. Bij de toepassing van artikel 12 wordt er echter in het bijzonder op toegezien dat gemeenten hun aandeel in de ombuigingen zelf opvangen en niet afwentelen op de collectiviteit van de gemeentelijke middelen via artikel 12-steun. Voorkoming van toepassing van artikel 12 staat daarbij voorop; waar mogelijk en noodzakelijk beziet de Inspectie financiën lagere overheden in overleg met betrokken provincies en gemeenten op welke wijze de financiële zelfstandigheid van gemeenten, zonder artikel 12-steun, kan worden gecontinueerd. Voor een overzicht van de artikel 12-gemeenten en verleende aanvullende bijdragen, zoals in andere jaren opgenomen als bijlage bij de memorie van toelichting, verwijs ik naar het antwoord van de staatssecretaris op de vragen van de heren Hummel en Lauxtermann (TK 1986-1987, Aangangsel 567). Om inzicht te krijgen in de financiële positie van gemeenten maakt de Inspectie onder andere gebruik van kengetallen. Deze worden jaarlijks gepubliceerd.

Aantallen zogenaamde artikel 12-gemeenten vanaf 1982 tot en met 1987

Totaal uitgekeerde bedragen aan de zgn. artikel 12-gemeenten vanaf 1982 tot en met 1987 in miljoenen gulden

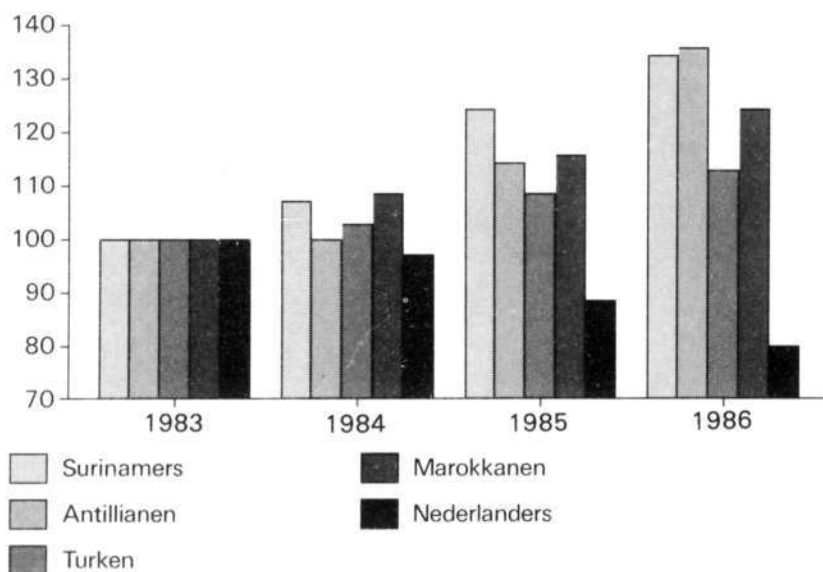
4. Minderhedenbeleid

De *hoofddoelstelling* van het minderhedenbeleid, zoals geformuleerd in de Minderhedennota 1983, is nog steeds actueel: het minderhedenbeleid is gericht op de totstandkoming van een samenleving, waarin de in Nederland verblijvende leden van minderheidsgroepen ieder afzonderlijk en als groep een gelijkwaardige plaats en volwaardige ontplooiingskansen hebben.

4.1. Werkgelegenheidsproblematiek

Gelijkwaardig samenleven van meerderheid en minderheden wordt belemmerd door de bijzondere hoge werkloosheid onder minderheidsgroepen. Die was ten tijde van het uitbrengen van de Minderhedennota al relatief omvangrijk. Sindsdien is de situatie snel verslechterd, een trend die tot op vandaag voortduurt. Betaalde arbeid is voor minderheden niet alleen van belang om een inkomen te verwerven. De arbeidsplaats is ook een punt van contact met de Nederlandse samenleving. Het kabinet vindt een verdere stijging van de werkloosheidscijfers onaanvaardbaar en wil het nodige doen om die ontwikkeling te keren. Werkgelegenheid krijgt daarom in het minderhedenbeleid een extra accent. Illustratief voor de huidige situatie zijn de onderstaande gegevens:

Groei geregistreerde werkloosheid 1983–1986 (indexcijfer: 1983 = 100)

Bron: Achtergrondstudie, Roelandt en Veenman 1987.

In april 1987 is een voorlopige notitie over de bestrijding van de werkloosheid onder minderheden aan de Tweede Kamer aangeboden. Daarin zijn opgenomen een beleidsplan «Etnische minderheden bij de overheid» en het «1 000-banenplan voor Molukkers». In de komende maanden zal, mede aan de hand van het advies van de Sociaal-Economische Raad, verder worden gewerkt aan een beleidsnota, die óók betrekking zal hebben op de marktsector. Een beter inzicht in de achtergronden van de werkloosheid onder minderheden is voor een effectieve aanpak van grote waarde. De achtergrondstudie in het kader van het project «Toegankelijkheid en Evenredigheid» is dan ook doen toegespitst op de onderwerpen arbeidsmarkt en onderwijs. Deze achtergrondstudie verscheen in juli

1987 en is inmiddels aan de Tweede Kamer aangeboden. De achtergrondstudie maakt nog eens overduidelijk dat het onderwijs voor het oplossen van de werkloosheid onder minderheden van doorslaggevende betekenis is. Deze gegevens zullen bij de voorbereiding van de notitie worden betrokken.

4.2. Verbetering positie minderheden

In het Actieprogramma Minderhedenbeleid 1988, dat aan de Tweede Kamer wordt aangeboden, zal ik meer inzicht geven in de beleidsvoornemens ten aanzien van etnische minderheden en woonwagengebwoners in het komende jaar. Tevens is aan het Actieprogramma een overzicht toegevoegd van de stand van zaken bij de uitvoering van de in de afgelopen jaren gedane toezeggingen en aangenomen moties. Voorts geeft het Actieprogramma een financieel overzicht, aangepast aan de wensen van de Tweede Kamer. Uitgangspunten van de regering, als vermeld in het regeerakkoord, is dat de rechtspositie van ingezetenen met een niet-Nederlandse nationaliteit verder zal worden versterkt.

De regering brengt conform de toezegging in de kabinetsrapportage naar aanleiding van het WODC-rapport «Minderheid – minder recht?» jaarlijks verslag uit aan de Tweede Kamer over de voortgang in het wijzigen van bepalingen in de Nederlandse wet- en regelgeving, waarvan geconstateerd is dat zij een ongeoorloofd onderscheid maken naar nationaliteit, woonplaats, cultuur, levensbeschouwing, taal of ras. Dit overzicht, dat is opgenomen in het Actieprogramma Minderhedenbeleid 1988, heeft vooral een signalerende functie en laat de noodzaak tot wijzigingen zien. Ten aanzien van het punt anti-discriminatie ontwikkel ik in overleg met mijn collega's van Justitie en van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur een interdepartementaal gecoördineerd beleid. Ik zal de Tweede Kamer hiervan medio 1988 op de hoogte stellen.

Van groot belang acht ik het overleg met en tussen de organisaties van minderheden. Ik streef ernaar in 1988 de Landelijke Advies- en Overlegstructuur Minderhedenbeleid (LAO) te vervolmaken door het subsidiëren van de thans nog niet functionerende samenwerkingsverbanden van Marokkanen en Tunesiërs en van Zuid-Europeanen. De huidige advies- en overlegstructuur betreffende het minderhedenbeleid op landelijk niveau heeft een voorlopig karakter. In de tweede helft van 1988 zal aan de hand van de resultaten van een evaluatie van deze structuur een beslissing worden genomen over een definitieve vormgeving van de inspraak van minderheidsgroeperingen op beleidsvoornemens van de regering. Over de opzet van deze evaluatie voer ik thans overleg met de samenwerkingsverbanden.

VII CIVIELE VERDEDIGING

1. Algemeen

De noodzaak om de samenleving voor te bereiden op noodsituaties is de laatste jaren alleen maar groter geworden. In onze hoog geïndustrialiseerde samenleving neemt de kans op rampen en ongevallen steeds toe. Er is in toenemende mate sprake van politiek-militaire conflicten elders in de wereld die gevolgen (kunnen) hebben voor het voorzieningenniveau van ons land (aardolie en -produkten), grond- en hulpstoffen). De technische en economische afhankelijkheid van landen onderling wordt steeds groter, de roep om meer internationale samenwerking, ook op dit gebied, neemt verder toe. Derhalve worden in het kader van de civiele verdediging maatregelen en voorzieningen voorbereid die zijn gericht op de instandhouding van onze samenleving in crisissituaties als gevolg van internationale spanningen en oorlogsomstandigheden. De hiertoe te realiseren voorzieningen zullen in belangrijke mate worden afgestemd op de opvang van de gevolgen van grootschalige noodsituaties die zich in vreedstijd kunnen voordoen.

2. Richting van het beleid

In maart 1985 aanvaardde de Tweede Kamer de in de Nota civiele verdediging 1984 gepresenteerde nieuwe grondslagen voor het civiele-verdedigingsbeleid. Dit betekende een grotere aandacht voor voorzieningen in een periode van oplopende internationale spanning met accent op crisisbeheersing. De specifiek voor oorlogsomstandigheden getroffen voorzieningen zouden op het bereikte niveau worden gehandhaafd.

Als randvoorwaarde voor het te voeren beleid werd meegegeven dat de primair voor oplopende spanning en oorlog getroffen civiele-verdedigingsvoorzieningen waar mogelijk mede dienstbaar moeten kunnen worden gemaakt aan de opvang van de gevolgen van nood- en rampsituaties in vreedstijd.

Meerjarenplan Civiele Verdediging 1988-1992

Het Meerjarenplan, opgesteld naar aanleiding van de in 1985 aanvaarde motie-Voorhoeve (TK, 1984-1985, 18 646, nr. 8), is door de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken op 23 april bij de Tweede Kamer ingediend (TK, 1986-1987, 19 963, nr. 1). Dit meerjarig beleidsprogramma biedt inzicht in de in de jaren 1988 t/m 1992 te realiseren voorzieningen, schetst het medio jaren negentig te bereiken voorzieningenniveau en stelt voor uitvoering van dit beleid een structureel budget vast. Voor wat betreft de selectie van centrale beleidsthema's voor de komende jaren, een overzicht van concrete projecten en hun financiering wordt naar dit meerjarenplan verwezen.

3. De rol van Binnenlandse Zaken in het beleid

De betrokkenheid van Binnenlandse Zaken bij het CV-beleid is tweërlei.

In de eerste plaats is de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken *eerstverantwoordelijk bewindspersoon* voor de coördinatie van het civiele-verdedigingsbeleid. Ten behoeve van de uitoefening van haar coördinerende taak beschikt zij over een pakket van aanvullende bevoegdheden en instrumenten. In de brief van de minister van Binnenlandse Zaken van 9 oktober 1985 werd de Tweede Kamer afzonderlijk over dit coördinatie-stelsel geïnformeerd.

In het kader van het bovenstaande wordt een overzicht gegeven van de met civiele verdediging gemoeide departementale uitgaven. Het totaal van deze uitgaven voor 1988 bedraagt f 138 197 000 en is als volgt verdeeld:

Buitenlandse Zaken	f	275 000	
Justitie	f	161 000	
Binnenlandse Zaken	(f	81 416 000)	
— Algemene Leiding	f	320 000	
— Staf voor de Civiele Verdediging	f	2 918 000	
— Openbare Orde en Veiligheid	f	78 178 000	
gespecificeerd:			
Rampenbestrijding en hulpverlening	f	105 278 000	
ten laste van Defensie (KMC)	f	27 100 000	
			f 78 178 000
waarin begrepen voor bijdrage aan			
WVC (departementale uitgaven en	f	4 235 000	
uitgaven basisgezondheidsdiensten)			
Defensie (Korps Mobiele Colonnies)	f	27 100 000	
Financiën	f	104 000	
Onderwijs en Wetenschappen	f	130 000	
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening			
en Milieubeheer	f	1 970 000	
Verkeer en Waterstaat	f	9 185 000	
Economische Zaken	f	3 875 000	
Landbouw en Visserij	f	1 116 000	
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	f	129 000	
Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur	f	12 736 000	
— Volksgezondheid	f	12 736 000	
— bijdrage van BiZa voor departementale			
uitgaven en uitgaven basisgezondheids-			
diensten	f	4 235 000	
			f 16 971 000

Voor een nadere toelichting op deze ramingen wordt verwezen naar de begrotingshoofdstukken van de departementen.

Om daadwerkelijk te komen tot een samenhangend beleid is een interdepartementaal informatiesysteem ontworpen met jaarlijks op te stellen actieprogramma's en voortgangssrapporten.

Via dit planningsinstrumentarium kan ook door Binnenlandse Zaken een bijdrage worden geleverd aan een verdere verbetering van de besteding van gereserveerde middelen. Efficiency-verbetering door betere interdepartementale afstemming zal met prioriteit worden nagestreefd.

Daarnaast is Binnenlandse Zaken als *vakministerie* belast met een belangrijk onderdeel van het civiele-verdedigingsbeleid, namelijk het beleid ten aanzien van de rampenbestrijding en de reorganisatie daarvan. De verantwoordelijkheid voor dit beleidsterrein brengt met zich dat de staatssecretaris de coördinatie heeft over de besteding van het rampenbestrijdingsbudget en de door andere departementen te leveren bijdragen aan de rampenbestrijdingsorganisatie coördineert. Nadere informatie over de rampenbestrijding is opgenomen in hoofdstuk IV van deze memorie van toelichting.

VIII. DEPARTEMENTAAL BEHEER

1. Algemeen

In de inleiding van deze memorie van toelichting is al opgemerkt dat sinds enige tijd een heroriëntatie plaatsvindt op de rol en de positie van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Onder het motto: «BiZa verzet de Bakens» zijn eind 1986 twee nieuwe directoraten-generaal tot stand gekomen, te weten: het directoraat-generaal Openbaar bestuur en het directoraat-generaal Management en Personeelsbeleid.

Naar buiten toe komt deze heroriëntatie onder meer tot uiting in een meer concrete en resultaatgerichte aanpak van de problemen waarvoor Binnenlandse Zaken zich ziet geplaatst. Bij de centrale uitgangspunten («Bakens») staan de volgende trefwoorden voorop:

bescheiden overheid, klantgerichtheid, decentralisatie tenzij ... en zelfbeheer waar mogelijk.

Dit veranderingsproces gaat voort en zal steeds meer gestalte krijgen in de BiZa-producten en werkwijzen. Overigens beperkt de Bakensoperatie zich niet uitsluitend tot de twee genoemde directoraten-generaal. Ook bij het directoraat-generaal voor Openbare Orde en Veiligheid is onlangs een start gemaakt met een kritische herbezinning op taken en plaats.

Mede bepalend voor de mogelijkheden van Binnenlandse Zaken om zijn taakuitoefening in gewijzigde omstandigheden te verbeteren is de noodzaak tot afslanking van het overheidsapparaat volgens de taakstelling van het kabinet. Zoals bekend is het uitgangspunt van de afslankingsoperatie dat deze moet leiden tot een in kwantitatief opzicht mindere en kwalitatief betere overheid. Het proces dat ik eerder heb geschetst, richt zich vooral op het optreden van Binnenlandse Zaken naar buiten toe. Dit proces kent uiteraard ook een interne tegenhanger. Het interne beleid schept immers voorwaarden en ondersteunt de beleidsprocessen.

Verandering van het één gaat niet zonder aanpassing van het ander. Vandaar dat Binnenlandse Zaken bijzondere aandacht besteedt aan een aantal interne kwaliteitsverbeterende acties, te weten de afslankingsoperatie, het flankerend beleid, de invoering van zelfbeheer, de verbetering van het comptabel bestel en de automatisering. Met betrekking tot de voortgang daarvan merk ik het volgende op.

2. Afslanking

De afslankingstaakstelling voor Binnenlandse Zaken is door het kabinet bepaald op 483 formatieplaatsen voor de periode 1987-1990 (zie Kamerstukken II 1986/87, 19827, nrs. 1-2).

De invulling van de personele taakstelling over de jaren 1987 tot en met 1990 ziet er als volgt uit:

	1987	1988	1989	1990
Invulling afslankingstaakstelling	80	214	348	483

De wijze waarop de taakstelling voor BiZa kan worden gerealiseerd is gebaseerd op vanuit de dienstonderdelen aangeleverde voorstellen voor invulling van de afslankingstaakstelling. Ten behoeve van de concretisering van de per jaar vastgelegde taakstelling zal voorafgaand aan elk begrotingsjaar een realisatieplan worden opgesteld ten aanzien van de wijze waarop de afslanking in dat jaar zal kunnen plaatsvinden.

Belangrijke instrumenten die gehanteerd zullen worden bij de effectivering van de afslanking zijn:

- vermindering en stroomlijnen van regelgeving en procedures,
- verdergaande automatisering,
- vermindering van algemene overhead, versobering en
- privatisering.

Vastgesteld is dat in 1987 en 1988 als gevolg van de afslankingsoperatie geen gedwongen ontslagen zullen plaatsvinden. Voor de jaren 1989 en 1990 geldt een uiterste inspanningsverplichting om gedwongen ontslagen te vermijden.

Ten behoeve van de afslanking is in 1987, in overleg met de Bijzondere Commissie, een Sociaal Plan Afslanking vastgesteld. Dit plan is een richtingwijzer voor zowel het management als de medewerkers om in gezamenlijk overleg die maatregelen voor te bereiden en te treffen die bijdragen aan het welslagen van de operatie. In dit plan zijn opgenomen:

- de uitgangspunten die bij het afslankingsproces gehanteerd dienen te worden ten aanzien van de personele gevolgen;
- de bestaande regelgeving op dit gebied alsmede de onder andere op het Besluit sociaal beleidskader rijksoverheid geënte maatregelen in het kader van het flankerend beleid;
- de wijze waarop de diverse dienstonderdelen aan de hen opgelegde taakstelling concreet vorm kunnen geven;
- de belangrijkste aspecten van de binnen het ministerie gehanteerde herplaatsingsprocedure.

Voor genoemde herplaatsingsprocedure is een nieuwe leidraad opgesteld. Deze leidraad en genoemd sociaal plan vormen tezamen een volledig instrumentarium om de afslankingsoperatie, zowel in organisatorische als in personele zin, succesvol te doen verlopen.

3. Flankerend beleid

Het belang van een adequaat flankerend beleid ter begeleiding van de afslanking wordt algemeen onderkend. Met name dient in acht te worden genomen dat de afslanking tevens beoogt de kwaliteit van de organisatie te verbeteren. Automatisering is daarbij één van de mogelijkheden om efficiënter te werken en gelijktijdig tot een verbeterde werkwijze te komen.

Het flankerend beleid als zodanig bevat maatregelen die zijn gericht op het personeel. In dit verband kan gedacht worden aan om-, her- en bijscholing en rechtspositionele maatregelen. Ten slotte bevat het flankerend beleid bij Binnenlandse Zaken in het kader van de kwaliteitsverbetering maatregelen ter versterking van de centrale directies Financieel-Economische Zaken en Organisatie en Informatievoorziening.

De kostenraming 1988 voor dit flankerend beleid belooft op artikel 6 (flankerend beleid) van de begroting 1988 een budget van f 6,5 mln., inclusief de benodigde middelen ter dekking van de kosten van wachtgeld en de te verwachten stijging voor de incidentele loonontwikkeling.

Inclusief het hieraan gekoppelde budget voor automatisering¹ belooft het totaal voor het flankerend beleid f 8,7 mln.

Zoals thans kan worden overzien zal dit totaal als volgt worden verdeeld over de verschillende maatregelen:

- Rechtspositionele maatregelen (incl. wachtgeld)	f 2,0 mln.
- Om-, her- en bijscholing	f 1,7 mln.
- Versterking FEZ en O en I	f 0,7 mln.
- Voorlichting	f 0,1 mln.
- Incidentele loonontwikkeling	f 2,0 mln.
- Automatiseringsactiviteiten	f 2,2 mln.
	<hr/>
	f 8,7 mln.

Onder artikel 6 en artikel 7 (personeel centrale diensten van algemene aard) is thans in totaal f 7,2 mln. geraamd. Het restant ad f 1,5 mln. wordt binnen de begroting van hoofdstuk VII endoogen op de materiële artikelen gecompenseerd.

De financiering heeft voorts plaatsgevonden door reallocatie binnen de personeelsbegroting die mogelijk is geworden door in 1988 tijdelijk meer af te slanken dan op grond van de taakstelling nodig is, alsmede door het

¹ Exclusief de overige departementale automatiseringsactiviteiten (zie daarvoor de automatiseringsbijlage).

voeren van een terughoudend wervingsbeleid. Daarnaast is onderdeel van de financiering van dit budget een bedrag van f0,6 mln. dat voor Binnenlandse Zaken beschikbaar is gesteld vanuit de bovendepartementale middelen voor flankerend beleid.

4. Zelfbeheer

De invoering van zelfbeheer bij Binnenlandse Zaken is erop gericht de effectiviteit en de efficiency van de organisatie te verbeteren; verbetering van de effectiviteit door duidelijke afspraken over concrete resultaten en verantwoording achteraf en verbetering van de efficiency door decentralisatie van beheersbevoegdheden. Het resultaat van zelfbeheer zal uiteindelijk duidelijk moeten maken welke producten Binnenlandse Zaken in een bepaald jaar zal leveren en tegen welke kosten. Het gaat dan om betere producten, betere aansluiting van beheer op het beleid, minder bureaucratie en minder parafen.

Zelfbeheer bij Binnenlandse Zaken kent drie peilers:

- contractmanagement als middel op basis waarvan afspraken over de output en de verantwoording kunnen worden vastgelegd;
- decentralisatie van beheersbevoegdheden naar het lijnmanagement;
- een wijze van werken die meer resultaatgericht dan activiteitgericht is.

Vooralsnog blijft de decentralisatie van beheersbevoegdheden beperkt tot personele en financiële taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. De bestaande departementale regelgeving is daarbij uitgangspunt. Verder is nodig een goede informatievoorziening die de verschillende managementniveaus in staat stelt hun managementverantwoordelijkheden zowel ten aanzien van beleid als beheer waar te maken.

De stand van zaken van de invoering van zelfbeheer bij Binnenlandse Zaken is als volgt.

De eerste ervaringen met contractmanagement zijn opgedaan bij de Rijks Bedrijfsveiligheids- en Bedrijfsgezondheidsdienst (RBB). De RBB is sinds 1 januari 1986 proeftuin voor zelfbeheer in het interdepartementale experiment dat onder begeleiding staat van de interdepartementale begeleidingscommissie zelfbeheer. De ervaring die daarbij is opgedaan wordt nu gebruikt bij de invoering van zelfbeheer bij het kerndepartement. Ten behoeve daarvan is eind 1986 een algemeen concept voor invoering van contractmanagement bij Binnenlandse Zaken gereed gekomen. De herinrichting van de personele functie is reeds tijd aan de gang. Sinds 1985 kent het directoraat-generaal Openbaar Bestuur een gedecentraliseerde personele functie. Als gevolg van de zelfbeheerproef geldt per 1 januari 1986 hetzelfde voor de RBB. Bovendien is eind 1986 een algemeen concept voor decentralisatie van de personele functie bij BiZa gereedgekomen. Hierop aansluitend zal ook de personele functie op centraal niveau worden aangepast. Met de herinrichting van de financiële functie is najaar 1986 een begin gemaakt. De wijzigingen hebben zich in eerste instantie vooral gericht op aanpassing van het centrale niveau. Een algemeen concept voor decentralisatie van de financiële functie is in februari 1987 gereedgekomen. Verder wordt momenteel gewerkt aan de ontwikkeling van de noodzakelijke informatiesystemen.

Om meer ervaring met zelfbeheer op te doen zal per 1 januari 1988 een beperkte vorm van zelfbeheer worden ingevoerd bij de directie Brandweer en het directoraat-generaal Openbaar Bestuur.

5. Comptabel bestel

De financieel-economische functie binnen het departement is onderhevig aan belangrijke veranderingen als gevolg van de herziening van het comptabel bestel en de behoefte tot verbetering van de financiële informatievoorziening.

In het kader van het comptabel bestel worden verbeteringen aangebracht op het vlak van de administratieve organisatie en zal met het oog op een verbeterd financieel beheer de invoering van een geïntegreerde verplichtingenkasadministratie plaatsvinden. Dit dient mede ertoe te leiden dat voor het eerst in 1988 met betrekking tot het dienstjaar 1987 een substantiële versnelling van de verantwoording van de begrotingsuitvoering bereikt wordt. Voorts is als gevolg van de geïntensiveerde aandacht voor het proces van controle en verantwoording met betrekking tot het financiële beheer bij de rijksoverheid, besloten tot de instelling van een gestructureerd overleg tussen het departementale management en de accountantsdienst, een zogenaamd Audit Committee. Genoemd Committee zal een belangrijke rol spelen in de nieuwe structurering van de administratieve organisatie.

6. Automatisering

Geheel in lijn met soortgelijke ontwikkelingen elders binnen de rijksdienst wordt binnen het departement van Binnenlandse Zaken bijzondere aandacht besteed aan de interne automatisering, en met name de kantoorautomatisering. In 1985 is daartoe een stimuleringsprogramma gestart met het doel om binnen vier tot vijf jaar een situatie te hebben bereikt waarin de onderdelen in belangrijke mate gebruik maken van computers. De stand van zaken op dit moment is dat kantoorautomatisering op vrij brede schaal is ingevoerd. Daarnaast wordt veel aandacht besteed aan beheersmatige processen, zoals postregistratie, personele en financiële informatievoorziening. In 1988 worden tevens informatiebanken ingericht ten behoeve van de informatievoorziening op DG-niveau. In het algemeen kan worden gesteld dat als gevolg van zelfbeheer en afslanking hogere verwachtingen worden ontleend aan de automatisering. In de automatiseringsbijlage wordt nader ingegaan op de actuele voornemens.

IX. CAPITA SELECTA

1. Uitvoering grote operaties

1.1. Decentralisatie

Zie hiervoor het Decentralisatie-overzicht 1987 dat een dezer dagen aan beide kamers der Staten-Generaal wordt aangeboden.

1.2. Deregulering

Voor een wetgevingsdepartement als Binnenlandse Zaken, dient bij het entameren van «eigen» wetgevingsprojecten, deregulering steeds in het oog te worden gehouden. Daarnaast zal ik ook in interdepartementaal verband trachten te bereiken dat regelgeving die zou leiden tot extra beleidslasten voor de rijksdienst en voor de lagere overheden, zoveel mogelijk achterwege wordt gelaten. Een van de wegen tot dit doel is die langs de dereguleringsstoetsingscommissie, die onlangs werd ingesteld en waarvan prof. mr. E. M. H. Hirsch Ballin als regeringscommissaris voorzitter zal zijn. Binnenlandse Zaken is in die commissie vertegenwoordigd.

Het dereguleringsstreven van het kabinet brengt mee dat wetsvoorstellen zo eenvoudig mogelijk worden opgezet. In een aantal gevallen zal op grond van dereguleringsoverwegingen het wetgevingsinstrument niet worden gebruikt. Vaak zal het wetgevingsinstrument gehanteerd moeten worden, juist om deregulering te bereiken. De sanering van toezichtprocedures bij voorbeeld dient via wijziging van bestaande wetgeving tot stand te komen. Hetzelfde geldt voor de sanering van verplichtingen tot het opstellen van plannen en het inachtnemen van planprocedures.

Een ander voorbeeld is het project Wet algemene regels van bestuursrecht. Onder voorzitterschap van de regeringscommissaris prof. mr. M. Scheltema heeft de commissie die dat project onder handen heeft, in januari 1987 een eerste deel van een voorontwerp voor een Algemene wet bestuursrecht uitgebracht. Dit eerste deel bevat uniformerende regels voor de totstandkoming van een beschikking en voor het bezwaar en beroep. Op den duur zal, zo mag ik verwachten, uniformering van regels die nu in verschillende wetten en lagere regelingen, en in de jurisprudentie van verschillende rechters zijn vastgelegd, leiden tot vermindering van de beleidslasten voor de bestuursorganen. Maar ook tot vermindering van beroepen wegens het niet-inachtnemen van regels die voornamelijk in de jurisprudentie van verschillende administratieve rechters zijn ontwikkeld, en die nog niet zijn geüniformeerd en gecodificeerd.

De hier vermelde voorbeelden illustreren dat in bepaalde gevallen eerst in wetgevingscapaciteit geïnvesteerd moet worden, voordat de vruchten van deregulering geplukt kunnen worden. Het is een misverstand te menen dat voor deregulering geen wetgevingscapaciteit nodig zou zijn. Deregulering betekent niet, dat men door bepaalde bestaande wetten of wetsbepalingen zomaar een streep kan trekken. Men zal ze op zijn minst moeten intrekken of wijzigen, wat via de gebruikelijke weg van regelgeving moet gebeuren.

Ook voor het bereiken van de doelstellingen van de andere «grote operaties», zoals decentralisatie en privatisering, is het hanteren van het wetgevingsinstrument dikwijls noodzakelijk of wenselijk.

Ten slotte zij verwezen naar bijlage X bij deze toelichting, waarin een geactualiseerd overzicht wordt gegeven van wetgeving, ten aanzien waarvan onderzoek naar dereguleringsmogelijkheden heeft plaatsgevonden of nog zal plaatsvinden. Naast hetgeen in dit overzicht voorkomt, wordt – uiteraard – bij ingediende wetsvoorstellen steeds aangegeven hoe

de dereguleringsstoets bij het concrete wetsvoorstel is uitgevallen. Op een enkele plaats in deze toelichting is eveneens melding gemaakt van deregulering van bepaalde voorschriften.

1.3. Privatisering

De stand van zaken van de privatiseringsonderzoeken bij Binnenlandse Zaken is als volgt:

– Het wetsvoorstel waarbij ik word gemachtigd de NV SDU voorheen Staatsdrukkerij- en Uitgeverij op te richten, is op 22 juli 1987 bij de Tweede Kamer ingediend. Direct nadat dit wetsvoorstel tot wet zal zijn verheven, zal de privatisering haar beslag kunnen krijgen. De oorspronkelijke streefdatum van 1 januari 1988 lijkt niet langer haalbaar.

– Zowel voor wat betreft het centrale apparaat als de onder BiZa ressorterende bedrijven, diensten en instellingen wordt gewerkt aan de maximale uitbesteding van grafische en/of uitgeverij-activiteiten. Het project bevindt zich nog in een inventariserend stadium.

– De voorbereiding van de privatisering van de algemeen verzorgende functies bij Binnenlandse Zaken verloopt volgens planning. Het uitvoeringsplan is vrijwel gereed. De daadwerkelijke privatisering zal begin 1988 plaatsvinden.

Daarnaast is er een aantal projecten in de onderzoekfase waar Binnenlandse Zaken nauw bij is betrokken.

– Binnenlandse Zaken heeft het project privatisering interne opleidingen bij departementen (SPOD) gecoördineerd. De stuurgroep van het project heeft in april van dit jaar haar eindrapport aan mij en aan de Interdepartementale begeleidingsgroep privatisering (IBP) uitgebracht. Na advisering door de IBP zal in de ministerraad besluitvorming plaatsvinden.

– De werkgroep die de privatiseringsmogelijkheden van werving en selectie heeft onderzocht, heeft eind 1986 zijn eindrapport aan mij en aan de IBP aangeboden. Inmiddels is door de ministerraad een besluit genomen op grond waarvan de werving als taak van de Rijks Psychologische Dienst (RPD) zal worden afgestoten, doch de selectie als overheidstaak bij de RPD blijft berusten.

– De werkgroep Privatisering rijksrekencentra heeft onder meer de mogelijke privatisering van het Rijks Computercentrum (RCC) onderzocht. De IBP heeft een advies ter zake opgesteld.

Thans is een besluit in voorbereiding om tot een spoedige verzelfstandiging van het RCC te komen.

– De IBP en de Adviescommissie Overheidspersoneelsbeleid hebben advies uitgebracht over de nota «Personele aspecten van privatisering».

Deze nota is door het kabinet op 30 augustus 1985 vastgesteld.

1.4. Externe adviesorganen en interdepartementale commissies

Onlangs heeft de minister-president Aanwijzingen vastgesteld met betrekking tot de externe advisering en de interdepartementale commissies. Deze Aanwijzingen zijn in belangrijke mate gebaseerd op de door het kabinet overgenomen aanbevelingen van de projectgroep-Van der Ploeg respectievelijk de projectgroep die zich met de sanering van de interdepartementale commissies heeft beziggehouden. Zij beogen – na de tot stand gebrachte sanering – nieuwe wildgroei te voorkomen en de totstandkoming van een doorzichtig en efficiënt stelsel van externe en interne advisering te bevorderen. De voorschriften met betrekking tot taak, samenstelling, inrichting en werkwijze zijn van belang bij de voorbereiding van en wijzigingen in de instellingsregelingen. Voor de onder mijn departement ressorterende externe adviesorganen en interdepartementale commissies hebben het algemene beleid en de Aanwijzingen een aantal gevolgen. In de eerste plaats is de motie-Wiebenga (17 353, nr. 14) van belang. Deze motie spreekt uit dat waar permanente externe adviesorganen

een wettelijke grondslag missen, deze vóór 1 januari 1988 geregeld moet worden. Over de uitvoering van de motie heeft één van mijn voorgangers de Tweede Kamer eerder geschreven (17 966, nr. 7). Voor mijn eigen departement gold dat tien organen vooralsnog een wettelijke grondslag misten. Met het oog op genoemde datum rapporteer ik nu als volgt:

- Hoge Raad van Adel

Met betrekking tot deze raad vindt binnen afzienbare tijd besluitvorming plaats, mede in het kader van de adelsverlening in het algemeen.

- Commissie van Toezicht Geautomatiseerde Herkenningsdienst

Deze commissie gaat op in de Registratiekamer, waardoor de adviestaak binnen afzienbare tijd via de bij de Staten-Generaal ingediende Wet Persoonsregistraties (19 095) en Wet op de Politierregisters (19 589) een wettelijke basis zal verkrijgen.

- Curatorium Rijksbrandweeracademie

In een op zeer korte termijn in te dienen wetsvoorstel zal de wettelijke grondslag worden voorgesteld.

- Raad van Advies en Toezicht SDUB

Deze raad zal met ingang van 1 januari 1988 verdwijnen, tegelijkertijd met de verzelfstandiging van het staatsbedrijf.

- De gemeentelijke en provinciale commissies voor de comptabiliteitsvoorschriften

Er is voorzien in een samenvoeging van beide commissies in de nieuwe Gemeentewet en Provinciewet, waarvoor inmiddels voorstellen zijn ingediend bij de Staten-Generaal (19 403 resp. 19 836).

- Commissie van begeleiding en overleg inzake de bestrijding van terreur

Commissie is opgeheven.

- Begeleidingscommissie samenwerking politie

Commissie is opgeheven.

- Politiekleding commissie

De commissie wordt nog dit jaar betrokken in de besluitvorming met betrekking tot de externe advisering op het terrein van de politie.

- Inspraakorgaan Welzijn Molukkers

Dit orgaan is eerder abusievelijk opgenomen onder Binnenlandse Zaken. De I.W.M. ressorteert onder W.V.C.

In de tweede plaats zullen de externe en interne organen periodiek een zelfevaluatie verrichten ter voorbereiding van de politieke toetsing. Daartoe is een handleiding ontwikkeld. Bovendien heb ik via een lichte regeling voor alle organen en commissies afzonderlijk een periode vastgesteld waarover de zelfevaluatie plaats vindt.

In de derde plaats schenk ik bij de uitvoering van het beleid speciale aandacht aan de samenstelling van de organen en commissies. Gezien de ondervertegenwoordiging zal ik bij voorkeur een vrouw benoemen op vacante plaatsen in deze organen.

Ten slotte wijs ik erop dat in bijlage G voor het eerst een financieel overzicht is opgenomen van de onder mijn ministerie vallende externe adviesorganen. Ik acht dit van belang voor een goed inzicht in de kosten van de externe advisering.

2. Aanbevelingen van de Nationale ombudsman

Klachten die bij de Nationale ombudsman zijn ingediend over mijn departement en de diensten die onder mijn verantwoordelijkheid vallen waren voor de Nationale ombudsman in het afgelopen jaar geen aanleiding aanbevelingen te doen.

3. Emancipatie

Binnen het emancipatiebeleid ligt het accent op evenredige vertegenwoordiging van vrouwen op alle niveaus in de arbeidsorganisatie. In de afgelopen jaren werd in dit kader op mijn departement gewerkt volgens de lijnen van het zogenaamde BiZa-emancipatieplan (Tweede Kamer, 1982-1983, 18 043, nr. 2). Voor de stand van zaken in deze verwijs ik naar bijlage VIII van deze begroting.

Op dit moment werkt de Commissie Emancipatiezaken BiZa-beleid, waarvan de taak en samenstelling in april van dit jaar opnieuw zijn vastgesteld (Staatscourant 1987, nr. 86), aan een nieuw BiZa-emancipatieplan waarin doelstellingen geformuleerd zullen worden ten aanzien van het externe en interne emancipatiebeleid tot 1990.

Binnen het externe beleid staat blijvende aandacht voor de handhaving van het beginsel van non-discriminatie en gelijke behandeling (artikel 1 Grondwet), alsmede voor de uitwerking daarvan in wetgeving die discriminatie verbiedt, voorop. Dat geldt onder meer voor het voorstel van een Algemene wet gelijke behandeling dat binnenkort aan de Raad van State wordt aangeboden, maar ook voor het wetsvoorstel tot herziening van de wetgeving gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de arbeid (Tweede Kamer, 1986-1987, 19 908).

Een ander punt van aandacht is de combinatie arbeid en ouderschap. Een voorstel voor een wettelijke regeling voor ouderschapsverlof is in voorbereiding. Daarnaast wordt een regeling voor flexibilisering van het zwangerschaps- en bevallingsverlof voorbereid.

Voorts blijft een stimuleringsbeleid ter verbetering van de positie van vrouwen in de overheidsorganisatie nodig. In december 1986 is met het gereedkomen van de laatste twee publikaties, het onderzoeksproject Positieve actieprogramma's voor vrouwen bij de overheid afgerond. Deze publikaties betreffen een eindrapportage en een handleiding voor het opstellen en uitvoeren van positieve actieprogramma's voor alle overheidsorganisaties. Ter ondersteuning van die onderdelen van de overheid die met een dergelijk programma van start gaan dan wel voornemens zijn daarmee van start te gaan zal een service-punt ingericht worden binnen het directoraat-generaal Management en Personeelsbeleid van mijn ministerie, waar men voor advies terecht kan.

Voor de gemeentepolitie wordt op dit moment gewerkt aan een Politie Emancipatie Plan, dat deel zal uitmaken van het nieuwe BiZa-emancipatieplan. De voornaamste doelstelling van dit plan is het vergroten van het aantal vrouwen in de executieve politiedienst.

Ondanks positieve ontwikkelingen is blijvende inspanning vereist om deelneming van vrouwen aan de vertegenwoordigende organen te bevorderen. De rol van Binnenlandse Zaken hierin is voorwaardenschepend en stimulerend. Voorts heb ik een tweetal subsidies verstrekt. Ten eerste aan de Vereniging voor Vrouwenbelangen, ten behoeve van de actie van deze vereniging in het kader van de in maart 1987 gehouden Provinciale-Statenvierkiezingen. Het betreft hier het bevorderen van plaatsing van meer vrouwen op de kandidatenlijsten. Ook bij de volgende verkiezingen ben ik bereid deze subsidie, die voorheen door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid werd verleend, te verstrekken. Ten tweede heb ik subsidie verstrekt ter ondersteuning van het initiatief om te komen tot een netwerk voor vrouwen in de politiek.

Wat betreft de emancipatie binnen mijn eigen departement zal er een stimuleringsproject worden gestart voor vrouwen in automatiseringsfuncties. Hiervoor zal allereerst een inventarisatie gemaakt worden van de automatiseringsfuncties bij BiZa en het aandeel van vrouwen hierin. Vervolgens zal er een loopbaanplan ter zake worden ontwikkeld met daarin een opleidingsplan.

4. Onderzoekbeleid

Het onderzoekbeleid op mijn departement levert informatie ter ondersteuning van de beleidsvoorbereiding, -uitvoering en -evaluatie. Naast de in de onderzoekbijlage van deze memorie van toelichting genoemde uitbestede afgesloten, lopende en voorgenomen onderzoeken is er op het terrein van het minderhedenbeleid een afzonderlijk onderzoeksprogramma dat gefinancierd wordt uit interdepartementale middelen en dat eveneens aan de Tweede Kamer wordt aangeboden.

Ter vergroting van doeltreffendheid en doelmatigheid van de interne organisatie van het onderzoeksbeleid is er in de afgelopen periode op mijn departement een aantal taken naar de meest betrokken beleidsonderdelen gedecentraliseerd. De belangrijkste taken zijn in dat kader: de programmering, uitbesteding en begeleiding van onderzoek.

Centraal wordt alleen nog onderzoekbeleid op hoofdlijnen gevoerd, zoals inhoudelijke en financiële coördinatie van het onderzoekprogramma, bevordering van de doorwerking van onderzoekresultaten in het beleid en marginale toetsing van de concrete onderzoeksvorstellen.

De Raad voor het binnenlands bestuur heeft in haar jaarrapport «Onderzoek naar het Openbaar Bestuur» geadviseerd over het onderzoeksbeleid bij de rijksdienst in het algemeen. In haar jaarrapport gaat de Raad in op de organisatie van het onderzoek en doet zij aanbevelingen over te onderzoeken aspecten van het openbaar bestuur. De Raad bepleit onder andere een betere coördinatie en management van het departementale onderzoek, een betere doorwerking van resultaten in beleid en openbaarheid van onderzoeksresultaten. Nadat het rapport aan de orde is geweest in de Interdepartementale Commissie Binnenlands Bestuur zal de regering haar standpunt over dit rapport bepalen en de Tweede Kamer informeren.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

ALGEMEEN

Bij de samenstelling van de begroting 1988 is uitgegaan van de in de meerjarencijferbrief (Kamerstukken II 1986/87, 19 700, nr. 38) voor het jaar 1988 opgenomen meerjarencijfers. Voor de prijsgevoelige posten is het gemiddelde prijsniveau voor het jaar 1987 gehanteerd. De loonbijstelling 1987 is behoudens toedeling aan artikel 58 «Bijdragen in de kosten van de gemeentepolitie» vooralsnog centraal op artikel 8 «Loonbijstelling 1987» geraamd.

Vergelijking van de raming voor 1988 met eerder genoemd uitgangspunt (het meerjarencijfer voor 1988 uit de meerjarencijferbrief) geeft het volgende beeld:

(bedragen x 1 mln)

Meerjarencijfer 1988 volgens Miljoenennota 1987	3 919,7
Meerjarencijferbrief (Kamerstukken II 1986/87, 19 700, nr. 38)	- 17,6
Doorwerking Voorjaarsnota 1987 (Kamerstukken II 1986/87, 19 980, nr. 5)	+ 20,5
Nadere bijstellingen:	
- loonbijstelling, alsmede bijstelling incidenteel	+ 22,7
- prijsbijstelling, alsmede tekortbeperkende maatregelen prijsbijstelling	
- onder hoofdstuk X (Defensie) brengen van de raming Korps Mobiele Colonne	- 26,9
- annuïteiten Spoorwegpensioenfonds	- 49,5
- diverse pensioenartikelen	- 8,0
- diverse overboekingen	+ 3,5
- diverse kleine bijstellingen	+ 5,7
- desalderingen	+ 24,4
	- 54,1
Totaal wetsvoorstel begroting 1988	3 868,5

Personeel. De geraamde begrotingssterkte voor 1988 is 142 plaatsen lager dan de primaire raming van 1987. Het verschil kan als volgt worden gespecificeerd:

	Aantal plaatsen
Bij:	
Uitbreiding recherschool	7
Af:	
- Afslanking 1988	- 134
- Overheveling naar Justitie inzake het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum	- 4
- Overheveling naar het Abp in verband met nieuwe bestuurlijke structuur	- 12
- Correctie afslanking overige diensten	+ 1
	149
Per saldo een vermindering van	142

De in het totaal van de meerjarencijfers volgens de meerjarencijferbrief begrepen personeelsreductie is op de raming van de daarvoor in aanmerking komende personeelsartikelen in mindering gebracht.

Teneinde het inzicht in mutaties ten opzichte van de begroting 1987 naar 1988 voor wat betreft de volgorde van begrotingsartikelen, omschrijvingen en reallocaties van budgetten te vergemakkelijken is in de artikelsgewijze toelichting daartoe een overzicht opgenomen.

Vergelijkend overzicht nummering begrotingsartikelen 1988 ten opzichte van 1987

Art.	Omschrijving	Geraamd voor 1988	Art.	Omschrijving	Toegestaan voor 1987
1*	Minister, Staatssecretaris en personeel behorende tot de algemene leiding	2 537 000	1*	Minister, Staatssecretaris en personeel behorende tot de algemene leiding	2 887 000
2*	Stafafdeling Constitutionele Zaken en Wetgevings-aangelegenheden	2 040 000	2*	Stafafdeling Constitutionele Zaken en Wetgevings-aangelegenheden	2 130 000
3*	Civiele verdedigingsvoorbereiding	401 000	3*	Civiele verdedigingsvoorbereiding	235 000
4	Subsidies en bijdragen	454 000	4	Subsidies en bijdragen	468 000
5*	Wetenschappelijk onderzoek	2 609 000	5*	Wetenschappelijk onderzoek	3 481 000
	<i>In 1988 aan te gane verplichtingen</i>	<i>922 000</i>		<i>In 1987 aan te gane verplichtingen, die in latere jaren tot betaling zullen leiden</i>	<i>900 000</i>
6*	Pesoneel	27 343 000	6*	Personeel	23 984 000
7*	Flankerend beleid	6 590 000		In 1987 niet geraamd.	
8	Loonbijstelling 1987	3 110 000		In 1987 niet geraamd.	
9*	Materieel	20 265 000	7*	Materieel	19 692 000
10*	Automatiseringsactiviteiten	6 536 000	8*	Automatiseringsactiviteiten	6 742 000
	<i>In 1988 aan te gane verplichtingen</i>	<i>6 500 000</i>		<i>In 1987 aan te gane verplichtingen, die in latere jaren tot betaling zullen leiden</i>	<i>1 500 000</i>
11*	Bijzondere functionele kosten	58 000	9*	Bijzondere functionele kosten	77 000
12	Sociale lasten	57 367 000	10	Sociale lasten	59 578 200
	waarvan wordt doorberekend aan de artikelen «personeel»	57 367 000		waarvan wordt doorberekend aan de artikelen «personeel»	59 578 000
	zodat wordt uitgetrokken	Nihil		zodat wordt uitgetrokken	Nihil
13*	Andere uitgaven aan of ten behoeve van personeel, voormalig personeel of hun betrekkingen	16 436 000	11*	Andere uitgaven aan of ten behoeve van personeel, voormalig personeel of hun betrekkingen	16 438 000
14*	Commissies	225 000	12*	Commissies	431 000
15*	Functionele kosten van het Koninklijk Huis	10 255 000	13*	Functionele kosten van het Koninklijk Huis	10 058 000
16	Bouw en aankoop van gronden en opstallen door bemiddeling van de Rijksgebouwendienst		14	Bouw en aankoop van gronden en opstallen door bemiddeling van de Rijksgebouwendienst	
	Aandeel in het onder hoofdstuk XI uitgetrokken bouw- en aankoop-programma	25 000 000		Aandeel in het onder hoofdstuk XI uitgetrokken bouw- een aankoop-programma	25 000 000
	De financiering van het hiervan te verwerken bedrag geschiedt ten laste van hoofdstuk XI, zodat wordt uitgetrokken	Nihil		De financiering van het hiervan te verwerken bedrag geschiedt ten laste van hoofdstuk XI, zodat wordt uitgetrokken	Nihil
17	Onvoorziene uitgaven	419 000	15	Onvoorziene uitgaven	419 000
18*	Personeel	15 331 000	16*	Personeel	14 403 000
19*	Specifieke uitgaven overheidsinformatievoorziening en organisatie van de rijksdienst	1 910 000		In 1987 geraamd onder artikel 122.	
20*	Overige uitgaven en bijdragen in het belang van het openbaar bestuur	2 185 000	17*	Overige uitgaven en bijdragen in het belang van het binnenlands bestuur	2 312 000
	<i>In 1988 aan te gane verplichtingen</i>	<i>2 085 000</i>			

Art.	Omschrijving	Geraamd voor 1988	Art.	Omschrijving	Toegestaan voor 1987
21*	Project Gemeentelijke Bevolkingsadministratie	15 067 000	18*	Project Gemeentelijke Bevolkingsadministratie	7 554 000
22*	Raad voor het binnenlands bestuur	405 000	19*	Raad voor het Binnenlands Bestuur	405 000
23	Subsidies	6 972 000	20	Subsidies	6 970 000
24*	Schadeloosstelling, uitkering en pensioen leden Europees Parlement	2 820 000	21*	Schadeloosstelling, uitkering en pensioen leden Europees Parlement	2 827 000
25*	Personeel Centrale Archief Selectiedienst	7 580 000	124*	Centrale Archief Selectiedienst	10 840 000
25A*	Materieel Centrale Archief Selectiedienst	2 095 000		In 1987 geraamd onder artikel 124.	
26*	Participatie in Circle Information Systems B.V.	Memorie	123*	Participatie in Circle Information Systems B.V.	3 500 000
27*	Kosten verband houdende met de oprichting van een Nationaal Monument Koningin Wilhelmina	500 000		In 1987 niet geraamd.	
28*	Personeel Commissarissen der Koningin	2 802 000	22*	Personeel Commissarissen der Koningin	2 802 000
29*	Materieel Commissarissen der Koningin	1 109 000	23*	Materieel Commissarissen der Koningin	1 144 000
30*	Representatietoelage Commissarissen der Koningin	370 000	24*	Representatietoelage Commissarissen der Koningin	382 000
30A*	Afronding provinciale indeling/Flevoland	148 000	25*	Afronding provinciale indeling	12 478 000
31*	Bijdrage aan de provincie Limburg in het kader van de bevordering van de werkgelegenheid in de kwartaire sector In 1988 niet meer geraamd.	2 466 000	26*	Bijdrage aan de provincie Limburg in het kader van de bevordering van de werkgelegenheid in de kwartaire sector	2 466 000
32*	Vergoeding voor reis- en verblijfkosten aan sollicitanten naar het ambt van burgemeester	50 000	27*	Coördinatie overheidsbeleid Waddengebied	246 000
33*	Verplichtingen verband houdende met opheffing van gemeenten en met voormalige drostambten, alsmede uitkeringen en onderstanden aan overige gerechtigden	28 398 000	28*	Vergoeding voor reis- en verblijfkosten aan sollicitanten naar het ambt van burgemeester	52 000
34*	Wachtgelden in verband meterschikking gemeenschappelijke regelingen	1 828 000	29*	Verplichtingen verband houdende met opheffing van gemeenten en met voormalige drostambten, alsmede uitkeringen en onderstanden aan overige gerechtigden	26 509 000
35*	Bijdrage aan de gemeente Amsterdam voor de bouw van een stadhuis/muziektheater	16 000 000	30*	Wachtgelden in verband meterschikking gemeenschappelijke regelingen	595 000
36*	Bijdrage in het exploitatietekort van het wegschap tunnel Dordtse Kil	5 355 000	31*	Bijdrage aan de gemeente Amsterdam voor de bouw van een stadhuis/muziektheater	28 000 000
37*	Bijdrage in de kosten van de opheffing van het openbaar lichaam Rijnmond	18 341 000	32*	Bijdrage in het exploitatietekort van het wegschap tunnel Dordtse Kil	5 360 000
38*	Intergemeentelijke samenwerking	Memorie	33*	Bijdrage in de kosten van de opheffing van het openbaar lichaam Rijnmond	19 379 000
39*	Wetenschappelijk onderzoek minderhedenbeleid	1 929 000	34*	Intergemeentelijke samenwerking	3 108 000
40*	Inspraak minderheden	2 899 000	35*	Wetenschappelijk onderzoek minderhedenbeleid	1 929 000
41*	Specifiek minderhedenbeleid	12 644 000	36*	Inspraak minderheden	2 991 000
42*	Besluit herdenkingsuitkering 1986	10 050 000	37*	Specifiek minderhedenbeleid	14 299 000
43*	Personeel	54 425 000	38*	Besluit herdenkingsuitkering 1986	6 000 000
44*	Materieel	102 919 000	126*	Personeel	61 054 000
45*	Personeel	9 866 000	127*	Materieel	87 088 000
46*	Materieel	27 619 000	128*	Personeel	11 239 000
			129*	Materieel	21 680 000

Art.	Omschrijving	Geraamd voor 1988	Art.	Omschrijving	Toegestaan voor 1987
47*	Personeel	1 538 000	39*	Personeel	2 018 000
48*	Materieel	1 380 000	40*	Materieel	1 442 000
	<i>In 1988 aan te gane verplichtingen</i>	<i>1 430 000</i>			
49*	Personeel	14 632 000	41*	Personeel	16 978 000
50	Brandweerraad	50 000		In 1987 niet geraamd.	
51*	Beleidsplan Samenleving en Criminaliteit	12 500 000	42*	Beleidsplan Samenleving en Criminaliteit	10 000 000
52*	Uitkeringen ter zake van ongevallen bij de handhaving van de openbare orde	10 000	43*	Uitkeringen ter zake van ongevallen bij de handhaving van de openbare orde	10 000
53*	Kosten verbonden aan het invoeren en in stand houden van een uniform alarmnummer	8 164 000	44*	Kosten verbonden aan het invoeren en in stand houden van een uniform meldnummer	7 509 000
54*	Bijdrage aan hoofdstuk X in de kosten verbonden aan de ruiming van geïmproviseerde explosieven	1 334 000	45*	Bijdrage aan hoofdstuk X in de kosten verbonden aan de ruiming van geïmproviseerde explosieven	1 341 000
55*	Wachtgelden en daarmee gelijk te stellen uitkeringen in verband met de reorganisatie van de Rampenbestrijding	16 000 000	46*	Wachtgelden en daarmee gelijk te stellen uitkeringen in verband met de reorganisatie van de Rampenbestrijding	19 805 000
56*	Dienst Geneeskundige Verzorging Politie	180 000 000	47*	Dienst Geneeskundige Verzorging Politie	177 000 000
57*	Aandeel in de kosten voor de geneeskundige verzorging van gewezen politiepersoneel, hun gezinsleden en hun nagelaten betrekkingen	26 805 000	48*	Aandeel in de kosten voor de geneeskundige verzorging van gewezen politiepersoneel, hun gezinsleden en hun nagelaten betrekkingen	25 816 000
58*	Bijdragen in de kosten van de gemeentepolitie	1 818 611 000	49*	Bijdragen in de kosten van de gemeentepolitie	1 875 710 000
	<i>In 1988 aan te gane verplichtingen</i>	<i>2 000 000</i>		<i>In 1987 aan te gane verplichtingen, die in latere jaren tot betaling zullen leiden</i>	<i>5 100 000</i>
59*	Overige bijzondere bijdragen in de kosten van de gemeentepolitie	39 222 000		In 1987 niet geraamd.	
	<i>In 1988 aan te gane verplichtingen</i>	<i>7 800 000</i>			
60*	Automatiseringskosten ten behoeve van de gemeentepolitie	32 737 000	50*	Automatiseringskosten ten behoeve van de gemeentepolitie	34 780 000
	waarvan komt ten laste van hoofdstuk VI van de rijksbegroting	11 930 000		waarvan komt ten laste van hoofdstuk VI van de rijksbegroting	14 500 000
	zodat wordt uitgetrokken	20 757 000		zodat wordt uitgetrokken	20 280 000
	<i>In 1988 aan te gane verplichtingen</i>	<i>14 350 000</i>		<i>In 1987 aan te gane verplichtingen, die in latere jaren tot betaling zullen leiden</i>	<i>14 400 000</i>
61*	Uitkeringen wegens functioneel leeftijdsontslag gemeentepolitie	53 578 000	51*	Uitkeringen wegens functioneel leeftijdsontslag	59 577 000
62*	Bijdragen in de huisvestingskosten van de gemeentepolitie	80 336 000	52*	Bijdragen in de huisvestingskosten van de gemeentepolitie	84 872 000
	<i>In 1988 aan te gane verplichtingen</i>	<i>33 216 000</i>		<i>In 1987 aan te gane verplichtingen, die in latere jaren tot betaling zullen leiden</i>	<i>140 400 000</i>
63*	Overige uitgaven ten behoeve van de gemeentepolitie	20 981 000	53*	Overige uitgaven ten behoeve van de gemeentepolitie	18 271 000
	<i>In 1988 aan te gane verplichtingen</i>	<i>14 900 000</i>		<i>In 1987 aan te gane verplichtingen, die in latere jaren tot betaling zullen leiden</i>	<i>3 100 000</i>

Art.	Omschrijving	Geraamd voor 1988	Art.	Omschrijving	Toegestaan voor 1987
64*	Politie-examens	720 000	54*	Politie-examens	720 000
65*	Personeel	18 017 000	55*	Personeel	18 117 000
66*	Materieel	19 372 000	56*	Materieel	19 748 000
67*	Specifieke uitgaven	3 078 000	57*	Specifieke uitgaven	3 297 000
	<i>In 1988 aan te gane verplichtingen</i>	<i>3 178 000</i>			
68*	Uitgaven ter bevordering van de regionalisatie van de brandweer	4 600 000	58*	Uitgaven ter bevordering van de regionalisatie van de brandweer	13 895 000
69	Subsidies en bijdragen	480 000	59	Subsidies en bijdragen	490 000
70*	Specifieke uitgaven	73 943 000	60*	Specifieke uitgaven	79 452 000
	<i>In 1988 aan te gane verplichtingen</i>	<i>78 052 000</i>		<i>In 1987 aan te gane verplichtingen, die in latere jaren tot betaling zullen leiden</i>	<i>20 000 000</i>
71	Korps Mobiele Colonne	27 100 000	61	Bijdrage aan hoofdstuk X ten behoeve van het Korps Mobiele Colonne	27 090 000
	waarvan komt ten laste van hoofdstuk X van de rijksbegroting	27 100 000			
	zodat wordt uitgetrokken	Nihil			
72	Bijdrage aan hoofdstuk XVI ten behoeve van activiteiten Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur voor de Rampenbestrijdingsorganisatie	4 235 000	62	Bijdrage aan hoofdstuk XVI ten behoeve van activiteiten Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur voor de Rampenbestrijdingsorganisatie	335 000
73	Uitgaven als gevolg van de opheffing van de Kringen Bescherming Bevolking	Memorie	63	Uitgaven als gevolg van de opheffing van de Kringen Bescherming Bevolking	Memorie
74*	Personeel	977 000	64*	Personeel	977 000
75*	Materieel	2 647 000	65*	Materieel	2 729 000
76*	Opleidingen en examens	614 000	66*	Opleidingen en examens	614 000
77*	Personeel	43 087 000	67*	Personeel	44 356 000
78*	Materieel	8 181 000	68*	Materieel	8 439 000
79	Geheime uitgaven	2 400 000	69	Geheime uitgaven	2 300 000
80*	Personeel	25 138 000	70*	Personeel	27 620 000
81*	Commissie van advies bezwaren functiewaardering Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1984	4 919 000	71*	Commissie van advies bezwaren functiewaardering Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren	5 380 000
82	Personeel gedelegeerd bestuur en vertegenwoordiging bij het Europees Instituut Bestuurskunde	160 000	72	Personeel gedelegeerd bestuur en vertegenwoordiging bij het Europees Instituut Bestuurskunde	160 000
	waarvan komt ten laste van het Europees Instituut Bestuurskunde	160 000		waarvan komt ten laste van het Europees Instituut Bestuurskunde	160 000
	zodat wordt uitgetrokken	Nihil		zodat wordt uitgetrokken	Nihil
83*	Specifieke uitgaven algemeen beheer	3 601 000	73*	Specifieke uitgaven algemeen beheer	2 169 000
84*	Uitgaven in het kader van de Stichting Arbeidsmarkt- en Opleidingsfonds	44 700 000	74*	Uitgaven in het kader van het Jeugdwerkplan	44 700 000

Art.	Omschrijving	Geraamd voor 1988	Art.	Omschrijving	Toegestaan voor 1987
85	Subsidies	5 171 000	75	Subsidies	5 095 000
86*	Ideeenbus	504 000	76*	Ideeenbus	520 000
87*	Integratie van personeels- en salarisadministraties	9 556 000	77*	Integratie van personeels- en salarisadministraties	10 061 000
88*	Overige uitgaven van het secretariaat van de Centrale Commissie voor georganiseerd overleg in ambtenarenzaken	96 000	78*	Overige uitgaven van het secretariaat van de Centrale Commissie voor georganiseerd overleg in ambtenarenzaken	99 000
89*	Rechtspositionele gevolgen spreiding rijksdiensten	8 477 000	79*	Rechtspositionele gevolgen spreiding rijksdiensten	10 557 000
90*	Specifieke uitgaven Rijks Opleidingsinstituut	2 202 000	80*	Specifieke uitgaven Rijks Opleidingsinstituut	3 097 000
91	Garantie van rente en aflossing van door rijksambtenaren aangegane leningen in verband met de aan- of verkoop van een woning	Memorie	81	Garantie van rente en aflossing van door rijksambtenaren aangegane leningen in verband met de aan- of verkoop van een woning	Memorie
	<i>In 1988 te verlenen garanties</i>	<i>4 000 000</i>		<i>In 1987 te verlenen garanties</i>	<i>2 500 000</i>
92*	Faciliteiten te verlenen aan organisaties van overheids-personeel	2 500 000	82*	Faciliteiten te verlenen aan organisaties van overheids-personeel	2 500 000
93*	De Spaarraad	19 000	83*	De Spaarraad	19 000
94	Garantie van rente en aflossing van leningen ten behoeve van de bouw en inrichting van vakantieverblijven door de Stichting Vakantiebesteding Rijksambtenaren	Memorie	84	Garantie van rente en aflossing van leningen ten behoeve van de bouw en inrichting van vakantieverblijven door de Stichting Vakantiebesteding Rijksambtenaren	Memorie
95*	Materieel ziektekostenvoorziening overheidspersoneel	1 511 000	85*	Materieel ziektekostenvoorziening overheidspersoneel	1 559 000
96*	Uitkeringen op grond van de regeling ziektekostenvoor-ziening overheidspersoneel	166 920 000	86*	Uitkeringen op grond van de regeling ziektekostenvoor-ziening overheidspersoneel	180 890 000
	waarvan wordt doorberekend	10 000 000		waarvan wordt doorberekend	14 000 000
	zodat wordt uitgetrokken	156 920 000		zodat wordt uitgetrokken	166 890 000
97*	Werkgeversaandeel van het Algemeen burgerlijk pensioen-fonds in de verplichte ziekenfondspremie voor invaliditeits-gepensioneerden	4 765 000	87*	Werkgeversaandeel van het Algemeen burgerlijk pensioen-fonds in de verplichte ziekenfondspremie voor invaliditeits-gepensioneerden	4 765 000
98	Toeslagen op invaliditeitspensioenen	50 000	88	Toeslagen op invaliditeitspensioenen	150 000
	waarvan wordt doorberekend	50 000		waarvan wordt doorberekend	150 000
	zodat wordt uitgetrokken	Nihil		zodat wordt uitgetrokken	Nihil
99	Wachtgelden en uitkeringen	276 025 000	89	Wachtgelden en uitkeringen	250 500 000
	waarvan wordt doorberekend	276 025 000		waarvan wordt doorberekend	250 500 000
	zodat wordt uitgetrokken	Nihil		zodat wordt uitgetrokken	Nihil
100	Uitkeringen wegens functioneel leeftijdsontslag	97 725 000	90	Uitkeringen wegens functioneel leeftijdsontslag	108 540 000
	waarvan wordt doorberekend	97 725 000		waarvan wordt doorberekend	108 540 000
	zodat wordt uitgetrokken	Nihil		zodat wordt uitgetrokken	Nihil
101*	Uitkeringen en pensioenen aan gewezen ministers en staatssecretarissen, alsmede pensioenen aan hun weduwen en wezen	6 000 000	91*	Uitkeringen en pensioenen aan gewezen ministers en staatssecretarissen, alsmede pensioenen aan hun weduwen en wezen	8 748 000

Art.	Omschrijving	Geraamd voor 1988	Art.	Omschrijving	Toegestaan voor 1987
102*	Uitkeringen aan voormalig rijksper- soneel in tijdelijke dienst of werk- zaam op arbeidsovereenkomst inge- volgde de Uitkeringsregeling 1966	56 840 000	92*	Uitkeringen aan voormalig rijksper- soneel in tijdelijke dienst of werk- zaam op arbeidsovereenkomst inge- volgde de Uitkeringsregeling 1966	56 840 000
	waarvan wordt doorberekend	56 840 000		waarvan wordt doorberekend	56 840 000
	zodat wordt uitgetrokken	Nihil		zodat wordt uitgetrokken	Nihil
102A*	Bijdrage aan het Algemeen burgerlijk pensioenfonds (Abp), inzake de door het Abp te verrichten uit- keringen wegens vrijwillig vervroegd uittreden	334 117 000	96*	Bijdrage aan het Algemeen burgerlijk pensioenfonds (Abp), inzake de door het Abp te verrichten uit- keringen wegens vrijwillig vervroegd uittreden	334 117 000
103*	Pensioenen aan oud-Gouverneurs en hun nagelaten betrekkingen van Nederlands Nieuw-Guinea, Suriname en de Nederlandse Antillen, alsmede onderstandenen aan voormalig personeel in Suriname en de Nederlandse Antillen	543 000	93*	Pensioenen aan oud-Gouverneurs en hun nagelaten betrekkingen	58 000
	waarvan komt ten laste van hoofdstuk IV van de rijksbegroting	205 000	94*	Pensioenen van oud-Gouverneurs en weduwen van oud-Gouverneurs van Suriname	298 000
	zodat wordt uitgetrokken	338 000	95*	Onderstandenen bij wijze van pensioen aan voormalig personeel in Suriname	15 000
	In 1988 niet meer geraamd.			De artikelen 93 tot en met 95 zijn in 1988 geraamd onder artikel 103.	
104*	Wachtgelden, uitkeringen en overige uitgaven voortvloeiende uit de overdracht van West Nieuw-Guinea	174 000	97	Bijdragen aan het Spoorwegpensioenfonds	6 005 000
105*	Pensioenen op grond van het pensioenreglement voor Nederlands Nieuw-Guinea	28 900 000	98*	Wachtgelden, uitkeringen en overige uitgaven voortvloeiende uit de overdracht van West Nieuw-Guinea	174 000
106*	Pensioenen, onderstandenen enz. aan voormalige leden van de landmacht in Suriname en de Nederlandse Antillen	300 000	99*	Pensioenen op grond van het pensioenreglement voor Nederlands Nieuw-Guinea	29 215 000
107*	Extra toeslag van het Rijk op eigen pensioenen van gewezen overheidsdienaren van Indonesië, gevestigd in Suriname en de Nederlandse Antillen	Memorie	100*	Pensioenen, onderstandenen enz. aan voormalige leden van de landmacht in Suriname en de Nederlandse Antillen	336 000
108*	Toeslagen op pensioenen van gewezen ambtenaren in Surinaamse overheidsdienst en hun nagelaten betrekkingen	2 570 000	101*	Extra toeslag van het Rijk op eigen pensioenen van gewezen overheidsdienaren van Indonesië, gevestigd in Suriname en de Nederlandse Antillen	1 000
109*	Geneeskundige verzorging van een bepaalde categorie in Suriname of de Nederlandse Antillen woonachtige gepensioneerde militairen van het voormalige K.N.I.L., en de voormalige landmachten daar te lande, alsmede van hun gezinsleden en hun nagelaten weduwen en wezen	223 000	102*	Toeslagen op pensioenen van gewezen ambtenaren in Surinaamse overheidsdienst en hun nagelaten betrekkingen	2 541 000
110*	Nederlandse toeslagen op bepaalde Indonesische weduwenpensioenen en wezenonderstandenen	113 000 000	103*	Geneeskundige verzorging van een bepaalde categorie in Suriname of de Nederlandse Antillen woonachtige gepensioneerde militairen van het voormalige K.N.I.L., en de voormalige landmachten daar te lande, alsmede van hun gezinsleden en hun nagelaten weduwen en wezen	223 000
111*	Bijdrage aan de «Stichting Administratie Indonesische Pensioenen» wegens de door Nederland overgenomen verplichtingen tot betaling van weduwenpensioenen en wezenonderstandenen aan nagelaten betrekkingen van gewezen overheidsperoneel van Indonesië	22 339 000	104*	Nederlandse toeslagen op bepaalde Indonesische weduwenpensioenen en wezenonderstandenen	119 258 000
			105*	Bijdrage aan de «Stichting Administratie Indonesische Pensioenen» wegens de door Nederland overgenomen verplichtingen tot betaling van weduwenpensioenen en wezenonderstandenen aan nagelaten betrekkingen van gewezen overheidsperoneel van Indonesië	616 000

Art.	Omschrijving	Geraamd voor 1988	Art.	Omschrijving	Toegestaan voor 1987
112*	Netto-uitgaven inzake de uitbetaling buiten Indonesië van eigen pensioenen, gagementen, landspensioenen en -onderstanden, alsmede met pensioen op één lijn te stellen periodieke uitkeringen, zoals onderstanden, tegemoetkomingen en toelagen, al dan niet tot wederopzeggens (met uitzondering van A.O.R.-uitkeringen) aan gewezen overheidspersoneel van Indonesië, onderscheidenlijk nagelaten betrekkingen van gewezen overheidspersoneel van Indonesië en de daarop verleende toe- en/of bijlagen, voor zover niet vallende onder artikel 113	2 200 000	106*	Netto-uitgaven inzake de uitbetaling buiten Indonesië van eigen pensioenen, gagementen, landspensioenen en -onderstanden, alsmede met pensioen op één lijn te stellen periodieke uitkeringen, zoals onderstanden, tegemoetkomingen en toelagen, al dan niet tot wederopzeggens (met uitzondering van A.O.R.-uitkeringen) aan gewezen overheidspersoneel van Indonesië, onderscheidenlijk nagelaten betrekkingen van gewezen overheidspersoneel van Indonesië en de daarop verleende toe- en/of bijlagen, voor zover niet vallende onder artikel 107	3 081 000
113*	Uitgaven voortvloeiende uit de door het Rijk aan bepaalde groepen burgerlijke overheidsdienaren en gewezen burgerlijke overheidsdienaren van Indonesië, militairen van het voormalige K.N.I.L., alsmede hun nagelaten betrekkingen verleende garanties en de daarop verleende toe- en/of bijlagen	85 200 000	107*	Uitgaven voortvloeiende uit de door het Rijk aan bepaalde groepen burgerlijke overheidsdienaren en gewezen burgerlijke overheidsdienaren van Indonesië, militairen van het voormalige K.N.I.L., alsmede hun nagelaten betrekkingen verleende garanties en de daarop verleende toe- en/of bijlagen	93 796 000
114*	Bijzondere voorzieningen	640 000	108*	Bijzondere voorzieningen	690 000
115*	Overtocht van en naar Suriname en de Nederlandse Antillen van gewezen militairen van het voormalige K.N.I.L. en van de voormalige landmachten in Suriname en de Nederlandse Antillen, alsmede van ex-K.N.I.L.-militairen van en naar Indonesië	Memorie	109*	Overtocht van en naar Suriname en de Nederlandse Antillen van gewezen militairen van het voormalige K.N.I.L. en van de voormalige landmachten in Suriname en de Nederlandse Antillen, alsmede van ex-K.N.I.L.-militairen van en naar Indonesië	6 000
116*	Uitkeringen ingevolge de Uitkeringswet Indische geïnterneerden	Memorie	110*	Uitkeringen ingevolge de Uitkeringswet Indische geïnterneerden	300 000
117*	Personeel	9 198 000	111*	Personeel	9 198 000
118*	Materieel	4 653 000	112*	Materieel	3 121 000
119*	Personeelswerving	4 078 000	113*	Personeelswerving	4 207 000
120*	Personeel	23 388 000	114*	Personeel	24 918 000
121*	Materieel	7 688 000	115*	Materieel	7 663 000
122	Activiteiten in het kader van opleidingen ten behoeve van de bedrijfsgezondheidsdienst	96 000	116	Activiteiten in het kader van opleidingen ten behoeve van de bedrijfsgezondheidsdienst	96 000
	Met ingang van 1988 geraamd in de begroting van het Algemeen burgerlijk pensioenfonds.		117	Personeel	865 000
				waarvan komt ten laste van het Algemeen burgerlijk pensioenfonds	865 000
				zodat wordt uitgetrokken	Nihil
	Met ingang van 1988 geraamd in de begroting van het Algemeen burgerlijk pensioenfonds.		118	Materieel	95 000
				waarvan komt ten laste van het Algemeen burgerlijk pensioenfonds	95 000
				zodat wordt uitgetrokken	Nihil
123*	Personeel	196 000	119*	Personeel	196 000
124*	Materieel	59 000	120*	Materieel	61 000
	Met ingang van 1988 geraamd onder de artikelen 18 en 80.		121*	Personeel	5 045 000
	Met ingang van 1988 geraamd onder de artikelen 19 en 83.		122*	Specifieke uitgaven	6 216 000

AFDELING I. MINISTERIE

Artikel 3. Civiele vededigingsvoorbereiding. Op dit artikel zijn de gevolgen van de verschuiving binnen het meerjarenplan Civiele Verdedigingsorganisatie tot uitdrukking gebracht.

Artikel 5. Wetenschappelijk onderzoek. Invulling van een aandeel in de ombuigingstaakstelling ad 0,5 mln heeft op dit artikel gestalte gekregen. Voorts is een bedrag van 0,3 mln overgeheveld naar de begroting van hoofdstuk VI (Justitie) van de rijksbegroting. Het betreft hier uitgaven van het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Justitie.

Artikel 6. Personeel. De stijging van de raming ten opzichte van 1987 vloeit voort uit de omstandigheid dat de in 1987 tijdelijk op dit artikel tot uitdrukking gebrachte personeelsreductie thans op de betreffende personeelsartikelen is verantwoord.

Artikel 7. Flankerend beleid. Het budget voor het departementaal flankerend beleid wordt centraal op dit artikel verantwoord. Zie in dit verband het gestelde in het algemeen deel van de memorie van toelichting, departementaal beheer.

Artikel 8. Loonbijstelling 1987. De loonbijstelling 1987 inclusief de bijdrage voor incidentele loonontwikkeling is voorlopig op dit artikel tot uitdrukking gebracht. De verdeling over de onderscheidene personeelsartikelen zal middels af- en overschrijving in het betrokken dienstjaar plaatsvinden met inachtneming van het gestelde in artikel III van dit voorstel van wet. Zoals vermeld onder Algemeen heeft in de begroting wel reeds bijstelling van het loonniveau plaatsgevonden voor de uitgaven ten behoeve van de gemeentepolitie.

Artikel 9. Materieel. De stijging van de raming van dit artikel ten opzichte van 1987 is grosso modo het gevolg van een overheveling van het aandeel voor Binnenlandse Zaken vanuit het onderhoudsbudget van de Rijksgebouwendienst.

Artikel 15. Functionele kosten van het Koninklijk Huis. De stijging van de uitgaven is hoofdzakelijk het gevolg van toeneming van de personele kosten.

AFDELING II. OPENBAAR BESTUUR

Artikel 19. Specifieke uitgaven overheidsinformatievoorziening en organisatie van de rijksdienst. Dit artikel is bestemd voor de financiering van activiteiten ten behoeve van het algemeen overheidsinformatievoorzieningsbeleid en van het algemeen beleid ten aanzien van de organisatie van de rijksdienst.

Een belangrijk element hierin zijn de activiteiten van de Centrale Commissie Overheidsinformatievoorziening (CCOI). De CCOI heeft de taak gekregen om te adviseren omtrent een datacommunicatieplan en de relatie overheid en bedrijfsleven op het terrein van de informatievoorziening. Hiervoor zullen door de CCOI te definiëren studies worden verricht.

De ondersteuning van het (ambtelijk)secretariaat van de Commissie door externe deskundigen alsmede de vergoeding voor de externe voorzitter en de publicaties voor de CCOI worden uit dit artikel bekostigd.

Voor de verdere ontwikkeling van het overheidsinformatievoorzieningsbeleid zullen in 1988 studies worden verricht naar bijvoorbeeld:

- kostenstructuurmodellen
- evaluatiemethoden voor informatievoorziening
- meta-informatievoorziening (informatie over informatiesystemen)
- normalisatie/standaardisatie
- methoden voor doelmatiger systeemontwikkeling.

Verder zullen subsidies, lidmaatschappen van relevante organisaties en opleidingen, cursussen op het terrein van de informatievoorziening uit dit artikel worden bekostigd.

Voor wat betreft de organisatie van de rijksdienst, mede in samenhang met de decentralisatie, wordt de ondersteuning van de coördinerende taak van de minister van Binnenlandse Zaken gestalte gegeven door het organiseren van enkele conferenties over de heroriëntatie van de O & I-sector en het laten verrichten van studies op het terrein van overheidsorganisatie en zelfstandige bestuursorganen.

Artikel 20. Overige uitgaven en bijdragen in het belang van het openbaar bestuur. Met behulp van dit artikel wordt een aanzienlijk aantal projecten en activiteiten in gang gezet en deels in stand gehouden die van belang zijn voor het openbaar bestuur. Een groot gedeelte van deze activiteiten heeft een niet permanent karakter en heeft een beperkte doorlooptijd. Daarbij is meer dan eens sprake van een aanjaagfunctie, dat wil zeggen dat diverse ontwikkelingen op het terrein van het openbaar bestuur die niet of moeilijk tot stand kunnen worden gebracht, met behulp van dit artikel kunnen worden opgestart.

In hoofdlijnen is het artikel onder te verdelen in: automatiseringsprojecten zoals het videotex-project, de ontwikkeling van het interbestuurlijk netwerk, subsidies en bijdragen onder meer ten behoeve van burgemeestersconferenties, Kaderschool Vrouw en beleid en de Thorbecke-leerstoel; middelen ten behoeve van (de Raad voor) het persoonsinformatiebeleid en de verstrekking van administratienummers aan gemeenten; decentralisatiebeleid; publikatie- en presentatiekosten zoals het overzicht specifieke uitkeringen en diverse brochures en overzichtskaarten; professionaliseringsprogramma's voor onderdelen van het directoraat-generaal Openbaar Bestuur; overige uitgaven, bijvoorbeeld kosten van conferenties, uitgaven ten behoeve van civiele activiteiten op Prinsjesdag en dergelijke.

Artikel 21. Project Gemeentelijke Bevolkingsadministratie. Het doel van de GBA is het tot stand brengen van een gemeentelijke basisadministratie van persoonsgegevens, waarbij de gegevensuitwisseling tussen gemeentelijke bevolkingsadministraties en afnemers van bevolkingsgegevens, langs geautomatiseerde weg zal plaatsvinden.

Het jaar 1988 is voor de invoering van de GBA een belangrijk jaar. Het project bevindt zich immers in de bouw- en proeffase. Dit houdt in dat de gemeenten de persoonskaarten zullen omzetten in persoonslijsten.

Daarnaast zal de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens voor de jaarwisseling bij het Parlement zijn ingediend, waardoor parlementaire behandeling in 1988 kan plaatsvinden. Tenslotte zal in 1988 een beproeving van het systeem plaatsvinden met behulp van een beperkt aantal gemeenten en afnemers.

Artikel 22. Raad voor het binnenlands bestuur. De Raad voor het binnenlands bestuur is een extern adviesorgaan van de regering, ingesteld bij wet van 12 maart 1986 (Wet Raad voor het binnenlands bestuur, Stb. 1987, 104). De taak van de Raad is het desgevraagd of uit eigen beweging van advies dienen omtrent hoofdpunten van de inrichting en werking van het binnenlands bestuur. Tot de taak van de Raad behoort tevens de advisering met betrekking tot het onderzoeksbeleid op het terrein van het openbaar bestuur.

De Raad bestaat uit tenminste acht en ten hoogste twaalf (het huidige aantal) niet-ambtelijke leden, benoemd op titel van hun deskundigheid op het werkterrein van de Raad. In de Raad heeft één ambtelijk adviserend lid zitting, benoemd door de minister van Binnenlandse Zaken.

De Raad brengt jaarlijks aan de minister van Binnenlandse Zaken verslag uit van zijn werkzaamheden en bevindingen. De minister zendt dit verslag ter gelegenheid van de aanbidding van de rijksbegroting aan de beide Kamers der Staten-Generaal.

Dit artikel heeft betrekking op het budget van de Raad. De Raad betaalt hieruit zijn algemene functioneringskosten (o.a. honorering van zijn leden, reis- en vergaderkosten, drukkosten jaarverslag) en de kosten verbonden aan de voorbereiding en uitvoering van de op de adviestaak gerichte projecten. De Raad wordt bijgestaan door een bureau, waarvan de personeels- en huisvestingskosten ten laste komen van andere artikelen van de begroting van Binnenlandse Zaken.

De Raad baseert zich bij de planning van zijn werkzaamheden mede op een door hem opgesteld werkplan, dat een overzicht bevat van onderwerpen, waarover de Raad in de komende jaren uit eigen beweging advies wil uitbrengen.

Artikel 23. Subsidies. Oorlogsgravenstichting. De raming van 3 712 000 houdt verband met de subsidiëring van de Stichting op basis van de «Regeling met betrekking tot de subsidieverlening aan de Oorlogsgravenstichting» die 1 januari 1986 is ingegaan. Daarin zijn normbedragen ontwikkeld voor de personele en materiële uitgaven van de Oorlogsgravenstichting.

Wetenschappelijke instituten en Vormings- en scholingsinstituten. Het voor de wetenschappelijke instituten opgenomen bedrag van 1 651 000 is het maximaal uit te keren subsidiebedrag aan alle wetenschappelijke instituten tezamen. De subsidie per instituut is berekend aan de hand van het aantal zetels dat de aan het instituut gelieerde politieke partij in de Tweede Kamer bezet plus een basisbedrag. Voor de politieke vormings- en scholingsinstituten waarvoor een bedrag van 1 609 000 is geraamd, geldt in principe hetzelfde.

De te hanteren normbedragen zijn in een tweetal ministeriële subsidie-regelingen vastgesteld. Het is de bedoeling de subsidieverstrekking een wettelijke basis te geven. Het daartoe strekkende wetsvoorstel is bij de Tweede Kamer in behandeling.

Artikel 24. Schadeloosstelling, uitkering en pensioen leden Europees Parlement. De totale kosten aan schadeloosstellingen voor de 25 Nederlandse leden van het Europees Parlement (E.P.) bedragen circa 2,5 mln. (Elk lid heeft een maximale vergoeding van 99 933.) Dit bedrag wordt verminderd met circa 140 000 voor inhoudingen (die ook voor de leden van het E.P. worden toegepast), en vermeerderd met een verleende compensatie ad circa 220 000 voor de premies AKW, AAW en AWBZ.

Tenslotte moet rekening worden gehouden met uitkeringen en pensioenen. (In 1986 was hiermee een bedrag van circa 360 000 gemoed.)

Op de begroting voor 1988 kan worden volstaan met een bedrag van 2,8 mln, omdat in de praktijk niet alle leden de maximale schadeloosstelling blijken te ontvangen. De hoogte van de vergoeding is namelijk afhankelijk van de genoten neveninkomsten.

Artikel 25. Personeel Centrale Archief Selectiedienst

Artikel 25A. Materieel Centrale Archief Selectiedienst. De taak van de Centrale Archief Selectiedienst (CAS), vastgelegd in het koninklijk besluit van 24 maart 1981 (Stb. 1981, 186), is te helpen bij het wegwerken van de achterstand in het selecteren en inventariseren van afgesloten archiefgedeelten van de ministeries en de daaronder ressorterende instellingen, diensten en bedrijven. De aanbidding van te bewerken archiefgedeelten geschiedt op aanwijzing van de secretaris-generaal van het desbetreffende ministerie, na advies van de algemene rijksarchivaris. De voor blijvende bewaring aangewezen en geïnventariseerde archiefbescheiden die nog niet voor overbrenging naar de rijksarchiefbewaarplaatsen in aanmerking komen, worden na voltooiing der selectiewerkzaamheden naar het betrokken ministerie teruggezonden.

Tot de oprichting van een centrale dienst werd besloten omdat het selecteren en inventariseren van afgesloten archiefgedeelten door de jaren een achterstand heeft opgelopen, die niet meer is weg te werken door de plaatselijke algemene secretarieën. Als plaats van vestiging voor de CAS werd Winschoten gekozen, teneinde werkgelegenheid te scheppen in een regio met een hoge werkloosheidsgraad. De productie van de CAS bedroeg in 1986 4 116,5 meter archief; dat is 30% meer dan in 1985 toen 3 147,2 meter archief werd bewerkt. Naar verwachting zal de productie in 1987 verder zijn opgelopen tot 5 200 meter archief.

De artikelen 25 en 25A voorzien in de middelen nodig voor het functioneren van de CAS. De kosten zijn opgebouwd uit personele en materiële lasten. De personele kosten bedragen circa 7,6 mln voor in totaal 172,5 formatieplaatsen.

De materiële kosten circa 2,1 mln hebben betrekking op de kosten met betrekking tot terreinen en gebouwen (huur, onderhoud gebouwen en groenvoorziening, schoonmaakkosten, energie) 475 000; bureaunkosten (porti, telefoon, bureaubehoeften, reprografie) 193 000; uitgifte publikaties (vervaardiging inventarissen, dit zijn de CAS-eindprodukten) 150 000; vrachtkosten voor archieftransporten 220 000; automatiserings(exploitatie)kosten 310 000 en voor 747 000 overige algemene uitgaven.

Artikel 28. Personeel Commissarissen der Koningin. Op grond van artikel 124, lid 1a van de Provinciewet komt de jaarwedde van de Commissarissen der Koningin in de betrokken provincies ten laste van het Rijk. Ik heb het voornemen deze post te zijner tijd over te hevelen naar het Provinciefonds.

Artikel 29. Materieel Commissarissen der Koningin. Artikel 124, lid 1b en c van de Provinciewet vermeldt dat de vergoeding voor reis- en verblijfkosten en de overige daarvoor in aanmerking komende kosten alsmede de kosten van onderhoud van de ambtswoning en van de daarbij behorende tuin etc. voor de Commissarissen van de Koningin voor vergoeding ten laste van het Rijk in aanmerking komen. Tevens worden de relevante bureaunkosten alsmede de vernieuwing en eventueel aanschaf van nieuwe stoffering en meubilair mede in beschouwing genomen. Tenslotte wordt in dit artikel ook een voorziening getroffen bij het defungeren c.q. de benoeming van Commissarissen met betrekking tot de verplaatsingskosten. Evenals in de toelichting op artikel 28 staat vermeld heb ik het voornemen ook deze post te zijner tijd over te hevelen naar het Provinciefonds.

Artikel 30. Representatietoelage Commissarissen der Koningin. Teneinde te kunnen voldoen aan de noodzakelijke representatieve verplichtingen wordt aan de Commissarissen een maandelijks representatietoelage toegekend. De toelage wordt jaarlijks aangepast aan het C.B.S.-indexcijfer voor de gezinsconsumptie bij ministerieel besluit. Evenals in de toelichting op de artikelen 28 en 29 staat vermeld heb ik het voornemen ook deze post te zijner tijd over te hevelen naar het Provinciefonds.

Artikel 30A. Afronding provinciale indeling/Flevoland. Deze post heeft betrekking op de indeling van nog niet provinciaal ingedeeld gebied. Het betreft een deel van het IJsselmeer en een kuststrook aan de Noordzee. Het bedrag is beschikbaar om te voorzien in de dekking van daarmee samenhangende kosten.

Artikel 31. Bijdrage aan de provincie Limburg in het kader van de bevordering van de werkgelegenheid in de kwartaire sector. Het betreft hier een bijdrage aan de provincie Limburg in het kader van het zgn. 20- en 60-arbeidsplaatsenplan. Op de bijdrage, die oorspronkelijk 6,9 mln bedroeg, is met ingang van het jaar 1987 een bedrag van 4,4 mln omgebogen. Over de wijze van invullen van deze ombuiging vindt overleg plaats met het college van Gedeputeerde Staten van Limburg.

Artikel 32. Vergoeding voor reis- en verblijfkosten aan sollicitanten naar het ambt van burgemeester. Bij circulaire is vastgesteld dat de reiskosten voor kandidaten die solliciteren naar het ambt van burgemeester, door het Rijk worden vergoed op declaratiebasis. Grondslag voor deze vergoeding vormt het Reisbesluit. Ik heb het voornemen deze post te zijner tijd nagenoeg geheel over te hevelen naar het Provinciefonds.

Artikel 33. Verplichtingen verband houdende met opheffing van gemeenten en met voormalig drostambten, alsmede uitkeringen en onderstanden aan overige gerechtigden. Ter bekostiging van wachtgelden in verband met gemeentelijke herindelingen is op dit artikel bedrag opgenomen van 28 398 000.

Ik ben voornemens van dit bedrag ingaande 1988 een deel over te hevelen naar het Gemeentefonds. Deze overheveling zal bij begrotingswijziging plaatsvinden indien het voorstel tot wijziging van de wachtgeldbepalingen in de Wet Algemene bepalingen gemeentelijke indeling (Argi) kracht van wet verkrijgt. Dit wetsvoorstel zal binnenkort aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

Het bedoelde voorstel houdt in dat de bekostiging van de wachtgelden als gevolg van gemeentelijke herindelingen (exclusief die van burgemeesters), die een datum van herindeling hebben op of na 1 januari 1988, ten laste van de betrokken gemeenten komt. Om de betrokken gemeenten in staat te stellen de wachtgeldlasten te dragen zal alsdan een nieuw onderdeel van de verfijningsuitkering wijziging gemeentelijke indeling in het Gemeentefonds worden ingevoerd en is een structurele toevoeging aan het Gemeentefonds nodig.

De toevoeging aan het fonds zal voor 1988 een bedrag belopen dat gelijk is aan het verschil tussen het geraamde begrotingsbedrag op dit artikel en het bedrag dat nodig is om aan de «oude» verplichtingen te voldoen. Die «oude» verplichtingen blijven immers ten laste komen van hoofdstuk VII van de rijksbegroting. Die verplichtingen bestaan uit de wachtgeldverplichtingen die voortvloeien uit gemeentelijke herindelingen van voor 1 januari 1988, alsmede uit de wachtgeldverplichtingen die ten gevolge van die herindelingen met betrekking tot burgemeesters zullen ontstaan.

Een en ander impliceert dat in 1988 vanuit dit artikel structureel een bedrag naar het Gemeentefonds zal worden overgeheveld en dat het

bedrag op dit artikel naderhand zal afnemen. In 1989 zal wederom een structurele overheveling naar het Gemeentefonds plaatsvinden, zodat het bedrag op dit artikel alsdan verder zal verminderen. Dat proces zet zich in de in de daarop volgende jaren voort, waarbij het tempo van de overheveling afhankelijk is van de afloop van de oude verplichtingen.

Artikel 34. Wachtgelden in verband met herschikking gemeenschappelijke regelingen. In de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen is de mogelijkheid opgenomen wachtgelden, die ten gevolge van de herschikking van gemeenschappelijke regelingen ontstaan, ten laste van hoofdstuk VII van de rijksbegroting te brengen. Aangezien verwacht mag worden dat het herschikkingsproces, naarmate het tijdstip nadert waarop het moet zijn afgerond (1-1-1990), tot een groter aantal wachtgelders leidt, is voor 1988 een hoger bedrag opgenomen dan voor 1987 (595 000), te weten 1 828 000.

Artikel 35. Bijdrage aan de gemeente Amsterdam voor de bouw van een stadhuis/muziektheater. Aan de gemeente Amsterdam wordt in 1988 op basis van de stand van zaken van het bouwschema nog een laatste bijdrage verstrekt van 16 mln. Deze bijdrage was eerder geraamd onder hetzelfde artikel in 1987. Als gevolg van een vertraging in het bouwschema is het in 1987 onbestede bedrag ad 16 mln afgevoerd en geraamd in de begroting 1988.

Artikel 36. Bijdrage in het exploitatietekort van het wegschap tunnel Dordtse Kil. Met ingang van 1981 wordt aan de garanten van het wegschap tunnel Dordtse Kil jaarlijks een financiële bijdrage gegeven ten laste van 's Rijks kas. Deze bijdrage wordt verleend teneinde te voorkomen dat een onacceptabele budgettaire situatie bij de betrokken lagere overheden zal ontstaan. De gefixeerde bijdrage wordt gedurende een periode van tien jaar verleend en dus voor het laatst in het jaar 1990. Aanvankelijk was dit vastgelegd in een briefwisseling tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken en de garanten van het wegschap. Op grond van het bepaalde in de artikelen 144b Provinciewet en 237b Gemeentewet (wet van 22 december 1983, Stb. 649) is de bedoelde regeling inmiddels vastgelegd in het Besluit financiële bijdrage wegschap tunnel Dordtse Kil (Stb. 1986, 288).

Artikel 37. Bijdrage in de kosten van de opheffing van het openbaar lichaam Rijnmond. De afwikkeling van de financiële gevolgen van de opheffing van het openbaar lichaam Rijnmond is in handen gesteld van het provinciale bestuur van Zuid-Holland. Ter tegemoetkoming in de extra kosten wordt aan deze provincie in 1988 een uitkering verstrekt van 18,3 mln (zie ook Kamerstukken II 1985/86, 19 200, hoofdstuk VII, nr. 31, blz. 10-11). In 1989 zal voor de laatste maal een dergelijke bijdrage worden verstrekt.

Artikel 39. Wetenschappelijk onderzoek minderhedenbeleid. Reeds enkele jaren wordt ter onderbouwing van het interdepartementale minderhedenbeleid een onderzoeksbeleid gevoerd dat door dit departement wordt gecoördineerd. Telkenjare stelt de regering een onderzoeksprogramma vast, dat aan de Tweede Kamer wordt aangeboden. Het programma voor 1988 wordt thans voorbereid. Accent wordt gelegd op onderzoek op het gebied van de werkloosheidsbestrijding onder minderheidsgroeperingen, daarnaast op onderzoek ter onderbouwing van de rapportage toegankelijkheid en evenredigheid, dat zicht geeft op de voortgang en effectiviteit van het minderhedenbeleid.

Artikel 40. Inspraak minderheden. In het kader van de landelijke inspraak voor minderheidsgroeperingen is voorzien in een advies- en

overlegstructuur van regering en samenwerkingsverbanden voor minderheidsgroepen. Ter ondersteuning van deze samenwerkingsverbanden is een subsidieregeling in het leven geroepen. Tot nu toe worden een zestal in samenwerkingsverbanden gesubsidieerd en tot het overleg toegelaten, te weten groeperingen van Turkse, Surinaamse, Antilliaanse en Arubaanse afkomst, vluchtelingen en woonwagenbewoners. Ik streef ernaar de advies- en overlegstructuur in 1988 te vervolmaken door het subsidiëren van de thans nog niet functionerende samenwerkingsverbanden van Marokkanen en Tunesiërs en van de Zuid-Europeanen. Daarenboven voorziet het onderhavige artikel in de financiering van het secretariaat van de landelijke advies- en overlegstructuur.

De subsidieregeling heeft een duur van drie jaar, ingaande op 1 september 1985. De advies- en overlegstructuur wordt in 1988 geëvalueerd, waarna bezien wordt of en op welke wijze landelijke inspraak voor minderheden wordt voortgezet.

Inmiddels hebben reeds zeven overlegvergaderingen plaatsgevonden.

Artikel 41. Specifiek minderhedenbeleid. Met een zestiental gemeentebesturen zijn bestuursafspraken gesloten in het kader van het achterstandsgebiedenbeleid. De financiering van deze bestuursafspraken wordt geregeld via het Besluit interdepartementale bijdragen achterstandsgebiedenbeleid en wordt beëindigd per 1 januari 1990. De financiële bijdragen beogen voor de periode tot en met 1992 de ondersteuning te geven aan gemeentelijk beleid, gericht op het wegwerken van de cumulatie van achterstandsproblemen in bepaalde stedelijke gebieden. Daarnaast voorziet het onderhavige artikel onder meer in een bijdrage aan de financiering van faciliteiten voor etnische minderheden in het onderwijs.

Artikel 42. Besluit herdenkingsuitkering 1986. Blijkens de gezamenlijke verklaring met betrekking tot het overleg tussen een delegatie uit het kabinet en de Badan Persatuan op 28 november 1985 en 21 april 1986 heeft de regering laten weten de herdenking en bezinning rond de komst van een groep Molukkers niet ongemerkt voorbij te laten gaan. Hiertoe is onder meer de wet Rietkerk-uitkering tot stand gebracht. Deze regeling voorziet in de toekenning van een uitkering van 2 000 netto per jaar aan personen die behoren tot de groep van voormalige K.N.I.L.-militairen van Molukse herkomst die in 1951 en 1952 onder de zorg van de Nederlandse regering in groepsverband naar Nederland zijn gebracht en sindsdien 35 jaar in Nederland verbleven. De regeling wordt uitgevoerd door de Stichting Administratie Indonesische Pensioenen, die door mij is gemachtigd beschikkingen te nemen over de toekenning van de uitkering.

Artikel 43. Personeel (Vestiging Apeldoorn).

Artikel 44. Materieel (Vestiging Apeldoorn).

Artikel 45. Personeel (Vestiging Heerlen).

Artikel 46. Materieel (Vestiging Heerlen). De taak van het Rijks Computercentrum met vestigingen te Apeldoorn en Heerlen (RCC-A en RCC-H), is (ingevolge Besluit Algemene Rijksrekencentra van 25 augustus 1977) het verrichten van diensten op het gebied van geautomatiseerde informatieverwerking voor ministeries en daaronder ressorterende diensten, instellingen en bedrijven.

De kosten verbonden aan het verrichten van die diensten worden aan de opdrachtgevers in rekening gebracht volgens tarieven die door de minister van Binnenlandse Zaken worden vastgesteld, nadat daarover door de Interne Accountantsdienst van het ministerie advies is uitgebracht.

De personele kosten voor RCC-A en RCC-H zijn voor 1988 geraamd op 54,4 mln resp. 9,9 mln gebaseerd op in totaal 610 resp. 134 formatie-

plaatsen. De hoge gemiddelde personeelskosten in het bijzonder bij het RCC-A, worden mede veroorzaakt door een relatief groot aantal ingehuurd externe automatiseringsdeskundigen. Deze externe inhuur is noodzakelijk omdat in toenemende mate ernstige problemen worden ondervonden bij het in eigen dienst nemen en houden van gekwalificeerd automatiseringspersoneel.

De materiële kosten voor RCC-A en RCC-H zijn voor 1988 geraamd op 102,9 mln resp. 27,6 mln. Deze bedragen zijn voor ongeveer veertig procent bestemd voor de aanschaf van computerapparatuur, noodzakelijk voor het op peil houden van de gewenste dienstverlening. Eveneens ongeveer tweevijfde van de kosten heeft betrekking op (uitbestede) te verrichten werkzaamheden door derden, terwijl het overige de materiële kosten ten aanzien van terreinen en gebouwen, bureaunkosten, datacommunicatie, opleidingen, output-verwerkingskosten enz. betreffen.

Tegenover de uitgaven bedoeld in de artikelen 43, 44, 45 en 46 worden de inkomsten geraamd in de begroting van ontvangsten.

AFDELING III. STAFORGAAN VOOR DE CIVIELE VERDEDIGING

Artikel 47. Personeel.

Artikel 48. Materieel. De reeds gememoreerde hoofddoelstelling van het civiele verdedigingsbeleid wordt voor wat betreft het door de minister van Binnenlandse Zaken te bestrijken bovensectoraal gebied nader geconcretiseerd in de begroting voor de Staf voor de Civiele Verdediging (SCV).

Een drietal factoren speelt bij de opzet van de begroting SCV voor 1988 een belangrijke rol.

1. Afslankingsoperatie BiZa 1988-1990 (Herinrichting SCV). De formatie van de SCV (huidige grootte 23 personen) zal in 1987 met 4 plaatsen worden verkleind, terwijl vanaf 1988 met een extra vermindering van nog 2 plaatsen rekening wordt gehouden. De formatie vanaf 1989 is dan 17 personen.

2. Omzetting van de Homogene Groep Civiele Verdediging (HGCV) naar de overzichtsconstructie CV-uitgaven. Hierdoor richt de begroting van de SCV zich uitsluitend op personele en materiële uitgaven alsmede op de bovendepartementale lasten op CV-gebied.

3. Het aandeel van de ingeboekte ombuiging van 3,7 mln ten behoeve van Rijksuitgaven civiele verdediging over de jaren 1988-1990 is reeds verwerkt in de begroting SCV in de onderscheiden jaren.

Ad 1

Exploitatielasten voor de SCV zullen op het huidige niveau worden gehandhaafd. Benadrukt wordt dat het merendeel van deze kosten een vast karakter draagt en binnen bepaalde grenzen niet of nauwelijks beïnvloedbaar is (huisvesting, onderhoud gebouwen e.d.).

Ad 2

In het bovendepartementale taakgebied zijn een vijftal uitgavencategorieën van toepassing:

* Oefening en opleiding. Jaarlijks vinden onder leiding van de SCV nationale/provinciale/regionale CV-oefeningen plaats waarvan de kosten voor rekening van de SCV komen; in de oneven jaren vinden de zgn. Wintex-Cimex-oefeningen plaats onder auspiciën van NAVO. Wanneer een zo goed mogelijke deelname van lagere overheden en bedrijfsleven wordt gevraagd, is het noodzakelijk dat de voor deze oefeningen gemaakte kosten op het Rijk worden verhaald. Voorts worden ten laste van deze

post gebracht de kosten van te organiseren symposia/seminars in NAVO-verband waarvoor Nederland gastland is;

- * Research. Bijdragen te verlenen in onderzoek ten behoeve van CV-activiteiten, voorzover die een bovendepartementaal karakter draagt. Maakt deel uit van de post materiële uitgaven;

- * Voorlichtingsactiviteiten. Als additionele post te zien – naast de component voorlichting civiele verdediging die binnen de begroting van de Stafafdeling Voorlichting van Binnenlandse Zaken is opgevoerd –. Te denken valt aan kosten van mailing, PR-activiteiten en eenmalige (bovendepartementale) voorlichtingscampagnes;

- * Aandeel in de exploitatiekosten van de regeringsnoodzetel (RNZ);

- * Bijdrage aan Instituut Clingendael in verband met conferenties en cursussen die in samenwerking met dit instituut op het terrein van civiele verdediging worden gegeven.

De hiervoor genoemde kostencomponenten zijn in de relevante periode als volgt weer te geven:

(bedragen x 1 000)

Omschrijving kostensoorten	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Exploitatie	582	792	642	942	642	884
Oefening en opleiding	249	250	450	108	450	158
Voorlichtingsactiviteiten	264	88	77	50	100	50
Aandeel RNZ	247	150	150	150	150	150
Bijdrage Clingendael	100	100	100	100	100	100
Specifieke uitgaven	860	588	777	408	800	458
Totaal-generaal	1 442	1 380	1 419	1 350	1 442	1 342

AFDELING IV. OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Artikel 50. Brandweerraad. Sinds 1952 bestaat er een Brandweerraad die de minister van Binnenlandse Zaken van advies dient omtrent vraagstukken van Brandweezorg.

Bij de wet van 21 mei 1986, Stb. 1987, 316 is de huidige Brandweerraad, raad voor brandweezorg en rampenbestrijding, ingesteld. Een onafhankelijk adviescollege, dat adequaat kan adviseren en een multidisciplinaire forum-functie kan vervullen. De raad zal de regering gevraagd en ongevraagd van advies dienen op het gehele terrein van de brandweezorg en de rampenbestrijding. De raad functioneert met een onafhankelijk secretariaat, dat ambtelijk is ondergebracht bij BiZa. Tevens heeft de raad een eigen budget (conform art. 16 Wet Brandweerraad). Uit het budget worden de kosten bestreden van voorlichting, reis- en verblijfkosten, documentatie, vergaderingen, kantoorbehoeften e.d.

Artikel 51. Beleidsplan Samenleving en Criminaliteit. In het beleidsplan Samenleving en Criminaliteit (1985) is de ontwikkeling van het bestuurlijk preventiebeleid ter beheersing van de veel voorkomende criminaliteit uiteengezet. Belangrijk onderdeel is de uitvoering van lokale proefprojecten op dit gebied. Artikel 51 verschaft het budget waaruit tijdelijk financiële bijdragen aan dergelijke projecten kunnen worden verleend. Inmiddels is aan circa 65 proefprojecten een subsidie verleend. Dit zijn vaak meerjarige projecten, die intensief worden geëvalueerd.

In het Besluit bijdragen bestuurlijke preventie criminaliteit (Stb. 1987, 313) zijn criteria voor subsidiëring en andere uitkeringsvoorwaarden opgenomen.

Per juni 1987 is 4,3 mln van het bedrag voor 1988 verplicht. De verdere bestedingsrichtlijnen zijn opgenomen in het Actieplan voor de

aanpak van veel voorkomende criminaliteit (Kamerstukken II 1986/87, 18 995, nrs. 19–20). Naast projectsubsidies worden uit dit artikel tevens uitgaven bestreden voor projectevaluatie en voor onderzoek met betrekking tot het onderhavige beleidsterrein.

Artikel 52. Uitkeringen ter zake van ongevallen bij de handhaving van de openbare orde. Het wordt noodzakelijk geacht op de begroting een vast bedrag te reserveren voor uitkeringen ter zake van ongevallen als gevolg van de handhaving van de openbare orde.

De uitkering ter zake van ongevallen bij de handhaving van de openbare orde is een stelpost. Het is niet voorzienbaar of, en zo ja tot welke hoogte, uitkeringen ter zake van ongevallen bij de handhaving van de openbare orde gedaan moeten worden.

Artikel 53. Kosten verbonden aan het invoeren en in stand houden van een uniform alarmnummer. In 1987 is feitelijk een begin gemaakt met de realisatie van het Landelijk Uniform Alarmnummer. In het vierde kwartaal van dit jaar zullen een drietal centrales worden gerealiseerd. Deze centrales zijn ondergebracht bij de gemeentepolitie van Eindhoven en Tilburg en het district van het Korps Rijkspolitie te 's-Hertogenbosch. Voor 1988 staan in totaal acht nieuwe alarmcentrales op het programma, te weten die bij de rijkspolitie te Herckenbosch en Zwolle en die bij de gemeentepolitie in Maastricht, Nijmegen, Arnhem, Enschede, Apeldoorn en Groningen.

Voor de investeringskosten, de kosten van exploitatie en herinvestering, de projectkosten en de kosten van extra begeleiding door de PTT, alsmede de kosten van opleiding en training, is een bedrag uitgetrokken van circa 5,5 mln. Ook zal in 1988 nog voor circa 1,7 mln rekening moeten worden gehouden met de kosten van exploitatie van de dan nog bestaande alarmcentrales van het oude 0011-nummer in de proefgebieden rond Hengelo en Leeuwarden. Voor voorlichting en publiciteit tenslotte, is op de begroting voor 1988 een bedrag gereserveerd van ruim 500 000.

In totaal laat de begroting voor 1988 voor het landelijk uniform alarmnummer een beschikbaar bedrag zien van circa 8,2 mln.

Artikel 54. Bijdrage aan hoofdstuk X in de kosten verbonden aan de ruiming van geïmproviseerde explosieven. In juli 1976 is door de MR besloten dat de ruiming van geïmproviseerde explosieven – in navolging van hetgeen is geregeld ten aanzien van conventionele explosieven – een taak is van de krijgsmacht.

Het ministerie van Defensie moet in staat worden gesteld in personele en materiële zin deze ruiming adequaat op zich te nemen en wel zodanig dat sprake is van een 24-uurs paraatheid. Om deze paraatheid te realiseren zijn er minimaal 5 teams noodzakelijk. Hiervoor is een financiële regeling getroffen met het ministerie van Binnenlandse Zaken.

De begrotingsbedragen zijn gemiddelden en worden elk jaar naar aanleiding van nacalculaties van de zijde van Defensie bijgesteld.

Nieuwe regelgeving met «sluitende» financiële paragrafen is echter gewenst. Hierover is reeds overleg gaande met Defensie.

Artikel 55. Wachtgelden en daarmee gelijk te stellen uitkeringen in verband met de reorganisatie van de Rampenbestrijding. Bij de inwerkingtreding van de Intrekkingwet BB (Stb. 1986, 312) per 1 juli 1986 zijn de kringen BB van rechtswege ontbonden. Ingevolge artikel 16 van deze wet komen bovengenoemde wachtgelden en uitkeringen aan voormalige noodwachtters ten laste van hoofdstuk VII van de rijksbegroting.

Het beroep op de onderhavige wachtgelden en uitkeringen zal als gevolg van een dalend niveau van de uitkeringen naar verwachting in 1988 wat lager zijn dan in 1987.

	Rekening 1986	Toegestaan voor 1987	Geraamd voor:				
			1988	1989	1990	1991	1992
Totaal	5 800	19 805	16 000	14 000	13 000	13 000	12 000

Artikel 56. Dienst Geneeskundige Verzorging Politie. Gezien de ontwikkeling van het deelnemersaantal wordt er van uitgegaan dat de op dit artikel begrote uitgaven de komende jaren met 1 à 2% (jaarlijks) zullen stijgen. In voorgaande jaren is door afwijkingen tussen ramings- en realisatiecijfers een theoretische reserve van enkele tientallen miljoenen gulden ontstaan. Deze reserve zal conform gemaakte afspraken in het Georganiseerd Overleg en met het ministerie van Financiën geleidelijk worden teruggebracht naar het uit bedrijfseconomisch oogpunt aanvaardbare niveau van 18 mln.

Artikel 57. Aandeel in de kosten voor de geneeskundige verzorging van gewezen politiepersoneel, hun gezinsleden en hun nagelaten betrekkingen. De premieopbrengst voor deze categorie verzekerden wordt geraamd op 26,8 mln. Ingevolge het Besluit geneeskundige verzorging politie in 1984 wordt door het Rijk een zelfde bedrag bijgedragen. Als gevolg van de toenemende vergrijzing wordt geraamd dat de uitgaven licht zullen stijgen.

Artikel 58. Bijdragen in de kosten van de gemeentepolitie.

Artikel 59. Overige bijzondere bijdragen in de kosten van de gemeentepolitie. De gemeenten met gemeentepolitie ontvangen een uitkering ten behoeve van het gemeentelijk politiekorps, de reservepolitie daaronder begrepen. Deze bijdragen in de kosten van de gemeentepolitie worden vastgesteld op basis van het Besluit vergoeding politiekosten 1986 (Stb. 1986, 610) en voorzien in een tegemoetkoming in de personele kosten, de materiële en exploitatiekosten en de meerkosten van de regiofunctienarissen. De totale bijdrage voor de gemeentepolitie op artikel 58 bedraagt voor 1988 1 818,6 mln.

Onder artikel 59 worden de bijzondere bijdragen geraamd zoals bedoeld in paragraaf 3 van het Besluit vergoeding politiekosten 1986 exclusief de kosten van FLO, huisvesting en automatisering. Onder deze bijzondere bijdragen vallen onder andere de kosten van de primaire opleidingsscholen, de bijstandskosten, de bijzondere opsporingskosten, bijdragen in verbindingen en voorzieningen om niet, zoals ME-voertuigen en waterwerpers e.d.

Artikel 60. Automatiseringskosten ten behoeve van de gemeentepolitie. Op dit artikel worden verantwoord de kosten van automatisering ten behoeve van de gemeentelijke politiekorpsen alswel de districten van de rijkspolitie. Voor de dekking van de automatiseringskosten van de gezamenlijke projecten voor gemeentepolitie en rijkspolitie zullen de desbetreffende gelden voor zover dit het aandeel van de rijkspolitie betreft naar dit artikel worden overgeboekt vanuit de begroting van het departement van Justitie. De automatiseringsgelden ten behoeve van het Criminaliteitsplan staan eveneens vooralsnog geraamd op de begroting van Justitie.

Er wordt naar gestreefd bovengenoemde gelden bij Voorjaarsnota 1988 van de Justitie- naar de BiZa-begroting over te hevelen.

De uitvoering van het beleid berust bij het Landelijk Automatiseringsbureau Politie (LAP). Met ingang van 1 januari 1987 is het LAP formeel uitgeplaatst en ondergebracht bij de gemeentepolitie van Arnhem.

Hieraan is in hoofdzaak de stijging van de op dit artikel geraamde uitgaven toe te schrijven. Van artikel 58 (Bijdragen in de kosten van de gemeentepolitie) zijn de kosten hiervoor (14 formatieplaatsen) overgeheveld naar dit artikel ten behoeve van de dekking van de personeelskosten van het LAP. Vanuit dit artikel zal de betaling aan de gemeentepolitie van Arnhem plaatsvinden ten behoeve van genoemde personeelslasten.

Thans wordt de laatste hand gelegd aan de totstandkoming van het informatiebeleidsplan. Dit plan beoogt verandering te brengen in de situatie van plaatselijk ontstane en toegepaste geautomatiseerde systemen. Daarnaast zullen vanaf 1988 door het gebruik van geautomatiseerde bestanden die de korpsleidingen inzicht zullen geven in de vraag naar politiediensten, de ingezette capaciteit en de geleverde productie, de sturingsmogelijkheden op de politieorganisatie verbeterd worden.

Artikel 61. Uitkeringen wegens functioneel leeftijdsontslag gemeentepolitie. De FLO-uitkeringen vermeld in artikel 9 van het Besluit vergoeding politiekosten 1986 worden onder dit begrotingsartikel geraamd. Naar verwachting zal er in de komende jaren gezien de leeftijdsopbouw van de korpsen een verminderend beroep op FLO worden gedaan. Eerst na 1990 zal het beroep op FLO een (geringe) stijging te zien geven. Deze stijging zal zich concentreren bij de brigadiers en adjudanten.

Artikel 62. Bijdragen in de huisvestingskosten van de gemeentepolitie. De bijdragen in de financiering van de huisvestingskosten van de gemeentepolitie zijn op dit artikel begroot. Voor 1988 is een bedrag geraamd van 80,3 mln. Aan deze financiering ligt een meerjarenplan ten grondslag dat de oplossing moet bieden voor de in 1983 geïnventariseerde huisvestingsproblematiek.

Artikel 63. Overige uitgaven ten behoeve van de gemeentepolitie. Op dit artikel worden de centrale activiteiten geraamd die door Binnenlandse Zaken voor de gemeentepolitie worden gecoördineerd en gefinancierd. Het betreft hier onder meer het Landelijk Bureau Voorkoming Misdriven, de bijstand van de Koninklijke marechaussee aan 's-Gravenhage, de centrale personeelswerving en het ontwikkelen van onderwijsmethoden.

Artikel 64. Politie-examens. Ten behoeve van de politie-examens wordt een bedrag begroot van 720 000. Aan examengelden wordt onder de ontvangsten een bedrag van 200 000 geraamd.

Artikel 65. Personeel (Politie-instituten).

Artikel 66. Materieel (Politie-instituten). In voorbereiding is een plan tot samenvoeging van de politie-instituten van Binnenlandse Zaken – te weten het Landelijk Selectie Centrum, de Verkeersschool en het Opleidingscentrum Mobiele Eenheden – met de overeenkomstige instituten ressorterend onder het Ministerie van Justitie. Daarnaast is er een proces gaande van privatisering en afslanking.

Artikel 67. Specifieke uitgaven (Algemeen beheer). Het geraamde bedrag heeft betrekking op een aantal activiteiten van de directie Brandweer en de Hoofdinspectie voor het brandweerwezen. Globaal kunnen de volgende aspecten worden onderscheiden:

- research ten aanzien van brandweermateriaal, brandpreventie alsmede bestrijdings- en hulpverleningstechnieken;
- investeringen, onder meer ten behoeve van instructiemiddelen en outillage van het beproevingsstation en de Rijksbrandweeracademie;
- software-onderhoud ten behoeve van de Automatisering Regionale Brandweer Alarmcentrales (ARBAC);
- voorlichting aan de brandweerkorpsen en bedrijven;
- de exploitatie van rijksblusboten.

Voorts behelst het begrote bedrag een deel van de apparaatskosten voor de directie Brandweer en de Hoofdinspectie (opleiding en documentatie).

Als gevolg van een hogere bijdrage aan het zogenaamde 0011-project (uniform alarmnummer) en compensatie voor de uitgaven Brandweerraad is het begrote bedrag ten opzichte van 1987 verminderd.

A. Verplichtingen-/kasraming

(bedragen x 1 000)

Aangegeven/aan te geven verplichtingen conform artikel 16 CW 1976	waarop te betalen in				
	1988	1989	1990	1991	1992
— vóór 1987	—	—	—	—	—
— in 1987	400	—	—	—	—
— in 1988	2 678	400	100	—	—
Totaal	3 078	400	100	—	—

B. Realisatie begrotings- en meerjarencijfers

(bedragen x 1 000)

	Rekening 1986	Toegestaan voor 1987	Geraamd voor:				
			1988	1989	1990	1991	1992
Totaal	4 734	3 297	3 078	3 009	3 019	3 147	3 147

Toelichting: De uitgaven 1986 geven een aanzienlijk hoger bedrag te zien vanwege de aanschaf van een rijksblusboot waarvoor 1,8 mln ten laste van de begroting van het ministerie van Verkeer en Waterstaat naar hoofdstuk VII werd overgeboekt.

De fluctuaties in de meerjarenreeks ontstaan door de wisselende compensatie ten behoeve van het 0011 project; uiteindelijk bedraagt deze structureel 220 000.

Artikel 68. Uitgaven ter bevordering van de regionalisatie van de brandweer. In omstandigheden waarbij rampen moeten worden bestreden dient over optimale verbindingen op landelijk, provinciaal en regionaal niveau te kunnen worden beschikt. Binnen het project reorganisatie rampenbestrijding is onderzoek verricht naar de efficiency en inzetmogelijkheden van het verbindingssysteem dat bij de BB in gebruik was en het bij de brandweer bestaande verbindingssysteem. Daarbij is gebleken dat beide netwerken binnenkort aan vervanging toe zijn en dat bovendien de frequenties van beide radionetten zover uit elkaar liggen dat communiceren met elkaar niet tot de mogelijkheden behoort. De daaruit voortvloeiende noodzaak tot integratie van de netwerken leidt door herverdeling van het bestaande rijks- en gemeentelijk verbindingsmateriaal (respectievelijk oud-BB en brandweer) en door middel van automatisering tot een verhoogde gebruiksmogelijkheid. De overwegingen dat:

1. een kostenverdeling tussen Rijk en gemeenten schier onmogelijk is,
2. de financiering van de bijzondere omstandigheden taken van de regionale brandweer, waarvoor een geïntegreerd verbindingssysteem van eminent belang is, door het Rijk geschiedt en
3. de noodzakelijke integratie noopt tot het in technische zin in één hand houden van de operatie, hebben tot de conclusie geleid dat het tot stand brengen van het geïntegreerde verbindingssysteem een rijksverantwoordelijkheid dient te zijn. De bekostiging door het Rijk schept een instrument voor geleide investeringen die in het vervangingsproces noodzakelijk zijn. Het verbindingssysteem en overige structurele voorzieningen van de regionale brandweer kwamen grotendeels tot stand met de

daarvoor bestemde middelen van de Interimregeling rijksbijdragen regionale brandweren (IRRB).

Met ingang van 1 januari 1988 worden deze gelden van de IRRB (4,6 mln), gelet op de voorgeschreven rijksverantwoordelijkheid voor het nieuwe verbindingssysteem, op het onderhavige artikel gehandhaafd en worden de overige middelen van de IRRB (9,4 mln) overgeheveld naar de algemene uitkering van het Gemeentefonds.

Artikel 69. Subsidies en bijdragen.

a. Stichting Nationaal Brandpreventie Instituut

De stichting heeft tot doel door middel van het geven van voorlichting in de meest brede zin en (doen) verrichten van onderzoek, het voorkomen en beperken van branden te bevorderen. Het Rijk verleent voor deze «geprivatiseerde» taken van de directie Brandweer een jaarlijkse bijdrage.

b. Stichting Brandweeropleiding in Nederland

De stichting verricht een groot aantal activiteiten op het gebied van de brandweeropleiding in Nederland. In algemene zin zijn deze gericht op coördinatie en organisatie van opleidingen door gemeenten en regionale brandweren (kwaliteitsbevordering) en het waarborgen van zoveel mogelijk uniformiteit in de opleidingen.

Voorts heeft de stichting tot taak de les- en leerstofontwikkeling met betrekking tot de nieuwe modulaire opleidingsstructuur voor de brandweer met inbegrip van de rampenbestrijdingstaken.

Gelet op de bijdrage die de stichting levert met betrekking tot de bevordering van de kwaliteit in de opleiding verstrekt het Rijk jaarlijks een subsidie.

c. Brandweermuseum

Het museum heeft in de eerste plaats een conserverende functie die van cultuur-historisch belang is. Daarnaast zijn ook educatieve, recreatieve en niet in de laatste plaats voor het brandweerwezen van belang geachte voorlichtingsaspecten aantoonbaar. Gelet op deze aspecten wordt door het Rijk een relatief geringe bijdrage gegeven in de exploitatie van het museum, die overigens grotendeels door vrijwilligers wordt gevoerd. De bijdrage is met name bedoeld ter dekking van een deel van de huisvestingskosten.

Artikel 70. Specifieke uitgaven (Rampenbestrijding en hulpverlening).

Artikel 71. Korps Mobiele Colonnnes.

Artikel 72. Bijdrage aan hoofdstuk XVI ten behoeve van activiteiten Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur voor de Rampenbestrijdingsorganisatie. In 1988 zal de opbouw van de rampenbestrijdingsorganisatie verder worden voortgezet. Budgettair betekent dit dat de raming voor 1988 meer dan in 1987 de verdeling van het structurele rampenbestrijdingsbudget, zoals aangegeven in bijlage II van het Eerste Voortgangsrapport reorganisatie rampenbestrijding, kan benaderen. Met ingang van 1988 is het buitenlijnse bedrag voor artikel 72 verhoogd met het bedrag dat WVC krachtens de Incidentele bijdrageregeling geneeskundige hulpverlening bij rampen (Stb. 1987, 23) aan de basisgezondheidsdiensten zal uitkeren (maximaal 3,9 mln). Dit bedrag is in mindering gebracht op artikel 70.

Voor 1988 wordt gepland het beschikbare budget als volgt te verdelen:

— Opbouw nieuwe rampenbestrijdingsorganisatie		
• bijdragen brandweerregio's	22,1	
• bijdragen provincies	2,7	
• bijdrage Nederlandse Rode Kruis	3,0	
• centrale opleidingen en grootschalige oefeningen	3,5	
• overige voorzieningen	2,4	
		33,7
— investeringen		23,2
— jaarlijkse exploitatiekosten		17,1
— WVC		4,2
Sub-totaal		78,2
— ten laste van hoofdstuk X (Defensie)		27,1
Totaal budget Rampenbestrijding en hulpverlening		105,3

De uitgaven in het kader van de rampenbestrijding berusten op de wettelijke regeling van centrale overheidstaken zoals vastgelegd in de Brandweerwet 1985 (Stb. 1985, 87) en de Rampenwet (Stb. 1985, 88). Momenteel vigeren nog enkele tijdelijke (overgangs)regelingen.

Te noemen zijn:

- het Besluit bijdragen regionale brandweren (Stb. 1986, 97);
- de Incidentele bijdrageregeling geneeskundige hulpverlening bij rampen (Stb. 1987, 23).

Ter vervanging van deze tijdelijke regelingen zijn op basis van de Brandweerwet en het ontwerp van de Wet Geneeskundige Hulpverlening bij Rampen algemene maatregelen van bestuur in voorbereiding die de definitieve wettelijke basis zullen vormen voor doeluitkeringen aan de regionale brandweren en de provincies alsmede aan de basisgezondheidsdiensten. Voorts is in ontwerp een nieuw Besluit Rode Kruis ter vervanging van het momenteel van kracht zijnde Besluit Rode Kruis 1980. Het nieuwe besluit geeft onder meer een algemene regeling met betrekking tot de financiële verhouding tussen het Rijk en het Nederlandse Rode Kruis ten aanzien van de rampenbestrijdingstaken die aan deze organisatie zijn toegewezen.

Artikel 70.

A. Verplichtingen-/kasraming

(bedragen x 1 000)

Aangegane/aan te gane verplichtingen conform artikel 16 CW 1976	waarop te betalen in				
	1988	1989	1990	1991	1992
— vóór 1987	—	—	—	—	—
— in 1987	12 000	8 000	—	—	—
— in 1988	58 052	12 000	8 000	—	—
Totaal	70 052	20 000	8 000	—	—

Artikelen 70, 71 en 72.

B. Realisatie begrotings- en meerjarencijfers

(bedragen x 1 mln)

	Rekening 1986	Toegestaan voor 1987	Geraamd voor:				
			1988	1989	1990	1991	1992
Totaal	71,2	106,9	78,2	78,2	78,2	78,2	78,2

Artikel 75. Materieel (Opleiding en vorming). De geraamde uitgaven betreffen de apparaatzorg van de Rijksbrandweeracademie (RBA). De RBA is een voortzetting van de in 1959 ingestelde Rijksopleiding tot beroepsbrandweerofficier conform het Reglement Rijksopleiding Beroepsbrandweerofficieren. Artikel 15 van de Brandweerwet 1985 bepaalt dat de minister van Binnenlandse Zaken belast is met de opleiding van beroepsbrandweerofficieren.

De academie, die rechtstreeks ressorteert onder de Hoofdinspecteur voor het brandweerwezen, is in hoofdzaak belast met:

- het verzorgen van de algemene opleiding tot beroepsbrandweerofficier;
- het verzorgen van bijzondere opleidingen en vorming van brandweerofficieren, waaronder de opleiding van brandweerofficieren voor diverse functies in de rampenbestrijdingsorganisatie;
- het bieden van onderwijsfaciliteiten aan hen die onder meer in de rampenbestrijdingsorganisatie functies (zullen) uitoefenen die vergelijkbaar zijn met die van brandweerofficieren (kaderleden, bestuurders, etc.).

Het begrote bedrag kan globaal worden onderverdeeld in:

- algemene uitgaven ten behoeve van huisvesting, energievoorziening, schoonmaken e.d.;
- specifieke uitgaven die betrekking hebben op de opleidingsactiviteiten (honoraria gastdocenten, legering en voeding, hulp- en leermiddelen, stage in het buitenland etc.).

Realisatie begrotings- en meerjarencijfers (bedragen x 1 000)

	Rekening 1986	Toegestaan voor 1987	Geraamd voor:				
			1988	1989	1990	1991	1992
Totaal	2 255	2 729	2 647	2 647	2 647	2 647	2 647

Artikel 76. Opleidingen en examens (Opleiding en vorming). In artikel 15 van de Brandweerwet is bepaald dat het afsluiten van brandweeropleidingen met een examen een rijksverantwoordelijkheid is. Het betreft hier voornamelijk de kosten voor brandweerexamens (zoals zaalhuur, kosten voor examinatoren), die door de districten van de Hoofdinspectie voor het brandweerwezen worden georganiseerd.

Als gevolg van de herinrichting van het brandweeronderwijs en de daarmee nauw samenhangende nieuwe modulaire opleidingsstructuur – naar verwachting zal deze in 1989 volledig kunnen worden ingevoerd – zal het aantal examens in de toekomst toenemen. Op dit moment valt nog niet te overzien wat daarvan het effect zal zijn op de onderhavige begrotingspost.

Realisatie begrotings- en meerjarencijfers (bedragen x 1 000)

	Rekening 1986	Toegestaan voor 1987	Geraamd voor:				
			1988	1989	1990	1991	1992
Totaal	617	614	614	614	614	614	614

AFDELING VI. MANAGEMENT EN PERSONEELSBELEID

Artikel 81. Commissie van advies bezwaren functiewaardering Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1984. In het kader van de herziening van het BBRA 1984 is met ingang van 1-9-1986, bij beschikking van de minister van Binnenlandse Zaken, van 7-7-1986, nummer AB86/

U994, de regeling bezwarenprocedure functiewaardering BBRA 1984 in werking getreden.

In die regeling is voorzien de instelling van bovengenoemde Commissie, welke wordt ondersteund door een secretariaat.

Dit artikel dient ter dekking van de huisvestingskosten, bureaustkosten en personele lasten. Middels reallocatie van beschikbare middelen voor herstructurering is dit budget gecreëerd.

Artikel 83. Specifieke uitgaven algemeen beheer. Aan de oorspronkelijke raming is toegevoegd een bedrag ad 2,8 mln als gevolg van een reorganisatie binnen het ministerie van Binnenlandse Zaken, waarbij de directie Overheidsorganisatie en -automatisering is opgeheven. De taken van deze directie zijn ondergebracht bij de directoraten-generaal Management en Personeelsbeleid en Openbaar Bestuur.

De totaalraming voorziet in

- uitgaven ter versterking van de personele functie,
- statistische onderzoeken ten behoeve van de samenstelling van kerngegevens,
- activiteiten in het kader van kwaliteitsverbetering,
- de ontwikkeling van documentaire informatiesystemen binnen de rijksdienst (DIS-plan),
- onderzoeken naar onder meer
 - verbetering departementale beleidsvoorbereiding,
 - beroepsprofiel managementfunctie,
 - toepassing van instrumenten voor cultuurdiagnose en -verandering,
- evaluatie proeftuinen zelfbeheer.

De bij het vierde gedachtenstreepje genoemde activiteiten zijn een uitvloeisel van het meerjarenplan voor documentaire informatiesystemen binnen de rijksdienst (DIS-plan) welke, naast het creëren en stimuleren van «electronicmail-faciliteiten» tussen de departementen onderling en met het parlement, eveneens omvatten het meer eenduidig bevragebaar maken van grote overheidsbestanden, met als beoogde effecten kostenbesparing en kwaliteitsverbetering.

Artikel 84. Uitgaven in het kader van de Stichting Arbeidsmarkt- en Opleidingsfonds. Op 24 april 1987 heeft het kabinet ingestemd met de oprichting van het Arbeidsmarkt- en Opleidingsfonds. Deze door overheidswerkgevers en -werknemers paritair bestuurde stichting bevordert arbeidsmarkt- en opleidingsactiviteiten binnen de overheid door (mede) financiering van dergelijke activiteiten en door het initiëren van onderzoek en overleg op dit terrein. De genoemde activiteiten richten zich op een tweeledig doel.

a. het stimuleren van additionele arbeidsmarkt- en opleidingsactiviteiten die door overheidswerkgevers na overleg met hun werknemersvertegenwoordiging tot stand worden gebracht ten behoeve van werkgevers, werknemers en werkzoekenden door middel van het geheel of gedeeltelijk financieren daarvan;

b. het ondersteunen of initiëren van educatieve activiteiten die gericht zijn op het bijhouden of verbreden dan wel verdiepen van kennis en/of vaardigheden van de werknemer die noodzakelijk zijn voor de uitoefening van zijn huidige en/of toekomstige functie bij de werkgevers, of van de werkzoekende die van belang zijn voor zijn instroom als werknemer bij de werkgevers.

De activiteiten dienen additioneel te zijn ten opzichte van de normale scholingsactiviteiten die door overheidswerkgevers worden gefinancierd. In het algemeen zal van de werkgevers binnen wier organisatie een activiteit wordt opgezet, een eigen bijdrage worden gevraagd. De hoogte van de bijdrage hangt af van de afweging van het specifieke belang van het project voor de organisatie en het belang voor het zittende personeel, de werkzoekenden en hun arbeidsmarktpositie.

Artikel 85. Subsidies.

1. Stichting Coördinatie van Communicatie met betrekking tot gegevens voor Onderzoek inzake Ziekteverzuim (C.C.O.Z.).

Bij notariële akte is op 23-12-1975, als voortzetting van het «Aktieprogramma Beperking Ziekteverzuim», de Stichting C.C.O.Z. in het leven geroepen, met als doel de coördinatie van de verzameling, bewerking en verstrekking van ziekteverzuimgegevens, alsmede de bevordering van een doelmatig gebruik daarvan.

De ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Binnenlandse Zaken hebben ieder een subsidieverplichting van 50% als bijdrage in de totale kosten op zich genomen.

2. Centraal Instituut voor Vorming en Opleiding voor de Bestuursdienst (CIVOB).

Bij bekendmaking in de Nederlandse Staatscourant, van 25 oktober 1977, nummer 208, is het CIVOB tot stand gekomen.

In de doelstelling is opgenomen het, in samenwerking met de bestuurscholen, bevorderen en – in uitzonderingsgevallen – verzorgen van opleidingen en vorming ten behoeve van het openbaar bestuur van de lagere publiekrechtelijke lichamen.

Om dit doel te bereiken heeft het instituut tot taak, naast het inrichten, bevorderen en – in uitzonderingsgevallen –, al dan niet in samenwerking met anderen, verzorgen van opleidingen, ook het bevorderen van een uniforme gedragslijn van de opleidingsinstellingen met betrekking tot

- toelatingseisen
- tijdsduur
- inhoud leerplan
- les gelden
- honoraria en andere arbeidsvoorwaarden van het bij de opleidingen betrokken personeel
- andere punten waarvoor een uniforme gedragslijn wenselijk wordt geacht.

Bij brief van augustus 1977, nummer AV77/U1359, is aan het CIVOB door Binnenlandse Zaken een jaarlijkse subsidiebijdrage toegezegd.

3. Stichting Europees Instituut voor Bestuurskunde (E.I.B.).

De Stichting is opgericht bij notariële akte, op 28-8-1979 en heeft tot doel het verzorgen van opleiding en bijscholing met Europees karakter, met betrekking tot het openbare bestuur in de E.E.G., ten behoeve van overheidsambtenaren of andere belanghebbenden.

Door middel van

- het verzorgen van opleidingen en bijscholing, gericht op optimalisering van het persoonlijk en groepswijze functioneren in aangelegenheden met Europees karakter;
 - het verrichten van wetenschappelijk onderzoek;
 - het opbouwen en in stand houden van een documentatiebestand;
 - alle andere wettige middelen, die ter bereiking van het vorenomschreven doel zinvol geacht worden;
- wordt getracht het gestelde doel te bereiken.

4. NIVE, Nederlandse Vereniging voor Management

Aan de oorspronkelijke raming is toegevoegd een bedrag ad 140 000 wegens subsidieverplichting aan het NIVE, als uitvloeisel van de opheffing van de directie Overheidsorganisatie en -automatisering.

Artikel 86. Ideeënbus. Dit artikel dient ter dekking van de uitgaven van de centrale ideeëncommissie voor de rijksdienst. De uitgaven betreffen de kosten voor het informatieblad «Buskruid» dat binnen de rijksdienst verspreid wordt teneinde bekendheid te geven aan en het promoten van ideeën die tot besparingen bij de rijksdienst leiden. Naast de bovengenoemde uitgaven worden de beloningen van kostenbesparende ideeën van de indieners hiervan uit het artikel betaald.

Artikel 87. Integratie van personeels- en salarisadministraties. De renovatie van het IPA-salarissysteem, afgerond einde 1986, heeft de noodzakelijke basis gelegd voor een verantwoorde herinrichting van de personeelsinformatievoorziening binnen de rijksdienst. De visie op deze vorm van informatievoorziening is vastgelegd in het meerjarenplan 1986–1990 van de Stuurgroep voor de Personeelsinformatievoorziening Rijksoverheid (SPIR), aanvaard in de Ministerraad in december 1986.

Doel van dit plan is vóór 1990 bij alle betrokken organen en op alle niveaus in de rijksoverheid te bewerkstelligen resp. te bevorderen dat er kan worden beschikt over een kwalitatief goede en geïntegreerde beleids- en beheersinformatie, waarbij voor een gezamenlijke ontwikkeling en beheer wordt gekozen op een aantal aangegeven terreinen. Op de overige terreinen van personeelsinformatie zal tenminste zodanig gecoördineerd worden dat uitwisseling van gegevens goed mogelijk blijft.

Het accent bij de ontwikkeling in 1988 ligt – evenals dat in 1987 het geval was – bij de personeels-financiële systemen (begroting, budgettering). Daarnaast moet een decentrale aanwending van de bestaande systemen (zelfbeheer) zoveel mogelijk worden bevorderd.

Artikel 88. Overige uitgaven van het secretariaat van de Centrale Commissie voor georganiseerd overleg in ambtenarenzaken. Dit budget dient ter dekking van de niet personele kosten die ten laste van het secretariaat gebracht worden.

Artikel 89. Rechtspositionele gevolgen spreiding rijksdiensten. Het op dit artikel betrekking hebbende begrotingsbedrag is beschikbaar voor de rechtpositionele gevolgen, verbonden aan de bij Binnenlandse Zaken destijds ingediende spreidingsplannen.

Het betreft de verplaatsing van

- uitvoerende diensten van het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen naar Groningen,
- het Rijks Inkoopbureau naar Zwolle,
- een drietal diensten van het ministerie van Defensie, te weten
 - . de Topografische Dienst naar Emmen,
 - . de Centrale Militaire Apotheek (geplande start in 1987) naar Heerenveen,
 - de Geneeskundige dienst-depot-herstel-werk- en verzamelplaats (geplande start in 1987) naar Heerenveen.

Uit oogpunt van efficiency verdient het de voorkeur deze kosten door de desbetreffende departementen zelf te laten dragen. Vanuit deze optiek wordt gedacht aan een verdeling van de onderhavige post over de deelnemende ministeries. Het overleg ter zake is inmiddels daartoe gestart.

Artikel 90. Specifieke uitgaven Rijks Opleidingsinstituut. De doelstellingen van het kabinet met betrekking tot de volumevermindering en kwaliteitsverbetering van de rijksdienst doen een extra beroep op vaardigheden om in veranderende organisaties te kunnen functioneren, om veranderingen en vernieuwingen te kunnen organiseren en om de efficiency en de effectiviteit van de rijksdienst te vergroten. Hierop gerichte opleidings-programma's worden tot stand gebracht en geïntensifieerd. In 1988 zullen kosten verbonden aan bepaalde activiteiten bij de opdrachtgevers in rekening worden gebracht. Uit dit oogpunt is het ontvangstenartikel zoals opgenomen in de begroting van ontvangsten voor dit gedeelte p.m. geraamd.

Het beleid, waarop deze programma's zijn gebaseerd, is vastgelegd in een meerjarenplan waartoe het kabinet in 1985 heeft besloten.

Met dit plan wordt een vergroting van algemene vaardigheden alsmede een vergroting van de inzetbaarheid voor andere of veranderende functies beoogd.

Blijkens een meting begin 1987 bereiken de opleidingsinspanningen van de departementen nagenoeg het in het meerjarenplan vastgestelde niveau.

Voorts is op het onderhavige artikel een ombuigingstaakstelling van 0,8 mln. verwerkt.

Artikel 91. Garantie van rente en aflossing van door rijksambtenaren aangegane leningen in verband met de aan- of verkoop van een woning. De hypotheekgarantieregeling brengt in principe geen kosten met zich mee omdat het gaat om garantstelling.

Ingeval betrokkenen hun financiële verplichtingen van de bank niet nakomen, dient Binnenlandse Zaken te betalen, waarbij het bedrag in principe op de desbetreffende werknemer wordt verhaald.

Vanwege de toename in de aanvragen wordt voor 1988 een aantal van 25 verwacht.

Artikel 92. Faciliteiten te verlenen aan organisaties van overheidspersoneel. Ten aanzien van deze uitgaven, bestemd als bijdrage van de werkgever aan organisaties van overheidspersoneel – zoals ook in het bedrijfsleven gebruikelijk is – wordt, ten opzichte van vorige jaren, voor 1988 geen wijziging verwacht.

Artikel 93. De spaarraad. De uitgaven, die betrekking hebben op het functioneren van de spaarraad, zullen wijzigingen ondergaan door het kabinetsvoornemen om deze beroepsinstantie op te heffen.

Artikel 94. Garantie van rente en aflossing van leningen ten behoeve van de bouw en inrichting van vakantieverblijven door de Stichting Vakantiebesteding Rijksambtenaren. Ten opzichte van vorige jaren zijn er ten aanzien van dit artikel geen wijzigingen te vermelden.

Artikel 95. Materieel ziektekostenvoorziening overheidspersoneel. Dit budget dient ter dekking van de materiële apparaatskosten van de dienst ziektekostenvoorziening overheidspersoneel.

Artikel 96. Uitkeringen op grond van de regeling ziektekostenvoorziening overheidspersoneel. Het actieve en het post-actieve personeel kan in het kader van de arbeidsvoorwaarden een beroep doen op de regeling ziektekostenvoorziening overheidspersoneel (ZVO-regeling).

Het doel van deze regeling is: een tegemoetkoming te verlenen in de noodzakelijk gemaakte kosten van geneeskundige behandeling en verzorging – met inbegrip van de verzekering ziektekosten – voorzover deze ten eigen laste zijn gebleven.

Per 1 april 1986 is de Wet op Toegang tot de Ziektekostenverzekering in werking getreden. De invoering heeft ertoe geleid, dat de bejaarden- en vrijwillige ziekenfondsverzekering is opgeheven. Tevens is de kring van verplicht verzekerden uitgebreid met AAW-ers en AWW-ers. Daartoe worden ook gerekend invaliditeitsgepensioneerden en weduwen, jonger dan 65 jaar, met een pensioen van het Algemeen burgerlijk pensioenfonds. Voorts zijn gepensioneerden die tot 1 april 1986 bij het bejaarden- of vrijwillige ziekenfondsverzekering met premie-reductie waren aangesloten onder de verplichte ziekenfondsverzekering gebracht.

Al deze personen vallen door deze maatregel buiten de werkingssfeer van de ZVO-regeling. Bovendien blijven de genoemde ontvangers van een weduwen- of invaliditeitspensioen verplicht verzekerd nadat zij de leeftijd van 65 jaar bereiken. De ambtenaren, die zijn opgenomen in de verplichte ziekenfondsverzekering kunnen geen beroep meer doen op de ZVO-regeling.

Een ander deel gewezen ziekenfondsverzekerden heeft een particuliere ziektekostenverzekering moeten afsluiten.

De voorlopig geschatte effecten van de WTZ zijn in de begroting van 1987 en van 1988 tot uitdrukking gebracht.

Artikel 97. Werkgeversaandeel van het Algemeen burgerlijk pensioenfonds in de verplichte ziekenfondspremie voor invaliditeitsgepensioneerden. Deze uitgaven hebben betrekking op de uitgaven van het Abp, in verband met de afdracht van het werkgeversaandeel in de premie van de verplichte ziekenfondsverzekering ten behoeve van invaliditeitsgepensioneerden bij de rijksoverheid.

Artikel 98. Toeslagen op invaliditeitspensioenen. Ten behoeve van een aantal categorieën van gewezen burgerlijk rijks personeel, die een ambtelijke «arbeidsongeschiktheidsuitkering» genieten, wordt in beginsel gedurende – maximaal zes maanden – een aanvullende arbeidsongeschiktheidsuitkering verleend.

Artikel 99. Wachtgelden en uitkeringen. Tengevolge van reorganisatie en herverdeling van taken, met name in het wetenschappelijk onderwijs, wordt een aanzienlijke toename verwacht van het aantal wachtgelders.

Nog geen rekening kon worden gehouden met:

- a. de additionele ombuigingen 1988–1990,
- b. de afslankingsoperatie.

Naar aanleiding van de gevolgen van de afslankingsoperatie op de wachtgelduitkeringen is aan de departementen een eigen verantwoordelijkheid opgedragen voor beheersing van de wachtgeldkosten. Extra kosten voor wachtgelden (uitgaande van het niveau 1986) zullen later worden bekostigd uit de departementaal beschikbare middelen (Nota afslanking rijksoverheid 1988–1990 TK, 19 827 nrs. 1–2, dd. 30-12-1986).

Artikel 100. Uitkeringen wegens functioneel leeftijdsontslag.

Artikel 101. Uitkeringen en pensioenen aan gewezen ministers en staatssecretarissen, alsmede pensioenen aan hun weduwen en wezen.

Artikel 102. Uitkeringen aan voormalig rijks personeel in tijdelijke dienst of werkzaam op arbeidsovereenkomst ingevolge de Uitkeringsregeling 1966.

Artikel 102A. Bijdrage aan het Algemeen burgerlijk pensioenfonds (Abp), inzake de door het Abp te verrichten uitkeringen wegens vrijwillig vervroegd uittreden. Bij wijziging van de wet «uitkering wegens vrijwillig vervroegd uittreden» (Stb. 1984, 273) is de vergoeding door het Rijk aan het fonds bepaald tot een (geïndexeerd) maximum van 330 mln.

Bijdragen aan het Spoorwegpensioenfonds. De balanspositie van het Spoorwegpensioenfonds (SPF) gaf in 1987 al aanleiding tot een neerwaartse bijstelling van dit artikel. Als gevolg van het tot stand komen van de WAGGS vindt verzelfstandiging van het SPF plaats. Dit artikel is dan ook afgevoerd van de begroting.

Artikel 103. Pensioenen aan oud-Gouverneurs en hun nagelaten betrekkingen van Nederlands Nieuw-Guinea, Suriname en de Nederlandse Antillen, alsmede onderstanden aan voormalig personeel in Suriname en de Nederlandse Antillen. De voorheen afzonderlijk geraamde posten «Pensioenen aan oud-Gouverneurs en hun nagelaten betrekkingen», «Pensioenen van oud-Gouverneurs en weduwen van oud-Gouverneurs van Suriname» en «Onderstanden bij wijzen van pensioen aan voormalig personeel in Suriname» zijn uit praktische overweging samengevoegd tot het onderhavige artikel. De raming voor dit artikel is gebaseerd op de meest recente inzichten met betrekking tot prijs en volume factoren.

Artikel 104. Wachtgelden, uitkeringen en overige uitgaven voortvloeiende uit de overdracht van West Nieuw-Guinea.

Artikel 105. Pensioenen op grond van het pensioenreglement voor Nederlands Nieuw Guinea.

Artikel 106. Pensioenen, onderstanden enz. aan voormalige leden van de landmacht in Suriname en de Nederlandse Antillen.

Artikel 107. Extra toeslag ten laste van het Rijk op eigen pensioenen van gewezen overheidsdienaren van Indonesië, gevestigd in Suriname en de Nederlandse Antillen.

Artikel 108. Toeslagen op pensioenen van gewezen ambtenaren in Surinaamse overheidsdienst en hun nagelaten betrekkingen.

Artikel 109. Geneeskundige verzorging van een bepaalde categorie in Suriname of de Nederlandse Antillen woonachtige gepensioneerde militairen van het voormalige K.N.I.L., en de voormalige landmachten daar te lande, alsmede van hun gezinsleden en nagelaten weduwen en wezen.

Artikel 110. Nederlandse toeslagen op bepaalde Indonesische weduwenpensioenen en wezenonderstanden.

Artikel 111. Bijdrage aan de «Stichting Administratie Indonesische Pensioenen» wegens de door Nederland overgenomen verplichtingen tot betaling van weduwenpensioenen en wezenonderstanden aan nagelaten betrekkingen van gewezen overheidspersoneel van Indonesië.

Artikel 112. Netto-uitgaven inzake de uitbetaling buiten Indonesië van eigen pensioenen, gagementen, landspensioenen en -onderstanden, alsmede met pensioen op één lijn te stellen periodieke uitkeringen, zoals onderstanden, tegemoetkomingen en toelagen, al dan niet tot wederzeggens (met uitzondering van A.O.R.-uitkeringen) aan gewezen overheids-personeel van Indonesië, onderscheidenlijk nagelaten betrekkingen van gewezen overheidsspersoneel van Indonesië en de daarop verleende toe- en/of bijlagen, voor zover niet vallende onder artikel 113.

Artikel 113. Uitgaven voortvloeiende door het Rijk aan bepaalde groepen burgerlijke overheidsdienaren en gewezen burgerlijke overheidsdienaren van Indonesië, militairen van het voormalige K.N.I.L., alsmede hun nagelaten betrekkingen verleende garanties en de daarop verleende toe- en of bijlagen.

Artikel 114. Bijzondere voorzieningen.

Artikel 115. Overtocht van en naar Suriname en de Nederlandse Antillen van gewezen militairen van het voormalige K.N.I.L. en van de voormalige landmachten in Suriname en de Nederlandse Antillen, alsmede van ex-K.N.I.L.-militairen van en naar Indonesië.

Artikel 116. Uitkeringen ingevolge de Uitkeringswet Indische geïnterneerden. De ramingen van deze artikelen zijn gebaseerd op de meest recente inzichten met betrekking tot prijs- en volumefactoren.

Artikel 117. Personeelswerving (Rijks Psychologische Dienst). Het centrale wervingsbudget, bestemd voor de werving van burgerlijk rijkspersoneel, wordt beheerd door de Rijks Psychologische Dienst. Van het budget wordt 15% gereserveerd voor technische kosten (maken van drukmateriaal), en voor werving ten behoeve van internationale organisaties.

Sinds 1987 wordt het resterende bedrag op basis van een verdeelsleutel op voorhand toebedeeld aan de departementen. Eventuele overschrijdingen van het toegewezen budget worden door de departementen zelf gedragen.

De opdrachten tot het plaatsen van personeelsadvertenties lopen via de Rijksvoorlichtingsdienst, die met de media contracten heeft afgesloten ten aanzien van de tarieven die aan de Rijksoverheid in rekening worden gebracht. Voorts geniet de RPD een korting van 10% retourcommissie op de plaatsingskosten; deze korting wordt doorberekend aan de opdrachtgever.

De effectiviteit van de wervingsacties wordt geëvalueerd aan de hand van een responsmetingssysteem.

Artikel 121. Materieel (Rijks bedrijfsgezondheids- en bedrijfsveiligheidsdienst).

De materiële uitgaven zijn, naar hoofdgroepen als volgt weer te geven:

— medische uitgaven	1,1 mln
— overige personeelskosten	0,3 mln
— huisvestingskosten	2,0 mln
— reis- en verblijfkosten	0,9 mln
— algemene kosten	2,6 mln
— aanschaffingen	0,8 mln
	<hr/>
	7,6 mln

De medische uitgaven betreffen kosten van keuringen door derden, inlichtingen bij huisartsen in verband met ziekte, begeleiding, alsmede specialistische onderzoeken.

De overige personeelskosten betreffen de opleidingskosten voor bedrijfsartsen, alsmede de bijscholing van het zittende personeel.

De Rbb heeft de beschikking over 37 vestigingen, verspreid over het gehele land. De bij deze vestigingen behorende huisvestingskosten zijn begroot op 2 mln.

De reis- en verblijfkosten betreffen de uitgaven voor ziekenbezoek aan huis, alsmede de reiskosten voor werkplek-onderzoeken.

Onder de algemene kosten zijn begroot de kosten voor telefoon, porti, kantoorbehoeften, alsmede computerkosten.

De aanschaffingen behelzen vervanging van medische apparatuur op de vestigingen, alsmede de vervanging van kantoormeubilair en -machines. In de aanschaffingen is tevens opgenomen een bedrag ad ± 300 000 ten behoeve van kantoorautomatisering.

AFDELING VIII. STAATSDRUKKERIJ- EN UITGEVERIJBEDRIJF

Artikel 125. Uitkering aan het Staatsdrukkerij- en Uitgeverijbedrijf.
Voor de toelichting op dit artikel wordt verwezen naar de begroting van het Staatsdrukkerij- en Uitgeverijbedrijf voor het jaar 1987 (Kamerstukken II 1986/87, 19 200 F, nrs. 1–3).

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C. P. van Dijk